Хакикат хэвлэлэийн газар №3

ХҮН БҮХЭНД ХЭРЭГТЭЙ
ИТГЭЛ ҮНЭМШИЛ

Мавлана Халид Багдади

Орчуулсан: Кемахлын Файзуллах Эфенди

Орчуулсан: Х.Сандугаш

Хянасан: Р.Шынай

Техник редактор: Ш.Айдос

..... дэх хэвлэл

Хакикат хэвлэлийн газар
Дарюсшефа гудамж, №53, Шуудангийн хайрцаг: 35
34083 Фатих – ИСТАНБУЛУтас: 0212 523 45 56 – 532 58 43
Факс: 0212 523 36 93
Вэб хуудас: http://www.hakikatkitabevi.com.tr
Имэйл: bilgi@hakikatkitabevi.com.tr

ISBN: 975-92119-0-4

Агуулга

I.Хүн бүхэнд хэрэгтэй итгэл үнэмшил 3
1-Эхлэл 7
2-Итгэл ба Ислаам 11
3-Ислаам шашны шаардлагууд 14
4-Ислаам шашны шаардлагууд 19
5-Ваххабичууд болон бусад мазхабгүйчүүд, булшны шийтгэл.....42
6-Шарафуддин Мүнирийн захидал – Уур хилэн ба хүсэл тачаал 67
7-Аллаах Эзэн оршдог бөгөөд цор ганц 74

Baskı: İhlâs Gazetecilik A.Ş.

Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlâs Plaza No: 11 A/41

34197 Yenibosna-İSTANBUL Tel: 0.212.454 30 00

ISBN: 975-92119-0-4

“Субханаллахи уэ бихамдихи, субханаллахил азийм.” Ариусах энэ магтаал, тэнгэрлэг үгийг өглөө, орой тус бүрд зуун удаа уншсан хүний нүгэл уучлагдана. Мөн тэр хүн дахин нүгэл үйлдэхээс хамгаалагдана.

Энэхүү залбирлыг “Мактубат орчуулга” номын 307 болон 308 дугаар захидлуудад бичсэн байдаг. Тэрээр бүх төрлийн зовлон, шаналлыг арилгах болно.

БҮХ ХҮНД ХЭРЭГТЭЙ ИТГЭЛ ҮНЭМШИЛ
[Имаан (Итгэл) ба Ислаам]

ӨМНӨХ ҮГ

Бисмиллаа хэлээд номоо эхэлье,
Аллаахын нэр — шүтээн минь билээ.
Нигүүлсэл, өглөг нь цаглашгүй,
Нүглийг Эзэн минь өршөөдөг билээ.

Аллаах Эзэн энэ дэлхийн бүх хүмүүст энэрэл нигүүлсэл үзүүлдэг. Хүн бүрийн хэрэгцээт зүйлсийг Тэр бүтээж, бүгдэд нь илгээдэг. Мөнх аз жаргалд хүргэх зөв замыг Тэр бидэнд /заадаг/. Харин сэтгэлийн шунал, муу нөхөд, хор уршигтай ном, гаж мэдээлэлд хууртан аз жаргалын замаас төөрсөн хүмүүсийн дундаас нүглээ ухаарч, уучлал гуйсан нэгнийг Тэр зөв зам руу хөтөлж, мөнхийн гай зовлонгоос авардаг. Харин тоомсоргүй, шударга бус хүмүүст ийм нигүүлслээ өгдөггүй. Тэднийг өөрсдийнх нь хүссэн буруу замд нь орхидог.

Харин нас барсны дараа, тамд очих ёстой зарим итгэл үнэмшилдээ эзэн болсон хүмүүсийг өршөөн, уучилж, тэднийг диваажинд хүргэнэ.

Амьтай, амьгүй бүхнийг бүтээгч, бүх оршихуйг агшин бүрд оршуулах хүчийг өгөгч, айдас ба аймшгаас хамгаалагч — Тэр цор ганцхан юм.

Ийм сүр жавхлант, ариун Аллаахад итгэж, Түүнээс тус эрж, энэ номоо эхэлж байна.

Аллаах Эзэндээ магтаал өргөмүй. Түүний хайртай элч, Мухаммед (Аллаахын хайр ивээл Түүнд оршиг). Тэр эрхэм Элчийн ариун гэр бүлийнхэн, шударга үнэнч сахаба нарт / Их Элчийн нөхдөд) адис ерөөл өргөмүй.

“Хамд” гэдэг нь — бүх нигүүлсэл, өглөг, таалал бүгдийг Аллаах Эзэн бүтээж, илгээдэг гэдгийг итгэн хэлэх гэсэн утгатай. “Шүкир” буюу талархал гэдэг нь — Аллахын өгсөн бүх зүйлийг Исламын сургаалд нийцүүлэн хэрэглэх гэсэн үг юм.

Ислаам шашны итгэл үнэмшил, тушаал, цээрийг тайлбарласан мянга мянган үнэ цэнтэй ном зохиогдсон бөгөөд

тэдгээрийн ихэнх нь гадаад хэлнүүдэд орчуулагдаж, олон улс оронд түгээгджээ.

Гэвч үүний зэрэгцээ муу санаатай, эсрэг үзэлтэй хүмүүс, английн тагнуулынханд хууртагдагсад, шашины мунхаг хүмүүс, мунхаг бусармаг үзэлтнүүд Ислаамын ач тус, гэрэл гэгээтэй номлол сургаал болон хоригийн эсрэг дайрч, түүнийг гутаан доромжлох, өөрчлөх, мусульмаанчуудыг төөрөгдүүлэх гэж хичээж ирсэн бөлгөө.

Өнөө цагт Ислаамын эрдэмтэд дэлхийн бараг бүх өнцөг буланд Ислаамын зөв итгэлийг түгээж, хамгаалахын төлөө чармайн ажиллаж буй нь талархалтай үйл хэрэг юм.

Ислаамын үнэн итгэлийг Сахабуудын (Их элчийн нөхдийн) амнаас сонсож, түүнийг номд бичиж үлдээсэн үнэн зөв замын эрдэмтдийг “Ахли Сүннетийн эрдэмтэд” гэж нэрлэдэг.

Ахли Сүннетийн эрдэмтдийн бичсэн номыг уншаагүй, эсвэл зөвөөр ойлгоогүй зарим хүмүүс Кураан судар ба хадис-и шариф (Гэгээн Элчийн сургамж)-аас буруу утга гарган, тохиромжгүй ярьж, бичиж буй нь харагддаг. Гэвч тийм үг, бичвэрүүд нь мусульмаакнчуудын бат бөх итгэлийн өмнө юу ч биш болдог бөгөөд, үнэн хэрэгтээ тухайн үгийг хэлэгчийн мэдлэггүйг илтгэхээс өөр нөлөө үзүүлдэггүй юм.

Өөрийгөө мусульмаан гэж хэлдэг, эсвэл бусадтай хамт намааз мөргөл үйлдэж буй хүн мусульмаан болох нь илэрхий байдаг. Харин дараа нь түүний үг, бичсэн зүйл, эсвэл үйлдэл дотор Ахли Сүннетийн эрдэмтэд заасан итгэлд үл нийцэх зүйл илэрвэл, түүнийг итгэлийн эсрэг, эсвэл төөрөгдөл болохыг түүнд тайлбарлан хэлж, тэр хүнд түүнээс татгалзаж, наманчлахыг зөвлөдөг.

Хэрэв тэр хүн өөрийн богино ухаан, буруу бодлоор хариу өгч, буруугаасаа буцахгүй бол — тэр хүн төөрөгдсөн, эсвэл бүр итгэлээ орхисон (муртад), эсвэл английн буруу сурталтанд хууртагдсан нь ойлгогдоно.

Тэр хүн намааз мөргөл үйлдэж, хаж мөргөл хийж, өөр бусад буян үйлдсэн ч ийм төөрөгдлөөс аврагдаж чадахгүй. Итгэлээ алдахад хүргэх зүйлээс татгалзаж, наманчлахгүй бол тэр хүн жинхэнэ мусульмаан байж чадахгүй.

Тиймээс бүх мусульмаан хүн итгэл үнэмшлээ алдрахад хүргэдэг зүйлсийг сайн судлан мэдэж, итгэл үнэмшлээ алдахаас сэргийлэх ёстой.

Мөн итгэлгүй хүмүүсийг, мусульмаан царай гаргасан зөндөгч, хуурмаг үзэлтнүүдийг ба английн тагнуул мэт хорлогчдыг сайн таньж мэдэн, тэдний хорт нөлөөнөөс болгоомжлох ёстой.

Кураан ба хадис-и шариф-аас буруу, гаж утга гаргах хүмүүс гарч, ингэснээр дахин хоёр төрлийн төөрөгдсөн урсгал үүснэ гэж Их Элч гэгээн Мухаммед (Аллахын хайр ивээл түүнд оршиг) урьдчилан хэлсэн. Энэ хадисийг “Бариха” ба “Хадика” нэртэй номонд Бухари болон Муслим-ийн эх сурвалжаас ишлэн тайлбарласан байдаг.

Өөрсдийгөө “Ислаамын эрдэмтэн”, “шашны эрдэмтэн мэргэд” хэмээн нэрлэж буй тэдгээр төөрөгдсөн урсгалын хүмүүсийн ном, лекцэнд хууртаж болохгүй. Учир нь тэд бол итгэл, шашны хулгайчид, тэдний урхинд орохгүйн тулд мусульмаан хүн маш сэрэмжтэй байх ёстой.

Зөвхөн мунхагдсан мусульмаан хүн төдийгүй нэг талаас комунистууд, масонууд, нөгөө талаас христийн миссионерууд, мөн англичуудад урван тэрсэлсэн ваххабичууд бас еврей сионистууд шинэ, янз бүрийн арга хэрэглэн мусульмаан хүүхэд багачуудыг төөрөгдүүлэхээр оролдож байна.

Хуурамч бичвэр, кино, жүжиг, радио, телевизийн нэвтрүүлгээр Ислаам болон Имаан итгэл үнэмшлийг устгах зорилготой ажиллаж, энэ замд тэрбум тэрбумаар хөрөнгө зарцуулж байна.

Харин Ислаамын аугаа их эрдэмтэд (Аллаах тэднийг ивээгтүн) эдгээр бүх буруу үзлийн эсрэг хангалтткай хариултыг урьдчилан бичиж үлдээсэн бөгөөд Аллаахын шашин болон амар тайван, авралын замыг үндэслэн тайлбарлаж өгсөн байдаг.

Бид жинхэнэ эрдэмтэдийн дундаас агуу ислаамын эрдэмтэн, Мавлана Халид аль-Багдади Османи (Аллаах түүнийг ивээгтүн) буюу түүний бичсэн “Итгэлийн ном (И’тикад-наме)”-ыг сонголоо.

Энэ номыг эрхэм Кемахли хаж Файзу гуай орчуулж, түүнд “Фараид-үл-Фаваид” хэмээх нэр өгөөд хижрийн 1312 онд (аргын он тооллоор 1894) Мисир (Египет) улсад хэвлүүлжээ.

Бид уг орчуулгыг энгийн үгээр найруулан, “Хүн бүхэнд хэрэгтэй итгэл үнэмшил” гэж нэрлэн хэвлэлд бэлтгэсэн юм. Эхний хэвлэлт нь 1966 онд гарсан.

Харин бидний хийсэн нэмэлт тайлбар, тодруулгыг номын гол агуулгаас ялгахын тулд [ ] дөрвөлжин хаалтанд оруулсан болно. Энэ номыг хэвлүүлэхийг заяасан Аллаах Эзэндээ хязгааргүй магтаал, талархал өргөе.

Энэхүү орчуулгын перс хэл дээрх эх хувилбар Истанбулын их сургуулийн номын санд, Ибнүл Эмин Махмуд Кемаль бей-ийн цуглуулгад F.2639 дугаартай “И’тикад-наме” нэрээр хадгалагдаж байна. Түүний турк хэл дээрх орчуулгыг Хакикат Кита-беви хэвлэлийн газар “Имаан ба Ислаам” нэртэйгээр хэвлүүлсэн болно.

“Дюрр-үл-Мухтар” номын зохиогч, эрхэм Алâuддин-и Хаскефи (Аллаах түүнийг ивээгтүн) нь кафир (тэрс үзэлтэн)-ын гэрлэлтийн талаар тайлбарлахдаа ийн бичсэн байна:

“Мусульмаан эмэгтэй нас бие хүрээд гэрлэх үедээ ислаамын мэдлэггүй бол гэрлэлтийн хүчин төгөлдөр байдал алдагдана. [Өөрөөр хэлбэл, тэр нь муртад болно.] Аллах Эзний тэнгэрлэг шинж чанаруудыг түүнд ойлгуулах хэрэгтэй. Тэр ч мөн дахин давтан хэлж, би итгэлээ гэж батлах ёстой.”

Ибни Абидин үүнийг тайлбарлахдаа: Хүүхэд бяцхан байхдаа эцэг эхийн дагалдагч учраас мусульмаан мөн. Харин нас бие гүйцэхэд хүрэхэд, эцэг эхийн шашныг дагах албагүй. Ислаамын мэдлэггүйгээр бэлгийн бойжилтод хүрвэл муртад (шашнаас урвагч) болно. Ислаамын итгэл үнэмшлийн зургаан зүйл (Аллаах, түүний элч, ном судар, даалгавар ба хориг, ахин амилалт, сайн ба муу хувь заяа)-ийг суралцаж, үнэмшиж байж л жинхэнэ мусульмаан болно. “Келиме-и Тевхид” (Ля иляhə иллаллаах, Мухаммедун ресулюллаах) гэх үгийг хэлсэн ч, зургаан зүйлд итгээгүй бол мусульмаан хүн болохгүй.

Мөн мусульлмаан хүүхэд итгэл үнэмшлээ олсоны /баталгаажуулсны/ дараа: Ислаамын мэдлэгийг заавал суралцаж мэдэж байх ёстой. Фарз (зайлшгүй үйлдэх) үйлдлүүдийг мөрдөх, хориглосон хараам (бузар) зүйлээс татгалзах, ахуйн ариун байдал (абдест, гусл-бие хөнгөн ба бүрэн угаах) сахих, намааз мөргөл үйлдэх. Энэ мэдлэгийг зааж өгөх хүн байхгүй бол номноос сурч мэдэх ёстой.

Хэрэв хайхгүй бол кафир буюу үл итгэгч болно, харин эрж олох хүртэл суралцахгүй байх нь уучлагдана.

Фарз үйлдлээ цагтаа биелүүлдэггүй, хараам буюу хорио цээртэй зүйлсийг үйлдсэн хүн Тамд илгээгдэнэ.

Энэ номонд Имаан-итгэлийн зургаан үндэс, ислаамын бусад шаардлагатай мэдлэгийг дэлгэрэнгүй тайлбарласан. Бүх мусульмаан хүн энэхүү номыг сайн уншвал зохино. Хүүхдүүддээ болон таньдаг бүх хүмүүсийн уншихад нь дэмжлэг үзүүлэх талаархи тайлбар нь 475 дугаар хуудсанд бичигдсэн байдаг.

ЭХЛЭЛ

Мевлана Халид-и Багдади (Аллах түүнийг ивээгтүн) номоо бичиж эхлэхийн өмнө Имам Раббани Ахмад Фаруки Серхенди (Аллах түүнийг ивээгтүн)-гийн «Мактубат» хэмээх номын гуравдугаар ботийн 17-р захидлыг хуулан бичиж, номондоо беркет (хишиг) болгохыг хүсжээ.

Имам Раббани (Аллаах түүнийг ивээгтүн) уг захидалдаа ийнхүү айлджээ:

“Би захидлаа Бисмиллаагаар (Аллахын нэрээр) эхэлж байна. Бидэнд бүхий л нигүүлсэл, адислалыг илгээж, хамгийн агуу адислал болгон биднийг мусульмаан болгож, Гэгээн Элч Мухаммедийн дагагч харъяат /уммет/ болгосон Аллаах Эзэнд магтаал, талархал өргөе!”

Хүн гүнзгий бодож, сайн ухаарах ёстой. Учир нь хүн бүрт бүхий л нигүүлсэл, адислалыг илгээдэг нь зөвхөн Аллах Эзэн л юм. Бүхнийг оршин буй болгогч зөвхөн Тэр юм. Бүхнийг оршин байлгагч ч мөн Тэр билээ.

Хүмүүний дотор буй эрхэм сайн чанарууд нь бүгд Түүний нигүүлсэл, өглөг юм. Бидний амь нас, оюун ухаан, мэдлэг, хүч чадал, харах, сонсох, ярьж чадах бүхэн нь бүгд Түүнээс заяагдсан билээ.

Тоо томшгүй олон янзын нигүүлсэл, сайныг илгээдэг нь мөн л Тэр. Хүмүүсийг бэрхшээл, зовлонгоос аварч, залбирлыг нь хүлээн авч, өвчин зовлон, гай гамшгийг арилгадаг нь Тэр. Амь зуух хэрэгцээг бүтээж, хүн бүрт хүргэдэг нь зөвхөн Тэр юм.

Түүний өглөг, нигүүлсэл хязгааргүй их. Нүгэл үйлдэгчдийн ч хоол унд, амь зуулгыг хасдаггүй. Түүний уучлал, нууц хадгалах нигүүлсэл асар их тул Түүний зарлигийг үл сонсогч, хориог үл сахигч хүмүүсийг илчлэн доромжилж, нэр төрийг нь гутаадаггүй.

Түүний уучлал, энэрэл ийм өргөн тул шийтгэл хүртэх ёстой хүмүүст хүртэл яаравчлан шийтгэл оноодоггүй. Тэр нигүүлслээ нөхөд, дайсан ялгалгүй бүгдэд хүртээдэг. Хэнд ч юу ч харамладаггүй.

Түүний бүх нигүүлслийн дотроос хамгийн агуу, хамгийн эрхэм нь — зөв замыг, аврал, жаргал руу хөтлөх замыг зааж өгдөг явдал билээ.

Тэр биднийг замаасаа битгий хазай, диваажинд хүрэхийг хичээ гэдэг. Биднийг диваажингийн хязгааргүй адислал, дуусашгүй таашаал, мөн Түүний таалал, хайр хүндэтгэлд хүргэхийн тулд өөрийн хайртай элч Мухаммед (саллаллаху алейхи вассаллам)-ийг даган дуурайхыг тушаан зарлигдсан юм.

Ийнхүү Аллаах Эзний нигүүлсэл гэрэлт нар мэт ил тод байдаг. Хүмүүсийн гаргадаг аливаа сайн үйл, тус дэм ч мөн Түүнээс л эхтэй. Учир нь хүмүүст бусдад туслах хүсэл төрүүлж, тэр үйлсийг хийх хүч чадал өгдөг нь бас Тэр Нэг л Аллаах Эзэн мөн.

эшлэл

1 İmâm-ı Rabbânî, 1034 [m. 1624] de vefât etdi.

Мөн Тэр л мөнх байдаг. Тийм учраас хаанаас, хэнээс ч ирсэн бүх адислал, буян хишиг нь үнэндээ Аллах Эзнээс ирдэг. Аллаахаас өөр бусдаас сайн сайхан зүйл, өглөг хүлээх нь итгэмжлэгчээс итгэмжилсэн зүйлээ гуйж байгаа, эсвэл ядуу хүнээс өргөл гуйж байгаа мэт хэрэг болно.

Бидний энэ үг үнэн бөгөөд зөв гэдгийг зөвхөн эрдэм мэдлэгтэй хүмүүс төдийгүй, мэдлэг багатай, бүр ойлгох чадвар багатай хүмүүс ч ойлгож чадна. Учир нь энэ бол тун ил тод, бодох ч шаардлагагүй, илэрхий үнэний мэдлэг юм.

Хүн бүхэн түүнийг — бүхнийг нигүүлсэн хайрлагч Аллаах Эзнийг өөрийн чадлын хирээр талархан магтах нь хүний үүрэг билээ. Энэ бол ухаант хүний заавал биелүүлэх ёстой үүрэг мөн. Гэвч Аллаах Эзэнд зохих талархлыг чин сэтгэлээсээ илэрхийлж, жинхэнэ талархал үзүүлэх нь амар хэрэг биш.

Учир нь хүн бол эхэндээ оршин байгаагүй атлаа дараа нь бүтээгдсэн, сул дорой, алдаа дутагдалтай бүтээгдэгч юм. Харин Аллаах Эзэн бол үүрд мөнх, төгс оршигч билээ. Тэр өө сэв, дутагдлаас ангид бөгөөд бүх талаасаа төгс Бүтээгч Эзэн юм.

Хүмүүнд Аллаах Эзэнд ямар ч талаараа адил төстэй, ойр зүйл огт үгүй. Ийм доод оршихуй нь Аллаах Эзний сүр жавхлан, эрхэм нэр хүндэд зохих талархлыг илэрхийлж чадах уу? Үгүй, учир нь хүмүүсийн үзэж буй сайхан, үнэ цэнэтэй гэж итгэдэг олон зүйл Аллаахын өмнө үнэндээ муу, үнэ цэнгүй байдаг.

Бидний хүндлэл, талархал гэж боддог зүйлс Түүний өмнө үнэндээ өчүүхэн, үнэ цэнгүй байж болох юм. Тиймээс хүн өөрийн хязгаарлагдмал ухаан, богино ойлголтоор Аллах Эзэнд таалагдах ёстой жинхэнэ талархал, хүндлэлийн хэлбэрийг олж эс чаддаг.

Талархал, хүндлэл гэж үзэх ёстой үйлсийг зөвхөн Аллаах Эзэн өөрөө зааж өгсөн тохиолдолд л тэр нь жинхэнэ сайн үйл болно. Харин Аллаах заагаагүй бол, бидний магтаал гэж бодож буй зүйл нь үнэндээ зэмлэл байж болдог.

Тиймээс хүмүүсийн Аллаах Эзэнд зүрх, хэл, биеэр илэрхийлэх ёстой талархал, хүндлэл, итгэл, залбирал зэрэг бүх үүрэг Аллаах Эзэн өөрөө Түүний хайртай элч Мухаммед (саллаллаху алейхи вассаллам)-аар дамжуулан зааж өгсөн үүрэг юм.

Аллаах Эзний зааж, тушаасан эдгээр мөргөл, залбирал зэрэг итгэлийн зам, үнэт зүйлсийг Ислаам гэж нэрлэдэг.

Аллаах Эзэнд талархах нь Түүний илгээсэн элч Мухаммедийн заасан замыг дагахаар биелнэ. Энэ замаас гадна, өөрөөр үйлдсэн аливаа талархал, мөргөл, үйлсийг Аллаах Эзэн хүлээн зөвшөөрдөггүй, таашаадаггүй.

Учир нь хүмүүсийн сайн сайхан гэж боддог олон зүйл Ислаамын сургаалийн дагуу муу, бузар гэж тооцогддог билээ.

Тиймээс ухаант хүн Аллаах Эзэнд жинхэнэ талархал үзүүлэхийг хүсвэл заавал Мухаммед (саллаллаху алейхи вассаллам)-ыг дагах ёстой. Энэ замыг Ислаамын зам гэнэ.

Гэгээн Элч Мухаммедийн замыг дагагчийг мусульмаан гэнэ. Аллаах Эзэнд талархах буюу Мухаммедийг дагахыг талархлын залбирал (гибадат) гэж нэрлэдэг.

Ислаамын мэдлэг хоёр хэсэгтэй байдаг: Шашны болон шинжлэх ухааны мэдлэг хоёр янз байдаг. “Шашинд шинэчлэл хийх ёстой” гэж үздэг хүмүүс шашны мэдлэгийг схоластик (нүдний өмнөхөөс бусдыг үздэггүй) мэдлэг, шинжлэх ухааны мэдлэгийг рациональ (оновчтой) мэдлэг гэж нэрлэдэг.
Шашны мэдлэг өөрөө хоёр хэсэгт хуваагдана:

[1] İmâm-ı Rabbânî, 1034 [m. 1624] de vefât etdi.

1.Зүрхээр итгэж хүлээн зөвшөөрөх ёстой мэдлэгүүд.
Эдгээрийг “үсүль-уд-дин” буюу “имаан-итгэлийн мэдлэг” гэнэ.
Товчхондоо имаан гэдэг нь Мухаммад (с.а.в)-ын заасан зургаан зүйлд итгэн үнэмших, ислаам шашныг хүлээн зөвшөөрөх, итгэлгүй байдлын шинж бүхий үг, үйлдлээс ткатгалзах, зайлсхийхийг хэлнэ.
Мусульмаан хүн бүр чин итгэлгүй байдлыг илтгэдэг зүйлсийг мэдэж, тэднээс сэрэмжлэх ёстой.
Имаан-чин итгэл үнэмшилтэй хүнийг мусульмаан гэж нэрлэдэг.

2. Биеэр болон сэтгэлээр үйлдэх ёстой, эсвэл тэднээс зайлсхийх ёстой үйлдлүүдийн мэдлэг. Үйлдэхийг зарлиг болгосон зүйлсийг фарз (зайлшгүй үүрэг), үйлдэгийг цээрлэсэн хориотой зүйлсийг хараам (бузар) гэнэ.
Эдгээрийг фуруь-уд-дин, ахкам-ул-исламия буюу ислаамын хууль дэгийн мэдлэг гэж нэрлэнэ.

Хүн бүрийн үйлдэх шаардлагатай зүйл бол “Калимай тавхид”-ыг хэлэх ба түүний утгад итгэх явдал юм.

Калима тавхид бол: “Лэ илэхээ иллаллаах Мухаммадур расулуллаах” гэсэн үг бөгөөд үүний утга нь:
“Аллах бол орчлонгийн цорын ганц бурхан тэнгэр шүтээн бөгөөд Мухаммад (с.а.в) бол Түүний элч юм.” Үүнд итгэхийг мусульмаан болох гэнэ.

Итгэсэн хүнд мүмин, мусульмаан гэж нэр өгдөг. Итгэл үнэмшлийг байнгын тээж явах ёстой. Тиймээс итгэл үнэмшилгүй байдалд хүргэх үг, үйлдэл, зан авираас хол байх зарчимтай. Кураан судар бол Аллаахын үг юм. Түүнийг Аллаах Эзэн Өөрийнхөө сахиусан тэнгэр элч Жибрилээр дамжуулан Мухаммед (с.а.в)-д илгээсэн. Курааны үгс нь араб хэлээр байдаг боловч эдгээр үгсийг нэгтгэн бүрдүүлсэн нь Аллаах өөрөө юм.
Кураанд буй араб үгс нь Аллаахын үгээр бүтсэн аяат (айлдвар үг)-ууд бөгөөд эдгээрийн үсэг, үг бүр нь Бүтээгч Эзний илгээсэн өгүүлбэр утгыг агуулдаг. Эдгээр үсэг, үгсийг нэгтгэсэн ном судрыг Ариун Кураан гэж нэрлэдэг.

Аллаахын үг болох энэ Кураан нь зохиомлоор бүтээгдсэн зүйл биш бөгөөд Аллаахын бусад ээлт шинж чанаруудын адил нэг мөнх, үүрдийн юм.

Сахиусан тэнгэр элч Жибриль (а.с) жил бүр нэг удаа ирж, тэр үед илгээгдсэн Курааны хэсгийг цээжилсэн байдлаар Гэгээн элч (с.а.в) уншиж өгдөг байв. Гэгээн элч маань түүнийг давтан уншдаг байсан. Түүний энэ ертөнцөөс буцах жилдээ Жибриль хоёр удаа ирж, бүх Курааныг бүрэн уншсан байдаг. Гэгээн элч болон түүний ихэнх сахабууд Курааныг бүрэн цээжилсэн байсан.

Гэгээн элч таалал төгссөний дараа халиф Абу Бакр Сиддик (р.а) Курааныг цээжилсэн сахабуудыг /Их элчийн нөхөд/ цуглуулж, бичгээр хадгалагдсан хэсгүүдийг авчирч, мэргэдийн тусгай бүлэгт өгч, бүх Курааныг нэгэн бүрэн төгөлдөр ном болгон эмхэтгэсэн байдаг.

Ийнхүү “Мушаф” хэмээх ном бүрэн төгс бүтсэн юм. 33,000 сахаба (Гэгээн элчийн нөхөд) бүгд энэ Мушафын нэг ч үсэг, нэг ч тэмдэг өөрчлөгдөөгүй, яг зөв байрлалтай байгаад санал нэгдсэн байдаг.

Мухаммад (с.а.в)-ын айлдвар, уламжлалуудыг хадис шариф гэнэ. Эдгээр хадисуудаас утга нь Аллахаас, үг хэллэг нь Гэгээн элчийн хэлж үлдээсэн хадисыг хадис кудси гэж нэрлэдэг. Хадисын ном маш олон бий. Тэдгээрээс хамгийн алдартай нь “Бухари” болон “Муслим” хадисын цомгууд юм.

Аллахын зарлиг дотор:

Итгэж хүлээн зөвшөөрөх зүйлсийг имаан гэнэ.

Хийх ёстой үйлдлийг фарз гэнэ.

Хориглосон зүйлсийг хараам гэнэ.

Фарз ба харам хоёрын нийлбэрийг исламын хууль, ахкам-ул-исламия гэж нэрлэдэг. Исламын заасан зүйлийг үгүйсгэсэн хүн кафир буюу үл итгэгч, тэрслэгч болно.

Хоёр дахь чухал зүйл бол зүрх сэтгэлээ ариусгах явдал юм. “Зүрх” гэдэг нь хоёр зүйлийг агуулна:

Цээжинд байдаг биет эрхтэн — үүнийг бүх хүн “зүрх” гэж нэрлэдэг бөгөөд энэ нь ан адгуус амьтанд ч байдаг.

Энэ махан эрхтний дотор орших үзэгддэггүй, биет бус сэтгэлийн зүрх буюу гүн доторх “гүн сэтгэл, сүнслэг зүрх” юм.

Шашны ном сударт бичигдсэн “зүрх” гэдэг нь энэ хоёр дахь утга — сүнслэг зүрх, зүрхэн доторх итгэлийг хэлдэг.

Ислаамын мэдлэг, чин итгэл үнэмшил энэ зүрхэнд байрладаг. Итгэдэг хүний зүрх цэвэр, харин итгэдэггүй хүний зүрх бохир, үхмэл байдаг. Тиймээс зүрхийг цэвэр ариун байлгах нь хүний хамгийн анхны үүрэг юм.

Бүтэн мөргөл үйлдэх, намааз мөргөл хийх, истигфар (уучлал хүсэх) нь зүрхийг ариусгана. Харин хараам (хориотой бохир зүйл) үйлдэх нь зүрхийг бохирдуулдаг.

Гэгээн элч айлдсан нь: “Олон удаа истигфар хэлж бай! Истигфар хэлдэг хүнийг Аллаах өвчин, зовлонгоос хамгаалж, төсөөлөөгүй газраас нь ризк буюу буян хишиг өгдөг.”

Истигфар гэдэг үг нь “Астагфируллах” буюу “Би Аллахаас уучлал хүсэж байна” гэсэн утгатай.

Дуа (залбирал, гуйлт, сүсэглэл) хүлээн зөвшөөрөгдөхийн тулд:

Хүн мусульмаан байх,

Нүглээ наминчлах,

Залбирлын үгийг утгыг ойлгож, итгэлтэйгээр хэлэх шаардлагатай.

Хар зүрхтэй (гэм нүглээр бүрхэгдсэн) хүний дуа буюу хүсэл хүлээн авагдахгүй. Харин гурван удаа чин сэтгэлээсээ залбирч, таван удаагийн намааз мөргөлийг тогтмол үйлддэг хүний зүрх ариусаж эхэлдэг. Зөвхөн амаар хэлсэн, зүрх оролцоогүй ду’а үр дүнгүй байдаг.

Ислаамын шашинд заасан мэдлэгүүд бол “Ахл-и суннат” буюу зөв замд оршигч эрдэмтдийн ном зохиолд бичигдсэн мэдлэгүүд юм.

Ахл-и суннат эрдэмтдийн тайлбарласан итгэл ба ислаамын мэдлэг дундаас утга нь тодорхой буюу Курааны аяатууд, хадис шарифуудын аль нэгэнд итгэхгүй бол тухайн хүн кафир болно.

Хэрвээ итгэдэггүйгээ нуусан хүнийг мунафик (хоёр нүүртэн) гэнэ. Харин итгэлгүй мөртлөө мусульмаан дүр эсгэн бусдыг төөрөгдүүлэх гэж оролдвол түүнийг хуурамч итгэгч гэнэ.

Хэрвээ юмны утгыг тодорхой бус буруу тайлбарлаж, буруу итгэж байсан болбол тэр хүн кафир болохгүй, гэхдээ Ахл-и суннатын зөв замаас хазайсан учир Там руу унах аюулд өртнө.

Энэ хүн (Бидъат буюу хүмүүсийн тухай хэлж байна) утга нь тодорхой итгэдэг учир тамд үүрд үлдэхгүй, шийтгэлээ эдэлсний дараа тамаас гарч, диваажинд орно. Ийм хүмүүсийг “бидъат хүмүүс” (сүүлд нэмэгдсэн шинэчлэгдэгчид) буруу замын урсгалууд гэж нэрлэдэг.

Ийм 72 төрлийн буруу урсгал байдаг. Эдгээр буруу урсгалын хүмүүсийн болон кафирууд (үл итгэгчид), муртад (итгэлээсээ буцагсад) хүмүүсийн хийсэн мөргөл, сайн үйл, хүмүүнлэгийн ажил нь ямар ч байсан Аллаахын өмнө хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй, үр өгөөжгүй юм.

Харин зөв итгэлтэй мусульмаануудыг Эхл-и суннат вэл-жамаат буюу Сүннит гэж нэрлэдэг.

Сүннитүүд мөргөл үйлдэхдээ дөрвөн мазхаб (хүй бүлэг)-т хуваагддаг. Эдгээр дөрвөн мазхабт (Ханафи, Шафи, Малики, Ханбали) харьяалагддаг хүмүүс бие биенийгээ зөв итгэлтэй Эхл-и суннат хүмүүс гэдгийг хүлээн зөвшөөрч, хүндэтгэн хайрладаг.

Харин дөрвөн мазхабын аль нэгэнд ч харьяалагдаагүй хүн Эхл-и суннат биш бөгөөд тийм хүн эсвэл кафир, эсвэл бидъат хүн гэж тооцогддог гэж Имам Раббани өөрийн захидлууддаа, ялангуяа анхны ботийн 286-р захидалдаа тодорхой бичсэн байдаг. Мөн энэ талаар "Дүрр-үл-Мухтар" номын Тахтави тайлбарын "Зэбайих" хэсэгт, болон "Эл-Бэсайир ли-Мүнкир ит-Тэвессүл би-Ахлил-Мекабир" хэмээх номд баримттайгаар дурдагдсан.
Эдгээр хоёр ном нь араб хэл дээр бичигдсэн бөгөөд сүүлийнх нь Энэтхэгт бичигдэж, хижри 1395 (аргын тооллын 1975) онд хэвлэгдсэн. Дараа нь Истанбул хотын Хакикат Китабеви хэвлэлийн газраас хэд хэдэн удаа офсет аргаар дахин хэвлэгдсэн байна.

Дөрвөн мазхабын аль нэгийн дагуу мөргөл үйлдэж буй хүн нүгэл үйлдвэл, эсвэл мөргөлдөө дутагдал гаргавал, хэрэв тэр нүглээ наминчилбал, түүний нүгэл Аллаахын өршөөлөөр уучлагдана.
Хэрэв наминчлахгүй бол Аллаах хүсвэл түүнийг уучилж, тамд оруулахгүй байж болно, эсвэл хүсвэл нүглийнх нь хэмжээний шийтгэл өгөөд, дараа нь тамын шийтгэлээс өршөөнө.

Харин шашны зайлшгүй мэдэх ёстой тодорхой зүйлсийг (бүх мэддэг, ойлгомжтой сургаал) үгүйсгэсэн хүмүүс тамд үүрд үлдэнэ.
Тэднийг кафир (үл итгэгч) болон муртад (итгэлээс буцагч) гэж нэрлэнэ.

Кафирууд хоёр төрөлтэй:

Номтой кафир — өмнө нь тэнгэрээс илгээгдсэн сударт итгэдэг боловч дараа нь түүнийг гуйвуулсан хүмүүс (жишээ нь Христийн ба Иудейн шашинтнууд).

Номгүй кафир — тэнгэрлэг судруудын алинд нь ч итгэдэггүй, тэнгэр бурхан, Аллаахыг үгүйсгэдэг хүмүүс.

Хэрвээ мусульман гэр бүлд төрөөд дараа нь итгэлээсээ няцвал тэр хүн муртад болно.

Ибн Абидин "рахимахуллаху та'ала" хэмээх эрдэмтэн "шашны хослол хориотой хүмүүсийн тухай" бичихдээ ийнхүү хэлжээ:

"Муртад, мүлхид (бүхнийг үгүйсгэгч), зиндүк (хуурамч итгэгч), мэжуси (гал шүтэгч), бурхан шүтэгч, эртний Грекийн философчид, мунафик (хоёр нүүртэй), 72 урсгалаас хазайж итгэлээ алдсан хүмүүс [жишээлбэл, Брахман, Буддистууд], Батини, Ибахи, Друз урсгалынхан — бүгд номгүй үл итгэгсэдээр тооцогдно."

Мөн коммунистууд ба масончууд үүнд хамаарна.

Харин христийнхэн ба иудейчүүд нь анх тэнгэрээс илгээгдсэн Таурат (Тора) ба Инжил (Евангелие) судруудад итгэдэг боловч, эдгээр нь дараа нь хүмүүсийн гараар өөрчлөгдөж, гуйвуулагдсан байдаг тул тэднийг номтой кафир гэж нэрлэдэг.

Хэрэв эдгээр хүмүүс аль нэг бүтээл (махлук) дотор бурхны чанар (улухият сифаты) бий гэж итгэвэл тэд мүшрик буюу яарваа бүтээгдэгчийг Аллаахтай ижилцүүлдэг буруу шүтлэгтэй болдог.

Аллаахын мөн чанарын (сифат-и затиуа) болон үйл ажиллагааны чанарууд (сифат-и сүбутия) — эдгээрийг бүгдийг нь улухият (бурхны чанар) гэж нэрлэдэг.

Номтой эсвэл номгүй ямар ч кафир хүн, хэрвээ мусульмаан болвол тамаас гарах боломжтой. Үнэхээр нүгэлгүй, цэвэр мусульмаан байж болно. Гэхдээ тэр хүн Сүннит мусульмаан байх ёстой. Сүннит байх гэдэг нь Эхл-и суннатын эрдэмтнүүдийн нэгнийх нь номыг судалж, итгэл, үг үйлдлээ үүнд нийцүүлэн зохицуулах гэсэн үг юм.

Кыйям-ү би-нэфсихи гэдэг нь өнгөрсөнгүй, орших байдал нь өөрт нь байдаг, оршихын тулд ямар ч зүйлд хэрэггүй гэсэн утгатай.

Дэлхий дээрх хүний мусульмаан эсэхийг илэрхий хэлсэн үг ба үйлдлээр нь тодорхойлдог. Харин үхлийн эцсийн мөчид түүний ахиретэд (хойт насны амьдралд) итгэлтэй эсэх нь тодорхой болно.
Хэрэв том нүгэл үйлдсэн эрэгтэй эсвэл эмэгтэй мусульмаан хүн цэвэр зүрхтэйгээр тэрнийгээ наминчилвал, нүглүүд нь өршөөгдөнө. Нүгэлгүй цэвэр хүн бол аль хэдийн цэвэр байна. Наминчлал гэж юу болох, хэрхэн хийхийг тухайн номнууд, жишээ нь турк, араб хэл дээрх “Îmân ve İslâm”, мөн “Se’âdet-i ebediyye” номнуудад нарийвчлан тайлбарласан байдаг.

ИМААН-ИТГЭЛ ҮНЭМШИЛ БА ИСЛААМ

Энэхүү хэсэг дээр, Гэгээн элчийн итгэл ба исламын талаарх хадис (айлдвар сургаал)-ийг тайлбарлах болно. Энэхүү хадисийн ач буянаар мусульманууудын итгэл бэхжин, ингэснээр шударга ёс ба аз жаргалд хүрэх, мөн их нүгэлтэй Халид “куддисе сиррух” ч авралд хүрэх боломжтой гэж найдаж байна.

Бүх зүйлд хэрэгцээгүй, нигүүлсэл, сайхан сэтгэлтэй, хайрладаг Аллаах Эзэнд миний (бага хөрөнгөтэй, хар сэтгэлтэй энэ ядуу Халид)-ийн шалтгаангүй үг, дутагдалтай мөргөл үйлдлийг уучилж, хүлээн авна хэмээн би итгэж байна. Луйварч, хууран мэхлэгч, шашны дайснуудын муу зүйлсээс, худал мэдээлэлд итгэхээс хамгаалж, баярлуулна уу хэмээн залбирч байна.

Хамгийн нигүүлсэгч, хамгийн өгөөмөр цаглашгүй аугаа их хүчин бол зөвхөн Аллаах Эзэн мөн юм.

Ислаамын эрдэмтэд хэлэхдээ: Оюун ухаан нь саруул, насанд хүрсэн, эрэгтэй эмэгтэй мусульмаан хүн Аллаахыг таньж мэдэж, түүний мөн чанарын (сифат-и затиуя) ба үйл ажиллагааных нь шинж чанарууд (сифат-и сүбутия)-д зөв итгэх ёстой.

Хүн бүрт хамгийн түрүүнд заавал хийх зүйл нь энэ юм. Мэдэхгүй, сурахгүй байх нь нүгэлд тооцогдоно.

Халид ибн Ахмед энэ номыг бичсэн нь бусдад давуу тал, мэдлэг авах, нэр алдартай болох зорилгоор бус, харин үлгэр дууриал уламжлал, үнэт зүйл үлдээх зорилготой юм.
Аллаах Эзэн бүх мусульмаанчуудад өөрийн хүч чадлаар болон Илгээгдсэн Илчлэлтэн (Гэгээн элч)–ийн ариун сэтгэлийн тусламжаар тусалж, дэмжиж өгөөсэй! Амин.

Аллах Эзний Сифат-и затиуя (тэнгэрлэг мөн чанар) зургаа байна. Эдгээр нь:

Вужуд – өөрөө өөрөөсөө бие даан бүтээгдэн оршихуй.

Кыдем – эхлэл, гарал үүсэлгүй байх.

Бека – оршихуй нь мөнх, хэзээ ч устахгүй, төгсгөлгүй үүрд байх.

Вахданиует – орь ганц, ижилгүй, ихсэх хомсдох хувьсалгүй, өө сэвгүй байх.

Мухалефет-үн лил-хавадис – ямар ч бүтээл, оршихуйд ямар ч талаараа адил биш байх.

Кыйям-ү би-нэфсихи – оршихуй нь өөрөөсөө, байхын тулд юугаар ч дутахгүй, ямар ч эрэлтгүй байх.

Аллаах Эзний өөрөөс нь өөр бүх зүйл нь “Ма-сива” буюу “Алем” гэж нэрлэгддэг. Өөрөөр хэлбэл, Бүтээлүүдийн ертөнц. Бүх ертөнц байхгүй байсан ба Аллаах Эзэн тэдгээрийг бүтээсэн. Өөрөөр хэлбэл, байхгүй байхдаа оршиж болно, орших үед устаж болно, байхгүй байхдаа бий болсон. (Аллаах Эзэн угаасаа байсан, өөр юу ч байсангүй) хэмээх хадис үүнийг батлаж байна. Үүнийг батлах хоёр дахь нотолгоо нь ертөнц цаг хугацааны явцад өөрчлөгдөж, эвдрэлд ордог явдал юм. Бүх зүйл өөрчлөгдөж байдаг. Харин кадим буюу мөнх оршихуй нь хэзээ ч өөрчлөгддөггүй. Аллах Эзэн өөрөө болон Сифат (шинж төрх) нь хэзээ ч өөрчлөгдөхгүй.

[Ертөнцөд физикийн үзэгдлүүдийн нөлөөгээр бодисуудын хэлбэр, химийн урвалд орж бүтэц нь өөрчлөгддөг. Бие нь устаж, шинэ биет болон хувирдаг. Сүүлийн үед мэдэгдэж буй атомын өөрчлөлт, цөмийн урвалд бодис, элементийн усталт, энерги рүү хувирдаг нь илт харагдаж байна.]

Ертөнцийн ийм өөрчлөлт, бие биедээ хувиран үүсэх нь мөнхөөс ирж чадахгүй. Энэ нь эхлэлтэй байх ёстой, байхгүй байснаас үүссэн анхны бодис, элементээс бий болсон учиртай.

Важиб-үл-вужуд – зайлшгүй орших оршихуй. Үргэлж оршдог, эхлэл ба төгсгөлгүйгээр хэзээ ч үгүй болохгүй. Зөвхөн Аллаах Эзэнд л энэ төрлийн оршихуй байдаг.

Hâlid-i Bağdâdî, 1242 [m. 1826] da Şâmda vefât etdi.

Эдгээр зургаан шинж чанар бүтээлүүдийн алинд нь ч байхгүй. Мөн эдгээрийн бүтээлүүдтэй ямар ч байдлаар хамаарал, холбоо байхгүй. Зарим эрдэмтэд Вахданиййэт болон Мухаалифэт-үн лил-хаваадис нь ижил гэж хэлээд, (затлаг шинжүүд тав) гэсэн байдаг.

Аллах Эзнээс өөр бүхнийг «Маа-сиваа" буюу ертөнц гэнэ. Одоо үед үүнийг (Байгаль) гэж нэрлэж байна. Бүх ертөнц үгүй байсан. Бүгдийг нь Бүтээгч Эзэн Аллаах бүтээсэн. Бүх ертөнц нь боломжтой бөгөөд шинээр бий болсон юм. Өөрөөр хэлбэл, үгүй байсан ч оршиж болно, оршиж байсан ч үгүй болж болно, мөн үгүй байсан ч бий болсон. "Аллах Эзэн байсан, өөр юу ч байсангүй" гэсэн Хадис-и Шэрийф үүнийг мэдэгдэж байна.

Ертөнц нь шинээр бий болсон болохыг харуулсан хоёр дахь нотолгоо бол, ертөнц үргэлж муудаж, өөрчлөгддөг явдал юм. Бүх зүйл өөрчлөгдөж байна. Харин Къадим (мөнхийн, эхлэлгүй) зүйл хэзээ ч өөрчлөгддөггүй. Аллах Эзний Заат (Өөрөө бие даан байх) Сифат (шинж чанарууд) нь ийм байдаг. Эдгээр нь хэзээ ч өөрчлөгддөггүй. [Гэтэл ертөнцөд, физикийн үзэгдлүүдэд бодисуудын төлөв өөрчлөгддөг. Химийн урвалуудад бодисуудын мөн чанар, бүтэц өөрчлөгддөг. Бид биетүүд үгүй болж, өөр биетүүд болж хувирахыг харж байна. Өнөөдөр шинээр мэдэгдэж буй атомын өөрчлөлтүүд болон цөмийн урвалуудад, матери, элемент ч бас үгүй болж, энерги рүү шилжиж байна.] Ертөнц нь ийнхүү өөрчлөгдөж, бие биеэсээ үүсэх нь төгсгөлгүйгээс ирэх боломжгүй. Эхлэлтэй байх, үгүйгээс бүтээгдсэн анхны бодисууд, элементүүдээс үүсэх ёстой.

Ертөнц нь боломжтой, өөрөөр хэлбэл үгүй байсан ч оршиж болохын өөр нэгэн нотолгоо бол ертөнц нь шинээр бий болсон байх явдал юм. Өөрөөр хэлбэл, бүх зүйл үгүй байсан ч бий болох явдал юм.

[Вүжүүд (Vücûd) нь орших гэсэн үг. Гурван төрлийн оршихуй байдаг:

Ваажиб-үл-вүжүүд (Vâcib-ül-vücûd): Өөрөөр хэлбэл, оршихуй нь зайлшгүй байх ёстой оршихуй юм. Үргэлж байдаг. Өмнө нь болон төгсгөлгүй хойно хэзээ ч үгүй болохгүй. Зөвхөн Аллаах Эзэн л ваажиб-үл-вүжүүд юм.

Мүмтэниъ-үл-вүжүүд (Mümteni'-ul-vücûd): Өөрөөр хэлбэл, оршиж чадахгүй. Үргэлж үгүй байх нь зайлшгүй. Шэрийк-и баарий (Şerîk-i bârî) ийм. Өөрөөр хэлбэл, Аллах Эзэнд түнш, ижил, хувилбар, Аллах Эзэн шиг хоёр дахь бурхан шүтээн үгүй, оршиж чадахгүй.

Байх боломжтой-үл-вүжүүд (Mümkin-ül-vücûd): Өөрөөр хэлбэл, Аллаахаас бусад бүх юм оршиж ч болно, үгүй ч болно. Бүх ертөнц, бүтээлүүд бүгд ийм юм.]

Вүжүүд/Vücûd) буюу оршихуй гэсэн үгийн эсрэг нь (Адэм/Adem) буюу үгүйн чанар гэсэн үг юм. Ертөнц, өөрөөр хэлбэл бүх зүйл, оршин тогтнохоос өмнө адэм “үгүйн чанарт” байсан. Өөрөөр хэлбэл, тэдгээр нь үгүй байсан.

Мэвжүүд (Mevcûd), өөрөөр хэлбэл, оршин байгаа зүйл хоёр янз байна: Нэг нь боломжитой, нөгөө нь буюу зайлшгүй.

Хэрэв оршин байгаа зүйл зөвхөн байх боломжтой байгаад, ваажиб-үл-вүжүүд (зайлшгүй оршихуй) олдоогүй бол юу ч оршин тогтнохгүй байсан. [Учир нь, үгүй байснаа орших нь өөрчлөлт, нэгэн үйл явц юм. Физикийн мэдлэгээр бол, аливаа биетэд үйл явц болохын тулд, тэр биетэд гаднаас хүч нөлөөлөх, мөн энэ хүчний эх үүсвэр нь тухайн биетээс өмнө оршин байх нь зайлшгүй.] Тиймээс, боломжтой оршихуй нь өөрөө өөрийгөө оршин тогтнуулж, оршихуйд байлгаж чадахгүй. Хэрэв түүнд ямар нэг хүч нөлөөлөөгүй бол тэр үргэлж үгүйн чанарт үлдэх байсан. Оршин тогтнож чадахгүй байсан.

[1] Hâlid-i Bağdâdî, 1242 [m. 1826] da Şâmda vefât etdi.

Өөрийгөө оршин тогтнуулж чадахгүй зүйл, өөр байх боломжтой зүйлсийг мэдээж бүтээж, бий болгож чадахгүй. Байх боломжтой зүйлийг бүтээгч нь ваажиб-үл-вүжүүд (зайлшгүй оршихуй) байх ёстой. Ертөнц оршин байгаа нь үүнийг үгүйгээс бүтээсэн Бүтээгч хүч оршин байгааг харуулж байна.

Харахад, шинээр бий болсон биш, мөн боломжтой биш, өөрөөр хэлбэл үргэлж оршин байгаа, бүх байх боломжтой цорын ганц Бүтээгч нь зөвхөн ваажиб-үл-вүжүүд юм. Тэрээр Къадим буюу мөнхийн гэсэн үг юм. Өөрөөр хэлбэл, үргэлж оршин байсан.

Ваажиб-үл-вүжүүд гэдэг нь оршихуй нь бусдаас биш, зөвхөн Өөрөөсөө байх гэсэн үг. Өөрөөр хэлбэл, Өөрөө өөрийнхөө хүчээр үргэлж оршин байна. Бусдаар бүтээгдээгүй. Хэрэв ийм биш бол, түүнийг боломжтой бөгөөд шинээр бий болсон байх, өөрөөр бүтээгдэх нь зайлшгүй болох байсан. Энэ нь харин бодож байгаагийн эсрэг үр дүн юм.

Перс хэлээр (Худаа/Hudâ) гэдэг нь Өөрөө өөртөө үргэлж байгч, өөрөөр хэлбэл къадим (угаасаа мөнхийн) гэсэн үг. [Манай номын I хэсэг, 6-р зүйл, 74-р хуудсанд илүү өргөн мэдээлэл бий. Тэндээс бас уншина уу!]

Ертөнц гайхалтай хэв журамтай, эмх цэгцтэй байгааг бид харж байна. Шинжлэх ухаан жил бүр эдгээрийн шинэ хэв журамыг олж байна. Энэ хэв журмыг бүтээгч нь:

(Хаий/Hay) буюу амьд, (Аалим/Âlim) буюу бүрэн төгс мэдэгч, (Къаадир/Kâdir) буюу эгнэшгүй хүчит,

(Мүрийд/Mürîd) буюу хүсэгч, (Сэмийъ/Semî) буюу бүхнийг сонсогч, (Басир/Basîr) буюу бүхнийгхарагч, (Мүтэкэллим/Mütekellim) буюу онож яригч, (Хааликъ/Hâlık) буюу үгүйгээс ч бүтээгч байх ёстой.

Учир нь, үхэх, мунхаг байх, хүч чадалгүй байх, албадлагаар хийх, дүлий байх, сохор байх, ярьж чадахгүй байх нь бүгд дутагдал, ичгүүртэй зүйлс юм. Энэ орчлонг, энэ ертөнцийг ийм хэв журмаар бүтээж, үгүй болохоос хамгаалагчид ийм дутагдалтай шинжүүд байх нь боломжгүй зүйл.

[Атомоос авахуулаад одод хүртэлх бүх оршихуй тооцоо, хуулиар бүтээгдсэн. Физик, хими, одон орон, биологийн шинжлэх ухаанаар нээн илрүүлж буй хуулиуд, холбоосууд дахь нээзам (хэв журам зохицол) нь оюун ухааныг гайхшруулж байна. Дарвин хүртэл: "Нүдний бүтэц дэх хэв журам, нарийн ширийн зүйлсийг бодоход, гайхшралаас болоод толгой дээгүүр алгадуулах шахаж байна" гэж хэлэхээс өөр аргагүй болсон. Агаарт 78% азот, 21% хүчилтөрөгч, 1% инертийн хийн холимог бий. Энэ нь нэгдэл биш, харин холимог юм. Хэрэв хүчилтөрөгч 21%-иас их байсан бол, бидний уушгийг түлэх байсан. 21%-иас бага байсан бол, цусан дахь тэжээлийг...] тэжээлийн бодисуудыг шатааж чадахгүй байсан. Хүмүүс болон амьтад амьдарч чадахгүй байсан. Энэхүү 21 хувийн хэмжээ нь хаа сайгүй, тэр байтугай бороонд үед ч өөрчлөгддөггүй. Энэ бол агуу нигүүлсэл юм. Энэ нь Аллахын оршихуй, хүч чадал, нигүүлслийг харуулж байгаа бус уу? Энэхүү гайхамшгийн хажууд нүдний бүтэц юу ч биш болон үлдэж байна. Шинжлэх ухааны мэдлэгт заадаг бүх хууль, нарийн тооцоо, томьёог бүтээгч нь ямар ч дутагдалтай шинж чанартай байх болов уу?]

Үүнээс гадна, дээр дурдсан төгс төгөлдөр шинжүүдийг бид бүтээлүүдээс нь ч харж байна. Тэрээр эдгээрийг бүтээлүүддээ бүтээсэн. Хэрэв эдгээр шинж чанарууд Өөрт нь байгаагүй бол, бүтээлүүддээ хэрхэн бүтээх байсан бэ? Хэрэв Өөрт нь байгаагүй бол, бүтээлүүд нь Түүнээс илүү дээд байх байсан.

Бид дахин хэлэхдээ, ертөнц (орчлон)-ыг Бүтээгчид бүх кэмаал (төгс төгөлдөр), дээд шинжүүд байх, мөн дутагдалтай шинжүүдээс нэг нь ч байхгүй байх нь зайлшгүй юм. Учир нь, дутагдалтай, гэмтэй нэгэн нь Бүтээгч байж чадахгүй.

Оюун ухааны харуулсан эдгээр нотолгоог орхигдуулах аваас, айэт-и кэриймэ (Ариун сударын өгүүлбэр)-үүд болон хадийс-и шэрийф (Элчийн айлдвар)-үүд ч мөн Аллаах Эзний төгс төгөлдөр шинжүүд байгааг тодорхой мэдэгдэж байна. Үүнд эргэлзэх нь зөвшөөрөгдөхгүй. Эргэлзэх нь күфр (чин итгэл алдрах)-т хүргэдэг.

Дээр бичигдсэн найман төгс төгөлдөр шинжийг “Сыфаат-и сүбүүтиййэ” гэдэг. Өөрөөр хэлбэл, Аллаах Эзний сыфаат-и сүбүүтиййэ нь найм юм. Аллаах Эзэн бүх төгс төгөлдөр шинжүүдтэй. Түүний Зат, шинж чанар болон үйлсэд нь ямар ч дутагдал, холимог, өөрчлөлт байхгүй.

(Сыфаат-и заатиййэ/Sıfât-i zâtiyye) болон Сыфаат-и сүбүүтиййэ-г буюу Тэнгэрлэг чанарын шинжүүд гэдэг. Аливаа бүтээлд Тэнгэрлэг чанарын шинж байдаг гэдэгт итгэдэг хүн (Мүшрик/Müşrik) буюу олон бурхан шүтээн шүтэгч болдог.

–3–

ИСЛААМЫН ШААРДЛАГУУД /ЗАРЧИМ, БОЛЗОЛ/

Бүх ертөнц (орчлонг) үргэлж оршин тогтнуулж, үргэлж бэлэн бөгөөд хянагч (хаазыр вэ наазыр) байдаг, мөн бүх сайн сайхан, нигүүлслийг өгөгч болох Аллаах Эзний тусламжтайгаар, одоо бид Гэгээн элчийн маань (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм) ариун айлдварыг тайлбарлан эхэлж байна.

Мусульмаанчуудын баатар имаам, Эсхааб-и кираам (Элчийн нөхөд)-ын дээдсээс, үргэлж үнэн үг хэлэгч гэдгээрээ алдартай, бидний хайрт ахмад Өмэр бин Хаттааб (радыяллааху анх-Аллаах түүнийг ивээгтүн) айлдаж байна: “Тийм нэг өдөр байсан. Эсхааб-и кираам нарын зарим нь Гэгээн элч (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм)-ийн дэргэдтбайлаа. Тэр өдөр, тэр мөч нь тийм эрхэм, үнэ цэнтэй, хэзээ ч олдохгүй өдөр байсан. Тэр өдөр Гэгээн элчийн ярилцлагад, дэргэд нь байж хүндлэгдэх, сэтгэлд баяр баясгалан өгөх ариун царайг нь харах хувь тохиосон байсан. Энэ өдрийн эрхэм чанар, үнэ цэнийг илэрхийлэхийн тулд "Тийм нэг өдөр байсан" хэмээн айлдсан. Жэбрааил Алэйхиссэлаамыг хүний дүрээр харах, түүний дууг сонсох, хүмүүст хэрэгтэй мэдлэгийг маш сайхан, тодорхойгоор Гэгээн элч ариун амнаас сонсох хувь тохиосон өдөр шиг эрхэм, үнэтэй цаг үе олдох уу? (Тэр үед, сар мандах шиг нэгэн хүн бидний дэргэд ирлээ. Түүний хувцас цагаан, үс нь хар байв. Дээр нь тоос шороо, хөлс гэх мэт аяллын шинж тэмдэг харагдахгүй байсан. Гэгээн элч (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм)-ийн Эсхааб (нөхөд) болох бидний хэн нь ч түүнийг танихгүй байсан. Өөрөөр хэлбэл, бидний харж байсан, мэддэг таньдаг хүмүүн биш байв. Гэгээн элч (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм)-ийн өмнө суулаа. Энэ ирсэн хүн бол Жэбрааил гэдэг сахиусан тэнгэр элч байсан. Тэр хүний дүрд хувирсан байв. Жэбрааил Алэйхиссэлаамын ийнхүү суусан байдал нь ёс суртахуунд үл нийцэх мэт харагдаж байсан ч энэ байдал нь чухал зүйлийг илтгэж байлаа. Өөрөөр хэлбэл, шашны мэдлэг сурахад ичих үйл буруу болохыг, мөн багшид бардам зан, ихэрхэг байдал зохихгүйг харуулж байна. Хүн бүр шашны мэдлэгээс сурахыг хүссэн зүйлээ багш нараас чөлөөтэй, ичихгүйгээр асуух хэрэгтэйг Жэбрааил Алэйхиссэлаам Эсхааб-и кираам нарт энэ байдлаараа тайлбарлаж байлаа.

Ислаам гэдэг нь хэл зүйн утгаараа хүзүүгээ бөхийлгөн бүтэн дагаж орох гэсэн үг. Гэгээн элч (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм) Ислаам гэдэг үг нь Ислаамын шашны таван үндсэн тулгуурын нэр гэдгийг дараах байдлаар айлдсан:

Ресуул-и Экрем (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм) айлдсан нь:

Ислаамын болзол нөхцөлүүдийн нэгдүгээр нь (Кэлимэ-и шэхаадэт) хэлэх юм. Кэлимэ-и шэхаадэт хэлэх гэдэг нь: «Эшхэдү эн лаа илаахэ иллаллаах вэ эшхэдү эннэ Мухаммэдэн абдүхү вэ ресууллаах» гэж хэлэх. Өөрөөр хэлбэл, эрүүл ухаантай, насанд хүрсэн, ярьж чадах хүн: “Газар болон тэнгэрт Түүнээс өөр, тахил шүтлэг үйлдэх, шүтээн болох зохистой юу ч, хэн ч үгүй. Жинхэнэ шүтээн бол зөвхөн Аллаах Эзэн мөн” гэж хэлэх.

Бүх дээд чанарууд Түүнд бий. Түүнд ямар ч дутагдал байхгүй. Түүний нэр нь Аллаах юм гэж хэлэх, мөн үүндээ зүрх сэтгэлээрээ бат итгэх явдал юм. Мөн түүнчлэн, тэр сарнай цэцгийн өнгөтэй, цагаан-улаан, гялалзсан, хайр татам зүс царайтай, хар хөмсөг, хар нүдтэй, ариун магнай нь толигор, сайхан ааштай, сүүдэр нь газар тусдаггүй, ялдам зөөлөн үгтэй, Арабистаны Меккад төрсөн учраас Араб гэж нэрлэгддэг, Хаашимий омогийн үр удам болох (Абдүллахын хүү Мухаммед) хэмээх эрхэм хүн бол Аллах Эзний элч мөн. Тэрээр Вэхабын охин болох Хазрэт-и Ааминэгийн хүү юм.

[МЭ 571 оны 4-р сарын 20-ны Даваа гарагийн өглөө, үүр цайх үед] Мекка хотод мэндэлсэн. Дөчөн насандаа Пэйгамбэр /Элч/ болсон тухайгаа мэдэгдсэн. Энэ жилийг Пайгамбаар (Элч) болсон жил гэдэг. Үүнээс хойш арван гурван жил Меккад хүмүүсийг Ислаамын шашинд уриалсан.

Аллах Эзний тушаал зарлигаар Мэдинэ хот руу хижрэт (нүүдэл) хийсэн. Энд Ислаамын шашныг хаа сайгүй түгээсэн. Хижрэтээс хойш арван жилийн дараа, өөрөөр хэлбэл МЭ 632 оны 6-р сард, Рәбийъ-үл-эввэл сарын арван хоёр дахь Даваа гарагт Мэдинэ хотод таалал төгссөн.

[Түүхчид: Мэккэ-и мүкэррәмэ-гээс Мэдинэ-и мүнэввэрэ хот руу хижрэт (нүүдэл) хийхдээ, МЭ 622 оны Сафэр сарын хорин долоо дахь Пүрэв гарагийн орой Сэвр уулан дахь агуйд орсон. Даваа гарагийн шөнө агуйгаас гарч, Европчуудын 9-р сарын хорин, Ромын 9-р сарын долоо дахь, Рәбийъ-үл-эввэлийн найм дахь Даваа гарагт Мэдинэ хотын Кубаа тосгонд хөл тавьсан. Энэхүү аз жаргалтай өдөр мусульмаанчуудын (Хижри Шэмси) (Нарны тоолол)-ийн жилийн эхлэл болсон. Шийдүүдийн хижри шэмси жилийн эхлэл нь үүнээс зургаан сарын өмнө юм. Шөнө, өдөр тэнцдэг Пүрэв гарагт Кубаад байж, Баасан гарагт хөдөлсөн. Тэр өдөр Мэдинэ хотод орсон. Тэр жилийн Мухаррэм сарын нэг дэх өдөр нь Хижри Камери (Сарны тоолол)-ийн жилийн эхлэл хэмээн хүлээн зөвшөөрөгдсөн. Энэхүү сарны тооллын жилийн эхлэл нь 7-р сарын арван зургаа дахь Баасан гараг байсан. Аливаа Милаади жилийн эхэнд таарсан хижри шэмси жил нь энэхүү Милаади шинэ жилээс 622-оор бага байна. Аливаа хижри шэмси жилийн эхэнд таарсан Милаади жил нь энэхүү шинэ шэмси жилээс 621-ээр их байна.]

Ислаамын таван болзол нөхцөлийн хоёрдугаар нь, нөхцөл болон фарз (зайлшгүй үүрэг)-уудын дагуу, өдөр бүр таван удаа (Цаг нь болохоор) намааз мөргөл унших юм. Мусульмаан хүн бүр өдөр бүр, цаг нь болохоор, таван удаа намааз мөргөл унших, мөн нэг бүрийг нь цагт нь уншсанаа мэдэх нь фарз (зайлшгүй үүрэг) юм.

Мунхаг хүмүүс, урсгалгүй бэлтгэсэн буруу цаг тооллын дагуу, цагаас нь өмнө унших нь том нүгэл болох бөгөөд энэ намааз мөргөл хүчинтэй болохгүй. Мөн үдийн эхний сүннэт (дагвал зохих уламжлал) болон оройн фарзыг кэраахэт (жигшүүрт) цагт унших шалтгаан болдог. [Намааз мөргөл үйлдэх цаг болсныг мүэззин (уриалагч)-ийн эзаан (залбиралд дуудах) уншсанаар ойлгоно. Кафирууд (үл

итгэгчид), бид'ат (шашны шинэчлэл)-ынхны уншсан болон чанга яригч шиг хөгжмийн дууг “Эзаан-и Мухаммәдий” гэж нэрлэхгүй.]

Намааз мөргөлүүдийг фарз (зайлшгүй үүрэг), ваажиб (чухал үүрэг), сүннэт (уламжлал зөвлөмж)-үүдэд анхаарч, сэтгэлээ Аллаах Эзэн-д бүрэн өгч, цагийг нь өнгөрөөлгүй үйлдэх ёстой. Ариун Кураанд намааз мөргөлийг (Салаат/Salât) хэмээн айлдсан байдаг. Салаат гэдэг нь хэл зүйн утгаараа хүний залбирал үйлдэх, тэнгэрийн элч нарын истигфаар (нүгэл уучлахыг гуйх), Аллах Эзний мэрхамэт (өршөөл нигүүлсэл) үзүүлэх, өрөвдөх, энрэх гэсэн утгатай.

Ислаамын шашинд (Salât) гэдэг нь шашны номуудад дурдсан ёсоор, тодорхой хөдөлгөөнүүдийг хийх, тодорхой зүйлсийг унших гэсэн үг юм. Намааз мөргөл үйлдэж эхлэхийг “İftitâh tekbîri” гэнэ. Өөрөөр хэлбэл, эрчүүд гараа чихэндээ хүргэж хүйсийнхээ доор, эмэгтэйчүүд гараа мөрний хэмжээнд хүргэж цээжин дээрээ буулгах үед “Аллааху Экбэр” гэж хэлснээр эхэлнэ. Хамгийн сүүлийн суултанд, толгойгоо баруун, зүүн мөр рүү эргүүлэн сэлаам (мэндчилгээ) өгснөөр дуусгана.

Ислаамын таван нөхцөлийн гуравдугаар нь “Эд хөрөнгөний өглөг өгөх” юм. Өглөг Закаатын хэл зүйн утга нь цэвэрлэгээ, магтаал, сайн сайхан байдалд орох гэсэн үг.

Ислаамын шашинд закаат гэдэг нь; хэрэгцээнээсээ илүү гарсан, мөн Nisâb (сэтгэл ханал) гэж нэрлэгддэг тодорхой хэмжээний хязгаарт хүрсэн (Өглөг өгөх эд хөрөнгө)-тэй хүн, эд хөрөнгийнхөө тодорхой хэмжээг ялгаж, Кураанд дурдсан мусульмаанчуудад, гомдоохгүйгээр өгөх гэсэн үг. Закаат долоон ангиллын хүнд өгөгддөг. Дөрвөн мэзхэб (хүй бүлэг)-т ч адилхан дөрвөн төрлийн закаатын эд хөрөнгө байдаг:

Алтан болон мөнгөн эд зүйлсийн закаат,

Худалдааны эд зүйлсийн закаат,

Жилийн хагасаас илүү хугацаанд өөрийн эзэмшилд байсан бэлчээрт идээшилдэг дөрвөн хөлт малын закаат,

Газрын ургац үр тарианы закаат юм.

Энэ дөрөв дэх закаатыг (Ушр/Uşr) гэнэ. Газраас ургац хураамагц ушр өгдөг. Бусад гурван закаатыг нисааб (хязгаар)-ын хэмжээнд хүрснээс хойш нэг жилийн дараа өгдөг.

Ислаамын таван нөхцөлийн дөрөвдүгээр нь Рамазан-и Шэрийф (Мацагийн) сард өдөр бүр мацаг барих юм. Ислаамын шашинд, нөхцөлүүдийг нь дагаж, Рамазан сард, Аллах Эзэн тушаасан учраас өдөр бүр гурван зүйлээс татгалзан өөрийгөө хамгаалах гэсэн утгатай. Энэ гурван зүйл бол: идэх, уух, бэлгийн харьцаанд орох юм. Рамазан сар нь тэнгэрт шинэ сарыг харснаар эхэлдэг. Цаг тооллоор урьдчилан тооцоолж эхэлдэггүй.

Ислаамын таван нөхцөлийн тавдугаарх нь чадал чинээтэй хүн амьдралдаа нэг удаа хаж мөргөл үйлдэх юм. Зам аюулгүй, бие эрүүл байх нөхцөлтэйгээр, Мэккэ-и мүкэррэмэ хот руу очиж ирэх хүртэл, ард үлдээсэн гэр бүл, хүүхдээ тэжээхэд хүрэлцэх хөрөнгөнөөс илүү гарсан мөнгөөр тэнд очиж ирж чадах хүний хувьд, амьдралдаа нэг удаа, Кааба-и муаззама-г тавааф (тойрон мөргөх) хийх, мөн Арафаат талбайд зогсох нь фарз (зайлшгүй үүрэг) юм.

Тэр хүн Гэгээн элчээс эдгээр хариултыг сонсоод: “Үнэн айлдлаа, аяа Ресуулаллах!” гэв. Эсхааб-и кираам нарын тэнд байсан хүмүүс тэр хүний энэ байдалд гайхсаныг Өмэр (радыяллааху анх) мэдэгдэж байна. Учир нь, тэр асууж байгаа атлаа, өгсөн хариулт нь зөв гэдгийг баталж байна. Нэг зүйлийг асуух нь мэдэхгүйгээ сурахыг хүсэж байна гэсэн үг. "Үнэн айлдлаа" гэдэг нь эдгээрийг мэддэг байсныг нь харуулна.

Дээр дурдсан, Ислаамын таван нөхцөлийн хамгийн эхнийх нь (Кэлимэ-и шэхаадэт) хэлэх болон утгад нь итгэх явдал юм. Үүний дараа нь намааз мөргөл унших. Дараа нь мацаг барих, дараа нь хаж мөргөл үйлдэх юм. Хамгийн сүүлд закаат буюу өглөг өгөх юм. Кэлимэ-и шэхаадэт хамгийн эхнийх нь гэдэг нь санал нэгтэйгээр тодорхой. Үлдсэн дөрвийн дарааллыг эрдэмтдийн олонхийн үг дээр дурдсанаар байна.

> Кэлимэ-и шэхаадэт нь мусульмаан хүнд хамгийн түрүүнд фарз болсон. Таван удаагийн намааз мөргөл нь элч ирсэний арван хоёр дахь жилд, хижрэтээс нэг жил хэдэн сарын өмнө ми'рааж (Гэгээн Элчийн огторгуйн аяны) шөнө фарз болсон. Рамазан-и Шэрийфын мацаг нь хижрэтийн хоёр дахь жилд, Ша'баан сард фарз болсон. Закаат өгөх нь мацаг фарз болсон жил, Рамазан сарын дотор фарз болсон. Харин хаж мөргөл нь хижрэтийн ес дэх жилд фарз болсон.

Хэрэв хэн нэгэн Ислаамын энэ таван нөхцөлийн аль нэгийг үгүйсгэх, өөрөөр хэлбэл итгэхгүй, хүлээн зөвшөөрөхгүй бол, эсвэл шоолж, хүндэтгэлгүй хандвал, каафир (үл итгэгч) болно. Эдгээр шиг, халаал (зөвшөөрөгдсөн) болон хараам (хориотой) болох нь тодорхойгоор, санал нэгтэйгээр мэдэгдсэн бусад зүйлсийн аль нэгийг хүлээн зөвшөөрөхгүй, өөрөөр хэлбэл халаал (ариун)-ыг хараам гэж хэлсэн, эсвэл хараам-ыг халаал гэж хэлсэн хүн ч мөн кафир болно.

[Жишээлбэл, гахайн мах идэх, согтууруулах ундаа уух, мөрийтэй тоглоом тоглох, мөн эмэгтэйчүүд, охидын толгой, үс, гар, хөл нээлттэй, эрчүүдийн ч өвдөгнөөс хүйс хүртэл нээлттэйгээр бусдын дэргэд гарах нь хараам (хориотой бохир) юм. Өөрөөр хэлбэл, Аллаах Эзэн эдгээрийг хориглосон. Аллаах Эзний тушаал болон хориг цээрийг мэдэгддэг дөрвөн жинхэнэ урсгал нь эрчүүдийн аврэт йэрлэри (нууц газар), өөрөөр хэлбэл харах, бусдад харуулахыг хориглосон эрхтнүүдийг өөр өөрөөр мэдэгдсэн байдаг.

"Кимйаа-и Сэаадэт/Kimyâ-i se’âdet"-д: “Эмэгтэйчүүд, охид толгой, үс, гар, хөл нээлттэй гудамжинд гарах нь хараам байдгийн нэгэн адил, нимгэн, гоёлтой, бариу, анхилуун үнэртэй хувцастай гарах нь ч бас харам юм. Ийм байдлаар гарахыг

зөвшөөрсөн, таашаасан, таатай үзсэн ээж, аав, нөхөр, ах дүү нар нь ч мөн түүний нүгэл болон шийтгэлд хамтрагч болно” гэжээ. Өөрөөр хэлбэл, тэд Тамын галд хамт шатна. Хэрэв наманчлал хийвэл уучлагдаж, шатахгүй.

Мусульмаан хүн гэж хэлсэн хүний хийх бүх үйлдэл нь Ислаамын шашинд нийцэж байгаа эсэхийг мэдэх нь зайлшгүй юм. Хэрэв мэдэхгүй бол, Эхл-и Сүннэт (Сүннэт дагагч) эрдэмтнээс асууж, эсвэл эдгээр эрдэмтдийн номноос уншиж сурах нь зайлшгүй. Хэрэв үйлдэл нь Ислаамын шашинд нийцэхгүй бол нүгэл болно. Өдөр бүр жинхэнэ наманчлал хийх нь зайлшгүй. Наманчлал хийгдсэн нүгэл болон күфр (итгэлээс гарах) нь гарцаагүй уучлагдах болно. Хэрэв наминчлал хийхгүй бол энэ хорвоод болон Тамын галд шийтгэл ялаа эдэлнэ. Эдгээр ял нь манай номын олон хэсэгт бичигдсэн байдаг. Том нүгэл үйлдсэн мусульмаан хүн, нүглийнхээ хэмжээгээр шатсаны дараа, Тамын галаас гаргагдах болно. Аллаах Эзэнд итгэдэггүй, мөн Ислаамын шашныг устгахын төлөө ажилладаг кафир (үл итгэгч), итгэлээ нуусан хүмүүс Тамын галд хязгааргүй шатах болно.

Ижмааъ (санал нэгдэл)-аар, өөрөөр хэлбэл дөрвөн мэзхэб (хүй бүлэг)-т ч аврэт (нууц газар) болох нэг газраа нээхийг, мөн бусдын тийм аврэт махалли-г харахыг халаал (зөвшөөрөгдсөн) гэж хэлсэн, ач холбогдол өгөөгүй, өөрөөр хэлбэл шийтгэлээс нь айгаагүй хүн кафир болно..

"Би мусульмаан хүн" гэж хэлсэн хүн Итгэл үнэмшил (итгэл) болон Ислаамын нөхцөлүүдийг, мөн дөрвөн мэзхэб-ийн ижмааъ (санал нэгдэл), өөрөөр хэлбэл санал нэгтэйгээр мэдэгдсэн фарз (зайлшгүй үүрэг) болон хараам (хориотой) зүйлсийг сурах, ач холбогдол өгөх нь зайлшгүй. Эмэгтэйчүүдийн нүүр болон гарынхаас бусад хэсэг нь дөрвөн мэзхэб-т ч аврэт (нууц газар) юм. Ижмааъ-аар үл тогтоогдсон, өөрөөр хэлбэл бусад гурван мэзхэб-ийн нэгээр аврэт биш хэсгээ, ач холбогдол өгөлгүй нээсэн нь кафир болохгүй ч, өөрийн мэзхэб-ийн дагуу бол том нүгэл болно.. Мэдэхгүйгээ сурах нь фарз. Сурмагцаа тэр даруй наминчлал хийж, далдлах ёстой.

Худал хэлэх, хов жив, гүтгэлэг, хулгай, мэхлэлт, урвалт, зүрх сэтгэлийг шархлуулах, фитнэ (үймээн самуун) гаргах, бусдын эд хөрөнгийг зөвшөөрөлгүй ашиглах, ажилчин, тээвэрлэгчийн хөлсийг өгөхгүй байх, улс төрд эсэргүүцэх, өөрөөр хэлбэл хууль, засгийн газрын тушаалуудын эсрэг гарах, татвар төлөхгүй байх нь ч мөн нүгэл юм. Мунхаг хүмүүсийн мэдэхээргүй алдартай, зайлшгүй бус зүйлсийг мунхаг хүмүүс мэдэхгүй байх нь буруу ёс, нүгэл болно.

ИТГЭЛ ҮНЭМШЛИЙН НӨХЦӨЛҮҮД

(Тэр хүн дахин асууж: "Яа Ресуулаллах "саллаллааху таалаа алэйхи вэ сэллэм"! Итгэл үнэмшил гэж юу болохыг ч надад мэдэгдэж өгнө үү» гэв).

Ислаам гэж юу болохыг асууж, хариулт авсны дараа, Жэбрааил алэйхиссэлаам Ресуул-и Экрем (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм) Эфэнди (Их Эзэн)-гээс итгэл үнэмшлийн үнэн чанар, мөн чанарыг тайлбарлахыг хүссэн.

Итгэл үнэмшил гэдэг нь хэл зүйн утгаараа нэг юмыг үнэн гэж мэдэх, түүнд итгэж үнэмших гэсэн үг.

Ислаамын шашинд Итгэл үнэмшил гэдэг нь; Ресуул-и Экрем (саллаллааху алэйхи вэ сэллэм) нь Аллах Эзний пайгамбаар (элч) мөн, мөн Түүний сонгосон, мэдээлэгч нэбий (бошиглогч) мөн гэдгийг үнэн гэж мэдэх, мөн итгэлээрээ хэлэх бас Түүний Аллаах Эзнээс товч мэдэгдсэнийг товчоор итгэх, дэлгэрэнгүй мэдэгдсэнийг нарийвчлан итгэх, мөн Кэлимэ-и шэхаадэт-ийг дотроо бишрэн, хэлээрээ ч хэлэх явдал юм.

Хүчтэй Итгэл үнэмшил гэдэг нь гал шатаадаг, могой хордуулж алдаг гэдэгт бүрэн итгэлээр итгэж зугтдаг шигээ, зүрх сэтгэлээсээ бүрэн дүүрэн, Аллаах Эзэн болон Түүний шинж чанаруудыг агуу хэмээн үзэж итгэх, Түүний таалал руу тэмүүлэх, мөн шийтгэлээс нь зугтах, итгэлийг гантиг чулуун дээр сийлсэн бичиг шиг бат бөх зүрх сэтгэлдээ байрлуулан хоногшуулах явдал юм.

Мухаммед саллаллааху алэйхиссэлаамын мэдэгдсэн Итгэл үнэмшил (итгэл) болон Ислаам нэгдмэл нэг юм. Кэлимэ-и шэхаадэт-ийн утгад итгэх нь хоёуланд нь бий. Хэдийгээр зарим ерөнхий болон тусгай ялгаа байдаг ч хэл зүйн утгаараа өөр боловч, Ислаамын шашинд ялгаа байхгүй.

Итгэл үнэмшил нэг зүйл үү, эсвэл хэд хэдэн хэсгийн нийлбэр үү? Хэрэв нийлбэр бол хэдэн хэсгээс бүтсэн бэ? Амэл (үйлдэл), ибаадэт (мөргөл) нь Итгэл үнэмшлийн хэсэг мөн үү, биш үү? Итгэл үнэмшилтэй байна гэж хэлэхдээ «иншааллаах» (Хэрэв Аллах хүсвэл) гэж хэлэх нь зөвшөөрөгдөх үү, үгүй юу? Итгэл үнэмшилд багасах, ихсэх байдаг уу? Итгэл үнэмшил бол бүтээл мөн үү? Итгэл үнэмшил нь хүний гарт байдаг уу? Хэрэв Итгэл үнэмшилд албадлага, хүч байсан бол, хүн бүр итгэл үнэмшилтэй байхыг яагаад тушаасан юм бэ?

Эдгээрийг тус тусад нь тайлбарлах нь маш урт хугацаа шаардана. Тиймээс энд нэг бүрийн хариултыг тусад нь мэдэгдэхгүй. Гэхдээ дараах зүйлийг мэдэх ёстой: Эш'арий болон Му'тәзилэ мәзхэбүүдийн дагуу, байх боломжтой бус зүйлийг хийхийг Аллаах Эзэн тушаах нь зөвшөөрөгдөх биш. Хэдийгээр Өөрөө боломжтой боловч, хүмүүсийн хүч чадалгүй зүйлсийг тушаах нь ч мөн Муутэзилэгийнхний дагуу зөвшөөрөгдөх зүйл биш. Харин Эш'ари-йнхны Eş’arî дагуу бол энэ нь зөвшөөрөгдөх. Гэвч Тэр тушаагаагүй. Хүнийг агаарт нисэхийг тушаах нь ийм.

Итгэл үнэмшил ибаадэт (мөргөл, мацаг г.м сүсэглэл) болон бусад үйлдэлд Аллаах Эзэн Өөрт нь итгэгчдээс тэдний чадал хүрэхгүй зүйлсийг шаардаагүй. Тиймээс, мусульмаан байхдаа галзуурсан, ухаангүй болсон, унтаж байгаа, нас барсан хүн энэ байдалдаа үнэн гэж хүлээн зөвшөөрөгдөх юу ч хийхгүй байгаа ч, мусульмаан чанар нь үргэлжилсээр байдаг.

Энэхүү хадийс-и шэрийф (элчийн айлдвар)-т Итгэл үнэмшлийн хэл зүйн утгыг бодож болохгүй. Учир нь хэл зүйн утга нь үнэн гэж хүлээн зөвшөөрөх болон итгэх гэсэн үг тул, Арабуудын мунхаг хүмүүсээс энэ утгыг мэдэхгүй хүн байхгүй. Харин

Эсхааб-и кираам мэдэхгүй байх нь байж боломгүй зүйл. Жэбрааил Алэйхиссэлаам итгэл үнэмшилийн утгыг Эсхааб-и кираам нарт заахыг хүссэн. Тиймээс гэгээн элчээс итгэл үнэмшил гэж юуг нэрлэдгийг асуухад:

Итгэл үнэмшил гэдэг нь Кэшф (илчлэлт)-ээр олж нээх, эсвэл ухамсараар олж нээх, эсвэл ойлгох замаар, эсвэл сонгогдсон, дагаж, тодорхой зургаан зүйлд сэтгэл зүрхээрээ итгэх, мөн амаараа ч хэлэх явдал юм гэсэн. Гэгээн элч ч итгэл үнэмшлийг тодорхой зургаан зүйлд итгэх явдал болохыг дараах байдлаар мэдэгдсэн:

Эдгээр зургаан зүйлийн нэгдүгээрх нь, Аллах Таелаа ваажиб-үл-вүжүүд (зайлшгүй оршихуй) ба жинхэнэ шүтээн, мөн бүх оршихуйн бүтээгч гэдэгт итгэх явдал юм. Дэлхийн болон хойд ертөнц дэх бүх зүйлийг, материгүй, цаг хугацаагүй, зүйрлэлгүйгээр байхгүйгээс бүтээсэн нь зөвхөн Аллаах Эзэн мөн гэдэгт баттай итгэх явдал юм. [Бүх матери, атом, молекул, элемент, нэгдлүүд, органик биетүүд, эсүүд, амьдрал, үхэл, бүх үйл явц, бүх урвал, бүх төрлийн хүч, энергийн төрлүүд, хөдөлгөөнүүд, хуулиуд, сүнснүүд, сахиусан тэнгэрүүд, амьд, амьгүй бүх оршихуйг үгүйгээс бүтээсэн, мөн бүгдийг нь хором бүр оршихуйд байлгаж буй нь зөвхөн Тэр юм.]

Орчлонд байгаа бүх зүйлийг [нэг нь ч байхгүй байхад, нэг агшинд] бүтээсэн шигээ, [цаг үргэлж, бие биенээс нь ч мөн бүтээж байдаг. Кыйаамэт (төгсгөлийн өдөр)-ийн цаг ирэхэд, бүх зүйлийг нэг агшинд] дахин үгүй болгоно. Бүх оршихуйн Бүтээгч, Эзэн, Захирагч нь Тэр юм. Түүнийг захирагч, тушаагч, түүнээс дээд зүйл үгүй гэдэгт итгэх нь зайлшгүй хэрэг юм. Бүх төгс төгөлдөр шинж Түүнийх. Түүнд ямар ч дутагдал, ямар ч дутуу шинж үгүй. Тэр хүссэнээ хийж чадна. Түүний хийсэн зүйлс нь Өөрт нь, эсвэл бусдад ашигтай байхын тулд биш. Ямар нэгэн хариу авахын тулд хийдэггүй. Гэсэн хэдий ч Тэр бүх үйлдэлд ухаалаг учир Түүний ашиг тус, энэрэл болон буянууд бий.

Өөрт нь итгэгэдэд сайн сайхан, ашигтайг өгөх, заримыг нь буян, заримыг нь шийтгэл болгох нь Түүний зайлшгүй үүрэг биш. Үл захирагдагсад, нүгэл үйлдсэн бүгдийг нь Диваажинд оруулах нь Түүний ихсаан (буян)-д тохирно.Захирагдах, ибаадэт (мөргөл залбирал) эс хийсэн бүгдийг нь Тамын галд хаях нь Түүний шударга ёсд тохирно.

Гэвч Тэр мусульмаанчууд болон ибаадэт (мөргөл) үйлдэгчдэд Диваажинд оруулах, тэдэнд төгсгөлгүй буян, сайн сайхныг өгөх, харин кафирууд (үл итгэгчид)-д Тамын галд сонсгуул (төгсгөлгүй) азааб (шийтгэл) өгөхийг хүссэн бөгөөд мэдэгдсэн. Тэрээр Өөрийн үгнээсээ няцдаггүй. Бүх амьд амьтан Итгэл үнэмшил (итгэл) хийж, захирагдан буян үйлдсэн ч, Түүнд ямар ч ашиг тус үгүй. Бүх ертөнц үл итгэгч болж, самуурч, эсэргүүцсэн ч, Түүнд ямар ч хор хохирол учруулахгүй.

Боол /итгэгч/ – нэг зүйл хийхийг хүсэхэд, Тэр ч мөн хүсвэл, тэр зүйлийг бүтээдэг. Боолуудынхаа /итгэгч/ үйлдэл бүрийг, бүх зүйлийг бүтээгч нь Тэр юм. Тэр хүсэхгүй бол, бүтээхгүй бол, юу ч хөдөлж чадахгүй. Тэр хүсэхгүй бол хэн ч үл итгэгч болохгүй. Хэн ч үл захирагдах үйл хийж чадахгүй. Күфр, Түүний үйлдэлд хэн ч оролцож

чадахгүй. Яагаад ингэж хийсэн бэ? Тэгж хийсэн бол яах вэ гэж хэлэх, шалтгааныг нь асуух хүч чадал, эрх хэнд ч үгүй.

Ширк (Аллахд ямар нэгэн юмыг адилтгах), күфр (үл итгэх)-ээс өөр ямар ч том нүгэл үйлдээд, наминчлал хийхгүйгээр нас барсан хүнийг, Хэрэв Тэр хүсвэл уучлах болно. Багахан нүглийн төлөө ч Хэрэв хүсвэл шийтгэл өгнө. Харин кафир (үл итгэгч), итгэлээсээ няцсан байдлаар нас барсан хүмүүсийг хэзээ ч уучлахгүй, тэдэнд төгсгөлгүй шийтгэл өгөхийг мэдэгдсэн.

Мусульмаан болсон, өөрөөр хэлбэл залбирал үйлддэг, гэвч үзэл бодол гэгээн элчийн замналд нийцдэггүй, мөн наминчлал хийхгүйгээр нас барсан хүнийг Тамын галд унгаах боловч, ийм мусульмаанчууд Тамын галд хязгааргүй хугацаагаар үлдэхгүй.

Аллаах Эзнийг нүдээрээ харах нь байж болох ч хэн ч хараагүй. Кыйаамэт (төгсгөлийн өдөр), махшэр (дахин амилж цугларах) талбайд кафирууд (үл итгэгчид) бол хаккар буюу шийтгэгч дүрээр итгэгчидэд энэрэл хайраар дүүрэн дүрээр харагдана. Тэнгэрийн элч нар болон эмэгтэйчүүд ч харах болно. Кафирууд (үл итгэгчид) үүнээс хоцрогдох болно. Буг чөтгөрүүд ч мөн харж чадахгүй. Эрдэмтдийн олонхийн үзэж байгаар итгэгчдийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн нь өглөө, орой бүр, зэрэг нь доогуур нь Баасан гараг бүр, харин эмэгтэйчүүд дэлхийн баярын өдрүүд шиг жилд хэд хэдэн удаа, тэжэллий-и жэмаал (гоо үзэсгэлэнгийн тусгал) болон үзэх хүндэтгэлд хүрэх болно).

[Шэйх Абдүлхак-ы Дэһлэвий (Радиаллаху анх) фарс хэлээрх “Тэкмиил-үл-Итгэл үнэмшил/Tekmîl-ül-îmân” номондоо айлдсан нь: «Хадийс-и шэрийф (элчийн айлдвар)-т айлдсан нь: “Кыйаамэт (төгсгөлийн өдөр)-д Эзнээ арван дөрөв дэх сарыг харж байгаа шигээ харах болно!” Аллах Таелаа дэлхийд ойлгогдохгүйгээр мэдэгддэг шиг, хойд ертөнц-д ч ойлгогдохгүйгээр харагдах болно. Эбүл Хасэн-и Эш'арий, Имаам-ы Сүйүүтий, Имаам-ы Бэйһэкий шиг агуу эрдэмтэд, тэнгэрийн элч нар ч диваажинд Аллаах Эзнийг харах болно гэж мэдэгдсэн. Имаам-ы А'зам Эбүү Ханийфэ болон бусад эрдэмтэд, буг чөтгөр буян хүртгэхүй, Диваажинд орохгүй, зөвхөн итгэгчид Тамын галаас аврагдана гэж мэдэгдсэн. Эмэгтэйчүүд баярын өдрүүд шиг жилд хэд хэдэн удаа харах болно. Итгэгчид өглөө, орой бүр, бусад нь Баасан гараг бүр харах болно.

Аллаах Эзнийг харагдана гэдэгт итгэх ёстой, хэрхэн харагдахыг бодож болохгүй. Учир нь Аллаах Эзний үйлс оюун ухаанаар ойлгогдохгүй. Дэлхийн үйл хэргүүдтэй адилгүй. [Физик, химийн мэдлэгээр хэмжигдэхгүй.] Бүтээгч Аллаах матери биш. Бие биш. [Элемент биш. Холимог, нэгдэл биш.] Тоологдохгүй. Хэмжигдэхгүй. Тооцоологдохгүй. Түүнд өөрчлөлт үгүй. Орон зайтай биш. Нэг газарт биш. Цаг хугацаатай биш. Өмнөх, дараах, урд, хойд, доод, дээд, баруун, зүүн нь үгүй. Тиймээс, хүний сэтгэлгээ, хүний мэдлэг, хүний оюун ухаан Түүний юуг ч ойлгож чадахгүй. Түүний хэрхэн харагдахыг ч төсөөлж чадахгүй.

Гар, хөл, зүг чиг, газар шиг зүйлийг Аллах Эзэнд хамаатуулах биш үгс айэт-и кэриймэ ариун сударууд болон хадийс-и шэрийф (элчийн айлдвар)-үүдэд байх нь бидний ойлгодог, мэддэг, өнөөдөр хэрэглэдэг утгаараа биш. Ийм курааны аяат болон хадийс-и шэрийф-үүдийг Мүтэшаабихаат /Müteşâbihât/ (бүхнийг мэдээлэгч) гэнэ. Эдгээрт итгэх ёстой, юу, яаж болохыг нь ойлгохыг оролдох ёсгүй. Эсвэл, эдгээрийг товчоор эсвэл дэлгэрэнгүйгээр (Тэ'виил/Te'vîl) хийдэг. Өөрөөр хэлбэл, Аллаах Эзэнд зохистой өөр утгыг өгдөг. Жишээлбэл, гар гэдэг үг нь хүч чадал, энерги гэсэн утгатай болно.

Мухаммед алэйхиссэлаам Аллаах Эзнийг ми'рааж (огторгуйн аянаар)-д харсан. Энэ нь дэлхий дээрх нүдээр харах шиг биш байсан. Хэрэв хэн нэгэн Аллаах Эзнийг дэлхийд харсан гэж хэлбэл, тэр (итгэлээ нуусан) хүн юм. Эвлийаа "каддэсаллааху таалаа эсраарэhүм ажма'иин"-ийн харах нь дэлхий болон хойд ертөнцөд хардаг шиг биш. Өөрөөр хэлбэл, (Рү'йэт/Rü'yet) биш. Тэдэнд (Şühûd) (гэрчлэх) бий болдог. [Өөрөөр хэлбэл, зүрхний нүдээр, жишээг нь хардаг.]

Асуулт: Аллах Эзнийг дэлхийд нүдээрээ харах нь зөвшөөрөгдөх гэж дээр мэдэгдсэн. Зөвшөөрөгдөх зүйл бий болсон гэж хэлсэн хүн яагаад zindik (итгэлээ нуусан) байх ёстой вэ? Бодит зүйлийг хэлсэн хүн кафир /үл итгэгч/ болбол, тэр зүйлийг зөвшөөрөгдөх зүйл гэж хэлж болох уу?

[1] Абдүлхак-ы Дэhлэвий 1052 [МЭ 1642] онд Дэhлийд

Хариулт: Хэл зүйн утгаараа жагиз гэдэг нь байж болох мөн тохиромжтой гэсэн үг. Гэвч Эш'арий [1] мэзхэбд рү'йэт (харах) нь жагиз байх гэдэг нь: Аллаах Эзэн энэ дэлхийд ойр байх, хажууд байх, мөн дэлхийд бүтээсэн физикийн хуулиудаар харахаас гадна, хүнд огт өөр харах хүч чадал бүтээх чадалтай гэсэн үг юм. Жишээлбэл, Хятадад байгаа сохор хүнд Андалус дахь шумуулыг харуулах, эсвэл дэлхий дээрх хүнд саран дээр болон одод дээр байгаа зүйлийг харуулах чадалтай бөгөөд зөвшөөрөгдөх юм. Ийм хүч чадал зөвхөн Аллаах Эзэнд хамааралтай.

Хоёрдугаарт, "дэлхийд харсан" гэж хэлэх нь курааны аяат болон эрдэмтэдийн үзэлд нийцэхгүй. Тиймээс, ийм зүйл хэлсэн хүн (Мүлхид/Mülhid) эсвэл (Зындык/Zındık) юм.

Гуравдугаар хариулт болгож бид хэлэхдээ, дэлхийд рү'йэт (харах) нь жагиз байх нь, Түүнийг дэлхийд физикийн хуулиуд-аар харах нь жагиз болно гэсэн үг биш. Гэтэл, "Аллаах Эзнийг харсан" гэж хэлсэн хүн бусад зүйлсийг харсан шигээ харсан гэж хэлж байна. Энэ нь харин жагиз (зөвшөөрөгдөх) бус зүйл юм. Үүний адил, күфр (үл итгэл)-д хүргэдэг зүйлсийг хэлсэн хүнийг мүлхид эсвэл зындык гэдэг.

[Мэвланаа Хаалид Хазрэтлэри] энэ хариултуудын дараа "Анхаарна уу!" хэмээн айлдсан. Үүгээрээ хоёр дахь хариулт илүү бат бөх болохыг илтгэж байна. [«Мүлхид» болон «Зындык» өөрийгөө мусульмаан гэж хэлдэг. Мүлхид энэ үгэндээ чин сэтгэлээсээ өөрийгөө мусульмаан, зөв замд байгаа гэдэгт итгэдэг хүн. Зындык бол Ислаамын дайсан. Ислаамыг дотроос нь нураах, мусульмаанчуудыг хуурахын тулд мусульмаан мэт харагддаг.]

Аллаах Эзэнтэй холбон шөнө, өдөр болон цаг хугацаа өнгөрөхийг бодож үзэх боломжгүй. Аллаах Эзэнд ямар ч нөлөө үзүүлдэггүй тул, өнгөрсөн болон ирээдүйд ийм байсан, тийм байх болно гэж хэлж болохгүй. Юутай ч нэгддэггүй. [Шийъүүдийн, Хазрэт-и Алий-д хулууль хийсэн гэж хэлдэг “Нусэйрий/Nusayrî” гэдэг урсгал нь кафир болдог.]

Аллаах Эзний эсрэг, урвуу, ижил, хамтрагч, туслагч, хамгаалагч үгүй. Ээж, аав, хүү, охин, эхнэр үгүй. Тэр цаг үргэлж хүн бүртэй хамт байгаа бөгөөд бүх зүйлийг хүрээлэгч, хянагч юм. Хүн бүрт хүрээ судснаас нь ч илүү ойр юм. Гэвч хамт байх, ойр байх нь бидний ойлгодог шиг биш. Түүний ойр байдал нь эрдэмтдийн мэдлэг, шинжлэх ухаанчдын оюун ухаан, мөн Эвлийаа "каддэсаллааху таалаа эсраарэhүм ажма'иин"-ийн илчлэлт болон гэрчлэхээр ойлгогдохгүй. Эдгээрийн дотоод мөн чанарыг хүн оюун ухаанаараа төсөөлөн ойлгож чадахгүй.

Аллаах Эзний заат (мөн чанар) болон сыфаат (шинж чанар) нь нэг зүйл юм. Аль алинд нь өөрчлөлт, хувирах зүйл үгүй.

“Тэфэккэрүү фии аалааиллаахи вэ лаа тэтэфэккэрүү фии заатиллаахи.”

(Аллаахын бүтээлүүдийг эргэцүүлэн бод, харин Аллаахын мөн чанарыг бүү эргэцүүлэн бод.)

Нэгдүгээр боть, 46-р захидлыг уншина уу!

Итгэл үнэмшлийн (Имааны) нөхцлүүд

(Тэр хүн дахин асууж: "Яа Расуулаллаах (Аллаахын Элч)! Итгэл гэж юу болохыг надад хэлж өгөөч" гэв).

Ислам гэж юу болохыг асуусны дараа Жебриль (Аллаах түүнийг ивээгтүн) Элчээс (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) итгэлийн мөн чанар, утга учрыг тайлбарлахыг хүсжээ. Итгэл (Имаан) гэдэг нь хэллэгийн хувьд: хэн нэгнийг үнэн үг ярьдаг гэдэгт итгэх, түүнд найдах. Исламын хувьд: Мухаамед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Аллаахын сонгогдсон элч мөн гэдэгт итгэн үүнийг батлан хэлэх. Түүний Аллаахаас товчоор мэдээлсэн зүйлд товчоор итгэх. Дэлгэрэнгүй мэдээлсэн зүйлд нарийвчлан итгэх. Хүч чадал нь хүрэх хэмжээндээ "Келиме-и Шехадет"-ийг хэлэх.

Хүчтэй Итгэл: Гал түлж, могой хордуулж, алж чадна гэдэгт итгээд зугтдаг шиг, чин зүрхнээсээ Аллаахыг болон Түүний шинж чанаруудыг агуу хэмээн хүлээн зөвшөөрч, Түүний таалал рүү тэмүүлэх, шийтгэлээс нь зайлсхийх, итгэлийг гантиг дээр сийлсэн бичиг шиг зүрхэндээ бат бөх хадгалах явдал юм.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн мэдээлсэн Итгэл (Иман) болон Ислам нь нэг юм. Келиме-и Шехадет-ийн утгад итгэх нь энэ хоёрт хоёуланд нь бий. Хэлний утга нь өөр боловч, Исламын утгаараа ялгаа байхгүй.

Итгэлийн тухай асуултууд

Итгэл нэг зүйл үү, эсвэл хэд хэдэн хэсгийн нэгдэл үү? Хэрэв нэгдэл бол хэдэн хэсгээс бүрддэг вэ? Үйлс, мөргөл нь итгэлийн хэсэг мөн үү, биш үү? "Би итгэлтэй" гэж хэлэхдээ "Инша Аллаах" (Аллаах хүсвэл) гэж хэлж болох уу, үгүй юу? Итгэлд бага, их гэж байдаг уу? Итгэл бол бүтээгдсэн зүйл үү? Итгэх нь хүний хүсэлд байдаг уу, эсвэл мусульманчууд албадлагаар итгэсэн үү? Хэрэв итгэлд албадлага, хүч байдаг бол, бүх хүнд итгэхийг яагаад тушаасан бэ?

Эдгээрийг тус тусад нь тайлбарлах нь хэтэрхий урт хугацаа шаардагдах тул энд хариулахгүй. Гэсэн хэдий ч, Эшари болон Мутазила урсгалуудын үзэж буйгаар боломжгүй зүйлийг хийхийг Аллаахыг тушаах нь зөвшөөрөгдөхгүй. Хэрэв тэр зүйл боломжтой боловч хүмүүсийн хүч хүрэхгүй бол, Мутазила-гийн үзэж буйгаар тушаах нь зөвшөөрөгдөхгүй. Харин Эшари-гийн үзэж буйгаар энэ нь зөвшөөрөгдөх боловч, Тэр тушаагаагүй. Жишээ нь, хүн агаарт нисэхийг тушаах гэх мэт.

Аллаах итгэл, мөргөл, үйлс дээр сүсэгтнүүдээс тэдний хүч хүрэхгүй зүйлийг шаардаагүй. Тиймээс, мусульман байхдаа галзуурсан, ухаангүй, унтаж байгаа, нас барсан хүн баталган хэлэхгүй байгаа ч мусульман хэвээр байна.

ИТГЭЛИЙН ЗУРГААН НӨХЦӨЛ

Энэхүү хадис-и шерифэд (сургаалд) итгэлийн хэл зүйн утгыг бодох ёсгүй. Учир нь түүний хэл зүйн утга нь батлах, итгэх гэсэн утгатай тул Араб улсын мунхаг хүмүүс ч энэ утгыг мэддэг байсан. Тэгэхээр Асхаб-и Кирамууд (Аллаах тэднийг бүгдийг нь таалах болтугай) мэдэхгүй байхын аргагүй. Жебриль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Асхаб-и Кирамуудад итгэлийн утгыг заахыг хүссэн. Тиймээс тэр Элч-и Керемээс (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Исламд юуг итгэл гэж нэрлэдгийг асууж байна.

Итгэл гэдэг нь: Нээлт, мэдрэмж, нотолгоо, эсвэл сонгосон үгэнд найдаж, дагах замаар тодорхой зургаан зүйлд сэтгэл зүрхээрээ итгэж, хэлээрээ хэлэх явдал юм.

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) итгэлийн зургаан зүйлийг ингэж мэдээлсэн:

Энэ зургаан зүйлийн нэгдүгээр нь: Аллаахыг Важиб-үл-Вүжүүд (оршихуй нь зайлшгүй), Хакики Маъбүүд (жинхэнэ шүтээх), мөн бүх оршихуйг бүтээгч гэдэгт итгэх явдал юм. Дэлхий ертөнцөд байгаа бүх зүйлийг, материгүй, цаг хугацаагүй, зүйрлэх зүйлгүйгээр, үгүйгээс бүтээсэн зөвхөн Аллаах мөн гэдэгт бүрэн итгэх ёстой. [Бүх матери, атомууд, молекулууд, элементүүд, нэгдлүүд, органик биетүүд, эсүүд, амьдрал, үхэл, бүх үйл явдал, бүх урвал, бүх төрлийн хүч, эрчим хүчний төрлүүд, хөдөлгөөнүүд, хуулиуд, сүснүүд, тэнгэрлэг элч нар, амьд болон амьгүй бүх оршихуйг үгүйгээс бүтээсэн, мөн бүгдийг нь хором бүр оршихуйд байлгаж байдаг нь зөвхөн Тэр мөн]. Тэрээр ертөнцөд буй бүх зүйлийг [юу ч байхгүй байхад, нэг агшинд]

бүтээсэн шигээ, [цаг үргэлж, бие биенээс нь] бүтээж байдаг. [Төгсгөлийн цаг ирэхэд, бүх зүйлийг нэг агшинд] дахин устгах болно.

Бүх оршихуйн Бүтээгч, Эзэн, Захирагч нь Тэр. Түүний Захирагч, Дээд удирдагч, Дээд тал гэж үгүй гэдэгт итгэх ёстой. Бүх давуу чанар, бүх төгс шинж чанарууд Түүнийх. Түүнд ямар ч дутагдал, ямар ч доголдолт шинж чанар, өө сэв байхгүй. Тэр хүссэнээ хийж чадна. Түүний хийсэн зүйлс нь Өөртөө эсвэл бусдад ашигтай байхын тулд биш. Хариу нэхэж хийдэггүй. Гэсэн хэдий ч, Түүний үйл бүрт мэргэн ухаан, ашиг тус, нигүүлсэл, хайр хишиг байдаг.

Тэрээр сүсэгтнүүддээ сайн, ашигтай зүйлийг өгөх, заримд нь шагнал, заримд нь шийтгэл өгөх үүрэггүй. Эсэргүүцэгчид, нүгэл үйлдэгчдийн бүгдийг нь Диваажинд оруулах нь Түүний нигүүлсэл, хайр хишигт тохирно. Дуулгавартай, мөргөлтэй хүмүүсийг (ч) бүгдийг нь Тамын галд хаях нь Түүний шударга ёсонд нийцнэ. Гэвч Тэрээр мусульманчууд болон (тэр тусмаа) мөргөл үйлддэг хүмүүсийг Диваажинд оруулж, тэдэнд хязгааргүй сайн сайхан, нигүүлсэл өгнө, харин үл итгэгчдэд Тамын галд хязгааргүй зовлон өгнө гэж мэдэгдсэн. Тэрээр үгнээсээ буцдаггүй. Бүх амьд амьтан итгэж, дуулгавартай байсан ч Түүнд ямар ч ашиг тус өгөхгүй. Бүх ертөнц үл итгэгч, зөрүүд, эсэргүүцэгч байсан ч Түүнд ямар ч хор хөнөөл учруулахгүй. Сүсэгтэн ямар нэгэн зүйлийг хийхийг хүсэхэд, Тэр ч бас хүсвэл, Тэрээр тэр зүйлийг бүтээдэг. Сүсэгтнүүдийн бүх хөдөлгөөн болон бүх зүйлийг Бүтээгч нь Тэр. Тэр хүсэхгүй бол, бүтээхгүй бол, юу ч хөдөлж чадахгүй. Тэр хүсэхгүй бол, хэн ч үл итгэгч болж чадахгүй. Хэн ч тэрсэлж чадахгүй.

Үл итгэх, нүгэл үйлдэхийг хэн нэг нь хүсдэг боловч, эдгээр зүйл Түүнд таалагддаггүй. Түүний ажилд хэн ч оролцож чадахгүй. Яагаад ингэж хийсэн, тэгж хийж болоогүй юу гэж хэлэх, шалтгааныг асуух хүч, эрх хэнд ч байхгүй. Ширк (Түүнтэй өөр нэгнийг ижилцүүлэн тэгшитгэх), Күфр (үл итгэл)-ээс өөр ямар ч том нүгэл үйлдээд, наманчлалгүй нас барсан хүнийг Тэр хүсвэл уучилна. Жижиг нүглийн төлөө хүсвэл шийтгэнэ.

Үл итгэгч, энэ шашнаас гарсан байдлаар нас барагсдыг хэзээ ч уучлахгүй, тэдэнд хязгааргүй шийтгэл өгнө гэдгийг Тэрээр мэдэгдсэн. Мусульман (өөрөөр хэлбэл, Ахл-и Кибле буюу Кааба руу харж мөргөдөг) боловч, итгэл үнэмшил нь Ахл-и Сүннет-ийн итгэл үнэмшилд нийцэхгүй, наманчлалгүй нас барсан хүнийг Тэрээр Тамын галд шийтгэх боловч, ийм Бид'ат Сахиби (шинэчлэл гаргагч) мусульманчууд Тамын галд хязгааргүй үлдэхгүй.

Аллаах Таалааг энэ ертөнцөд нүдээр харах нь зөвшөөрөгдөх боловч, хэн ч хараагүй. Үхэлийн дараах дахин амилах шүүлтийн өдөр (Кыямет өдөр), цугларах газар (Махшер)-т үл итгэгчид болон нүгэлтэй муминуудад айдас, сүр хүчээр, харин сайн муминуудад нигүүлсэл, гоо үзэсгэлэнгээрээ харагдах болно. Муминуудад Диваажинд харагдах болно. Тэнгэрлэг элчүүд, эмэгтэйчүүд ч бас харах болно. Үл итгэгчид харж чадахгүй.

Ихэнх эрдэмтдийн үзэж буйгаар, (Муминуудын хүлээн зөвшөөрөгдсөн нь өглөө, орой бүр, доод зэрэглэлийнх нь Баасан гараг бүр, харин эмэгтэйчүүд баярын өдөрүүд шиг жилд хэд хэдэн удаа, Гоо Үзэсгэлэнг харах аз завшаантай болно). [Шейх Абдүлхак-и Дехлеви (1052/1642 онд нас барсан) перс хэл дээрх "Текмил-үл-Иман" номдоо: Хадис-и шерифэд "Кыяамет өдөр Аллаахыг арван дөрөв дэх сар (бүтэн сар) шиг харах болно" гэж айлдсан. Аллаахыг ертөнцөд ойлгохгүйгээр мэдэж болох шиг, ахуйд ч бас ойлгохгүйгээр харж болно. Эбүл Хасен-и Эшари, Имам-и Сүюути, Имам-и Бейхеки зэрэг агуу эрдэмтэд тэнгэрлэг элчүүд ч бас Диваажинд Аллаахыг харах болно гэж мэдээлсэн. Имам-и Агзам Эбүү Ханифе болон бусад эрдэмтэд: жин болгон шагнал хүртэхгүй, Диваажинд орохгүй, харин зөвхөн мумин жиннүүд Тамын галаас аврагдах болно гэж мэдээлсэн. Эмэгтэйчүүд дэлхийн баярын өдрүүд шиг, жилд хэд хэдэн удаа харах болно. Муминуудын төгс төгөлдөр нь өглөө, орой бүр, бусад нь Баасан гарагуудад харах болно. Энэхүү ядуу хүн (зохиогч)-ний үзэж буйгаар, мумин эмэгтэйчүүд, тэнгэрлэг элчүүд, жиннүүд ч энэ сайн мэдээнд багтдаг. Фатимат-үз-Зехра, Хадижет-үл-Күбра, Айше-и Сыддика, болон бусад Эзваж-и Тахират, Мэръем, Асие (Аллаах тэднийг бүгдийг нь таалах болтугай) зэрэг төгс төгөлдөр, гэгээрсэн хатагтай нарыг бусад эмэгтэйчүүдээс тусад нь авч үзэх нь тохиромжтой. Имам-и Сүюути ч үүнийг дохиолон харуулсан.]

Аллаахыг харж болно гэдэгт итгэх ёстой, яаж харагдах талаар бодох ёсгүй. Учир нь Аллаахын үйлс ухаанаар ойлгогдохгүй. Дэлхийн үйлс шиг биш. [Физик, химийн мэдлэгээр хэмжигдэхгүй]. Аллаахад чиглэл, эсрэг талд байх зэрэг орон зай үгүй. Аллаах матери биш. Бие биш. [Элемент биш. Холимог, нэгдэл биш]. Тоотой биш. Хэмжигдэхгүй. Тооцоологдохгүй. Түүнд өөрчлөлт үгүй. Орон зайтай биш. Нэг газар биш. Цаг хугацаатай биш. Өмнөх, дараах, урд, хойд, доод, дээд, баруун, зүүн гэж үгүй.

Тиймээс, хүний бодол, хүний мэдлэг, хүний ухаан Түүний юуг ч ойлгож чадахгүй. Түүнийг яаж харахыг ч ойлгож чадахгүй.

Гар, хөл, чиглэл, газар болон эдгээр шиг, Аллаахын хувьд боломжгүй үгс Кур'ан-и Керим (ариун судар)-ийн айат (шүлгүүд) болон хадис-и шерифүүдэд байх нь бидний ойлгодог, мэддэг, өнөөдөр ашигладаг утгуудаар биш. Ийм айат, хадис-и шерифүүдийг (Мүтешабихат) гэж нэрлэдэг. Эдгээрт итгэх ёстой, юу болох, яаж болохыг ойлгохыг оролдох ёсгүй.

Энэхүү текстийн хэсэг нь өмнөх хэсгийн үргэлжлэл бөгөөд Исламын шашны Итгэлийн (Иманы) нөхцөлүүд-ийн талаар, ялангуяа Аллахад болон Тэнгэрлэг элчүүдэд итгэх тухай нарийвчилсан тайлбарыг өгдөг.

1. Аллаахад Итгэх (Үргэлжлэл)

Эдгээр үгс [Ариун Сударт болон Элчийн сургаалд буй Аллахад тохирохгүй мэт санагдах үгс, жишээлбэл "гар"] нь товчоор эсвэл дэлгэрэнгүйгээр (Тэ’вийл) хийгддэг. Өөрөөр хэлбэл, Аллахад зохицох өөр утга өгдөг. Жишээлбэл, "гар" гэдэг үг нь хүч чадал, энерги гэсэн утгатай байж болно.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Миъраж (Тэнгэр огторгуйд гарсан) үедээ Аллаахыг харсан. Энэ харах нь дэлхийн нүдээр харахтай адилгүй байсан.

Хэрэв хэн нэгэн хүн "Би Аллаахыг дэлхийдээ харсан" гэж хэлвэл, тэр хүн Зындык (Мунхаг, шашныг дотроос нь устгахыг оролдогч) болно.

Авлиа (Аллаах тэдний нууцыг ариусгах болтугай)-гийн харах нь дэлхийн болон ахуйн харахтай адилгүй. Энэ бол Рүъет (нүдээр харах) биш. Тэдэнд Шүхүүд (зүрхний нүдээр үзэх, илэрхийлэл) бий болдог. [Өөрөөр хэлбэл, зүрхний хараагаар Түүний жишээг хардаг.] Авлиа-и Кирам (Ариун Авлиа) дотроос "Би харсан" гэж хэлсэн хүмүүс байсан ч, тэд сэхр (ухаангүй, мансууруулагч) байдалтай байхдаа, өөрөөр хэлбэл, ухаан нь эрүүл саруул биш байхдаа, шүхүүдийг рүъет гэж андуурсан. Эсвэл энэ нь тэ'вийл хийж ойлгогдох үгсийн нэг юм.

Асуулт: Аллаахыг дэлхийд нүдээр харахыг зөвшөөрдөг гэж дээр дурдсан байсан. Зөвшөөрөгдөх зүйл болсон гэж хэлсэн хүн яагаад зындык болох ёстой гэж? Бодит байдалд болсон гэж хэлсэн хүн кафир (үл итгэгч) болвол, тэр зүйлийг зөвшөөрөгдөх гэж хэлж болох уу?

Хариулт:

Хэл зүйн утга: Зөвшөөрөгдөх (Жаиз) гэдэг нь болох болон болохгүй нь аль аль нь тохиромжтой гэсэн үг. Гэвч Эшари [1] урсгалд рүъет жаиз байх гэдэг нь: Аллаахыг энэ дэлхийд ойр байх, эсрэг талд байх болон дэлхийд бүтээсэн физикийн хуулиуд-аар харахаас гадна, хүнд огт өөр харах хүч бүтээх чадвартай гэсэн үг. Жишээлбэл, Хятадад байгаа сохор хүнд Андалузийн шумуулыг харуулах, эсвэл дэлхийн хүнд сар, ододод байгааг харуулах чадвартай бөгөөд энэ нь зөвшөөрөгдөх. Ийм хүч нь Аллахад л хамаатай.

Хоёрдугаарт: Дэлхийд харсан гэж хэлэх нь айат-и керимэ (кураанд өгүүлсэн) болон эрдэмтдийн санал нэгдэл-д нийцэхгүй. Тиймээс ийм зүйл хэлсэн хүн бол Мүлхид (үл итгэгч) эсвэл Зындык.

Гуравдугаарт: Дэлхийд рүъет жаиз байх нь, Түүнийг дэлхийд физикийн хуулиар харахыг зөвшөөрдөг гэсэн үг биш. Гэтэл "Би Аллаахыг харсан" гэж хэлдэг хүн бусад зүйлсийг хардаг шигээ харсан гэж хэлж байна. Энэ нь зөвшөөрөгдөхгүй харах явдал. Үүнтэй адилаар, күфр (үл итгэл)-д хүргэх зүйлсийг хэлсэн хүнийг мүлхид эсвэл зындык гэж нэрлэдэг.

(Мүлхид) болон (Зындык) нь өөрийгөө мусульман гэж хэлдэг. (Мүлхид) энэ үгэндээ чин сэтгэлээсээ байдаг. Өөрийгөө мусульман, зөв зам дээр явж байна гэдэгт итгэдэг. (Зындык) бол Исламын дайсан юм. Тэрээр Исламыг дотроос нь устгах, мусульманчуудыг хуурахын тулд мусульман мэт харагддаг.]

Аллаахын хувьд өдөр шөнө болон цаг хугацаа гэдэг ойлголтыг бодож болохгүй. Аллаахад ямар ч талаар, ямар ч өөрчлөлт гарахгүй тул "өнгөрсөнд, ирээдүйд ийм, тийм байсан" гэж хэлж болохгүй.

Аллаахыг юугаар ч орлуулж (шинэжин орох) болохгүй. Юутай ч адил биш.

Аллаахын эсрэг, сөрөг, төстэй, хамтрагч, туслагч, хамгаалагч гэж үгүй. Ээж, аав, хүү, охин, эхнэр/нөхөр гэж үгүй.

Тэрээр цаг үргэлж, хүн бүртэй хамт бөгөөд бүх зүйлийг хүрээлэн, ажиглаж байдаг. Хүн бүрт хүрээ судаснаас нь ч ойр байдаг. Гэвч Түүний хамт байх, хүрээлэх, ойр байх нь бидний ойлгодог шиг биш. Түүний ойр байдал нь эрдэмтдийн мэдлэг, шинжлэх ухаанчдын оюун ухаанаар ойлгогдох боломжгүй. Эдгээрийн дотоод мөн чанарыг хүний ухаан ойлгож чадахгүй.

Аллаахын Өөрийн Зат (Мөн чанар) болон Сыфат (Шинж чанар)-уудад ГАНЦ бөгөөд юунд ч өөрчлөлт, хувиралт гарахгүй. "Тэфэккерүү фи илаиллахи вэ ла тэтэфэккерүү фи затиллахи" (Аллаахын бүтээлүүдийн тухай бод, Аллаахын мөн чанарын тухай бүү бод).

Аллаахын Нэрс

Аллаахын нэрс нь Тэвкиифи юм. Өөрөөр хэлбэл, Исламын шашинд мэдэгдсэн нэрсийг хэрэглэх нь зөвшөөрөгдөх бөгөөд бусдыг нь хэрэглэх нь зөвшөөрөгдөхгүй.

[Жишээлбэл, Аллаахыг Аалим (Мэдэгч) гэж нэрлэж болно. Гэвч Факих (хууль зүйч) гэж нэрлэхгүй. Учир нь Ислам Аллаахыг Факих гэж нэрлээгүй. Үүнтэй адилаар, Аллаах нэрийн оронд Танры (Бурхан) гэж хэлэх нь зөвшөөрөгдөхгүй. Учир нь Танры гэдэг нь илах, маъбууд (шүтээн) гэсэн утгатай. Жишээлбэл, Энэтхэгийн бурхад нь үхэр гэж хэлэгддэг. "Аллаах Ганц, Түүнээс өөр Бүтээгч Эзэн бурхан байхгүй" гэж хэлж болно. Бусад хэл дээрх Dieu, Gott, God гэсэн үгсийг ч гэсэн илах, маъбууд гэсэн утгаар ашиглаж болно. Гэвч Аллаах нэрийн оронд ашиглаж болохгүй.]

Аллаахын нэрс нь хязгааргүй. Мянга нэгэн нэр байдаг. Өөрөөр хэлбэл, нэрнүүдийнхээ мянга нэгийг хүмүүст мэдэгдсэн. Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын шашинд эдгээрийн ерэн есийг мэдэгдсэн. Эдгээрийг (Эсма-и Хүсна) (Хамгийн сайхан нэрс) гэж нэрлэдэг.

Аллаахын Шинж Чанарууд (Сыфат)

Аллаахын (Сыфат-ы Затиййе) (Мөн чанарт хамаарах шинж чанарууд) зургаа бий.

Сыфат-ы Сүбутиййе (Оршихуйн шинж чанарууд) нь Матууридиййэ урсгалд найм,

Эшариййэ урсгалд долоо байдаг.

Эдгээр шинж чанарууд нь Өөрийн мөн чанар шигээ Азэлий (үүрд мөнх), Эбэдий (эцэс төгсгөлгүй) юм. Өөрөөр хэлбэл, хязгааргүй оршдог. Тэд ариун. Тэд бүтээгдсэн

зүйлсийн шинж чанаруудтай адилгүй. Ухаанаар, таамаглалаар болон дэлхийн зүйлстэй зүйрлэж ойлгох боломжгүй.

Аллаах эдгээр шинж чанаруудынхаа нэг нэг жишээг хүмүүст хайрласан. Эдгээрийг хараад Аллаахын шинж чанаруудыг бага зэрэг ойлгож болно.

Хүн Аллаахыг ойлгож чадахгүй тул, Аллаахын тухай бодох, ойлгохыг оролдох нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Аллаахын найман Сыфат-ы Сүбутиййе нь Түүний мөн чанартай нэг ч биш, өөр ч биш. Өөрөөр хэлбэл, шинж чанарууд нь Өөрөө биш. Өөрөөс нь өөр ч биш.

Эдгээр найман шинж чанар нь: Хаяат (Амьдрал), Илм (Мэдлэг), Сэмъ (Сонсох), Басар (Харах), Күдрет (Хүч чадал), Кэлэм (Үг хэлэх), Ирадэ (Хүсэл), болон Тэквиин (Бүтээх) юм.

Эшарииййэ урсгалд Тэквиин шинж чанар нь Күдрет шинж чанартай нэг юм. Мэшиййэт нь Ирадэ гэсэн үг.

Аллаахын найман шинж чанар бүр нь энгийн, нэг байдалд байдаг. Юунд ч ямар ч өөрчлөлт гарахгүй. Гэвч бүтээгдсэн зүйлстэй хамаарах талаасаа тус бүр нь олон юм. Нэг шинж чанарын бүтээгдсэн зүйлстэй хамаарах, нөлөөлөх талаасаа олон байх нь түүний энгийн байдалд хор учруулахгүй. Үүнтэй адилаар, Аллаах олон төрлийн зүйлсийг бүтээсэн бөгөөд бүгдийг нь хором бүр устахаас хамгаалж байдаг. Гэвч Тэрээр цорын ганц хэвээрээ. Бүх бүтээгдсэн зүйлс, хором бүр, бүх талаараа Түүнээс хамааралтай. Тэрээр хэнд ч хамааралгүй.

Тэнгэрлэг элчүүдэд (Сахиусан тэнгэрүүд) Итгэх

Итгэх ёстой зургаан зүйлийн хоёр дах нь: Түүний тэнгэрлэг элчүүдэд итгэх итгэл юм. Мэлэк (Тэнгэр элч буюу сахиусан тэнгэр) гэдэг нь элч, мэдээлэгч эсвэл хүч гэсэн утгатай.Тэнгэрлэг элчүүд нь биет (cism). Тэд нарийн (latif). Хийн байдлаас ч илүү нарийн. Тэд гэрэлт, амьд, ухаалаг. Хүмүүсийн муу муухай зүйлс тэнгэрлэг элчүүдэд байхгүй.

Тэд ямар ч хэлбэрт орж чадна. Хий нь шингэн, хатуу болдог шиг, хатуу болохдоо хэлбэр авдаг шиг, тэнгэрлэг элчүүд ч гоё хэлбэрүүд авч чадна. Тэнгэрлэг элчүүд нь агуу хүмүүсийн биеэс салсан сүнснүүд биш. Христийн шашинтнууд тэнгэрлэг элчүүдийг ийм сүнс гэж үздэг. Тэд энерги, хүч шиг материаллаг бус ч биш. Эртний гүн ухаантнуудын зарим нь ийм гэж үздэг байсан. Тэднийг бүгдийг нь (Мэлээикэ) гэж нэрлэдэг. Тэнгэрлэг элчүүд бүх амьд зүйлээс өмнө бүтээгдсэн. Тиймээс номнуудад итгэхээс өмнө тэнгэрлэг элчүүдэд итгэхийг заасан. Номнууд ч бас Аллаахын элчдээс өмнө юм. Кур'ан-и Керимд ч гэсэн итгэх зүйлсийн нэрс энэ дарааллаар дурдагдсан.

Итгэлийн Хэлбэр

Тэнгэрлэг элчүүдэд итгэх нь дараах байдалтай байх ёстой: Тэнгэрлэг элчүүд бол Аллаахын сүсэгтэнүүд. Түүний хамтрагч биш. Охид биш. Үл итгэгчид, ширктэй хүмүүс ингэж таамагладаг. Аллаахын бүх тэнгэрлэг элчүүдийг хайрладаг. Тэд Аллаахын тушаалыг дуулгавартай дагадаг. Нүгэл үйлдэхгүй. Тушаалд тэрслэхгүй. Тэд эр, эм биш. Гэрлэдэггүй. Үр хүүхэдтэй болдоггүй. Тэд амьдралтай, амьд.

Абдуллах ибн Мэсүүдээс (Аллаах түүнийг таалах болтугай) ирсэн мэдээлэлд, зарим тэнгэрлэг элчүүд үр хүүхэдтэй байсан, Иблис (Сатан) болон Жиннүүд тэднээс үүссэн гэж дурдсан ч, үүний хариулт номнуудад дэлгэрэнгүй бичигдсэн байдаг.

Аллаах хүн төрөлхтнийг бүтээх гэж айлдсан үед, тэнгэрлэг элчүүдийн "Яа Раббы! Газар дээр сүйтгэл хийх, цус урсгах бүтээлүүдийг бүтээх гэж үү?" гэх мэт (Зэллэ) гэж нэрлэгддэг асуултууд нь тэдний Маъсуум (нүгэлгүй) байдалд хор учруулахгүй.

Тэнгэрлэг элчүүдийн Үүрэг

Хамгийн олон тоотой бүтээл бол тэнгэрлэг элчүүд юм. Тэдний тоог Аллаах Таалагаас өөр хэн ч мэдэхгүй.

Тэнгэрт тэнгэрлэг элчүүдийн мөргөл үйлдэхгүй байгаа хоосон зай гэж үгүй. Тэнгэрийн орон зай бүхэлдээ Рүкүү (бөгтийж мөргөх) эсвэл Сэждэ (сөхөрч мөргөх) хийж буй тэнгэрлэг элчүүдээр дүүрэн. Тэнгэрт, газар дээр, өвсөнд, оддод, амьд болон амьгүй зүйлд, бороony дусалд, модны навчинд, бүх молекул, бүх атом, бүх урвалд, бүх хөдөлгөөн, бүх зүйлд тэнгэрлэг элчүүдийн үүрэг бий. Тэд хаана байсан ч Аллаахын тушаалыг биелүүлдэг. Тэд Аллаахыг болон Түүний бүтээлүүдийн хооронд зуучлагч юм. Зарим нь Аллаахын элчдэд мэдээ авчирдаг. Зарим нь хүмүүсийн зүрхэнд сайн бодол авчирдаг бөгөөд үүнийг (Илхам) гэж нэрлэдэг. Зарим нь хүмүүс болон бүх бүтээлүүдийн тухай мэдэхгүй. Тэд тус тусдаа тодорхой газар байдаг. Тэндээсээ холдож чадахгүй. Зарим нь хоёр, зарим нь дөрөв эсвэл түүнээс дээш далавчтай. Амьтны далавч болон онгоцны далавч нь хоорондоо адилгүй шиг, тэнгэрлэг элчүүдийн далавч нь ч өөр өөр байдаг. Хүн хараагүй, мэдэхгүй зүйлийн нэрийг сонсохоороо, мэддэг зүйлстэйгээ адилхан гэж бодоод андуурах нь бий. Тэнгэрлэг элчүүд далавчтай гэдэгт бид итгэдэг. Гэвч ямар байдгийг мэдэхгүй. Сүм хийд болон зарим сэтгүүл, кинонд тэнгэрлэг элч гэж харагддаг далавчтай эмэгтэй зурагнууд бол зохиомол. Мусульманчууд ийм зураг зурахгүй. Хүмүүсийн зурсан юмыг үнэн гэж бодож болохгүй.

Диваажингийн тэнгэрлэг элчүүд Диваажинд байдаг. Тэдний агуучуудын нэр нь (Рыдваан). Тамд байх тэнгэрлэг элчүүдийг (Зэбани) гэж нэрлэдэг. Тэд тамд тушаагдсан үүргээ гүйцэтгэдэг. Тамын гал тэдэнд хор учруулахгүй. Далай загасанд хор учруулахгүй шиг. Тамын зэбани нарын агуучууд арван ес байдаг. Хамгийн агуу нь (Малик) юм. Хүн бүрийн сайн ба муу, бүх үйлийг бичдэг, хоёр нь шөнө, хоёр нь өдөр ирдэг дөрвөн тэнгэрлэг элчийг (Кирамэн Катибин) эсвэл (Хафаза Мэлээкэлэри) гэж нэрлэдэг. Хафаза тэнгэрлэг элчүүдээс өөр байдаг гэсэн мэдээлэл ч бий. Баруун талын тэнгэр элч нь зүүн талынхаа захирагч бөгөөд сайн үйлс, мөргөлүүдийг бичдэг. Зүүн талынх нь муу үйлсүүдийг бичдэг. Булшинд, үл итгэгчид

болон тэрслүү мусульманчуудыг шийтгэх тэнгэрлэг элчүүд, мөн булшинд байцаалтын тэнгэрлэг элчүүд байдаг. Асуулт асуух уг тэнгэрлэг элчүүдийг (Мүнкэр ба Нэкиир) гэж нэрлэдэг. Муминуудаас асуудаг тэнгэрлэг элчүүдийг (Мүбэшшир ба Бэшийр) ч гэж нэрлэдэг.

Тэнгэрлэг элчүүдийн Зэрэг

Тэнгэрлэг элчүүд дотор давуу талтай дөрвөн элч бий юм.

Нэгдүгээрх нь Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг). Түүний үүрэг нь Аллаахын элчдэд (Вахи) (илчлэл) авчрах, тушаал, хоригуудыг мэдээлэх.

Хоёрдугаарт нь (Сүүр) гэж нэрлэгддэг бүрээг үлээх Исрафил (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг). Сүүрийг хоёр удаа үлээнэ. Эхнийхэд Аллаах Таалагаас өөр бүх амьд зүйл үхнэ. Хоёр дахь удаад бүгд дахин амилна.

Гуравдугаарт нь Микаиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг). Хямд, үнэтэй, хомсдол, элбэг дэлбэг байдал бүх материуудыг хөдөлгөж байх нь түүний үүрэг.

Дөрөвдүгээрт нь Азраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг). Хүмүүсийн сүнсийг авдаг нь энэ тэнгэрлэг элч юм. [Перс хэлээр сүнсийг жан гэж нэрлэдэг.] Энэ дөрвөн тэнгэрлэг элчээс дараагийн давуу зэрэгтэй тэнгэрлэг элчүүд нь дараачийн тэнгэрлэг элч нар юм:

Хамеле-и Арш (Аршийг үүрэгчид) гэж нэрлэгддэг тэнгэрлэг элчүүд дөрөв байдаг. Кыямет өдөр найм болох болно.

Аллаахын оршихуйд байдаг тэнгэрлэг элчүүдийг (Мукарребин) гэж нэрлэдэг.

Шийтгэлийн тэнгэрлэг элчүүдийн агуучуудыг (Кэрүбийан) гэж нэрлэдэг.

Өршөөлийн тэнгэрлэг элчүүдийг (Руханиййан) гэж нэрлэдэг.

Эдгээр нь тэнгэрлэг элчүүдийн хавасс (давуу зэрэгтэн) юм. Тэд Аллаахын элчдээс (тэдэнд энх амгалан, адислал байх болтугай) бусад бүх хүнээс давуу.

Мусульманчуудын сайн (салих) болон авлиа (велүүд) нь тэнгэрлэг элчүүдийн авам (доод зэрэг)-аас илүү давуу юм.

Тэнгэрлэг элчүүдийн авам (доод зэрэг) нь мусульманчуудын авам (тэрслүү, нүгэлтэй хүмүүс)-аас илүү давуу юм. Харин үл итгэгчид бол бүх бүтээлээс дор юм. Сүүрийн эхний үлээлтээр, дөрвөн агуу тэнгэр элч болон Хамеле-и Арш-аас бусад бүх тэнгэрлэг элчүүд мөн устах болно. Үүний дараа Хамеле-и Арш, дараа нь дөрвөн тэнгэр элч устах болно. Хоёр дахь үлээлтээр, эхлээд бүх тэнгэрлэг элчүүд амилах болно. Хамеле-и Арш болон энэ дөрвөн тэнгэр элч Сүүрийн хоёр дахь үлээлтээс өмнө амилах болно. Тэгэхээр, энэ тэнгэрлэг элчүүд бүх амьд зүйлээс өмнө бүтээгдсэн шигээ, бүх амьд зүйлээс дараа устах болно.

Ном судрууд (Китаб)-ад Итгэх

Итгэх ёстой зургаан зүйлийн гуравдугаар нь: (Аллаахын илгээсэн ном сударт итгэх) явдал юм.

Аллаах эдгээр номуудыг тэнгэрлэг элчээр дамжуулан, зарим Аллаахын элчдийн ариун чихэнд хэлүүлж, заримд нь самбар дээр бичигдсэнээр, заримд нь тэнгэрлэг элчгүйгээр сонсгож хүргэсэн. Эдгээр номууд бүгд Аллаахын Кэлэм (Үг) юм. Тэд Абэдий (мөнх), Азэлий (үүрд мөнх). Тэд бүтээгдсэн биш. Эдгээр нь тэнгэрлэг элчүүд эсвэл Аллаахын элчдийн өөрийн үг биш. Аллаахын Кэлэм нь бидний бичдэг, бодолдоо хадгалдаг, хэлдэг үг шиг биш. Бичмэл, яриа, бодолд байдаг шиг биш. Үсэгтэй, дуутай биш. Энэхүү хэсэг нь Итгэлийн (Иманы) нөхцөлүүд-ийн үргэлжлэл бөгөөд: Номуудад итгэх (Китаб)-ийн талаарх гүнзгийрүүлсэн тайлбар, мөн Аллаахын элчдэд (Пейгамбер) итгэх тухай дэлгэрэнгүй мэдээллийг агуулж байна.

Итгэлийн Нөхцөлүүд (Үргэлжлэл)

Номуудад (Китаб) Итгэх (Үргэлжлэл)

Аллаахын болон Түүний шинж чанаруудын ямар болохыг хүн ойлгож чадахгүй. Гэвч хүмүүс Кэлэм (Үг)-ийг уншдаг. Тэр нь тархинд хадгалагдаж, бичигддэг. Бидэнтэй хамт байхдаа хаадис (их элчийн үг) болдог. Харин Аллаахын Кэлэм /үг/ нь кадим (мөнхийн) юм.

Аллаахын буулгасан бүх ном нь үнэн, зөв. Худал биш, алдаагүй. "Шийтгэл, зовлон өгнө" гэж хэлээд уучлах нь зөвшөөрөгдөх гэж хэлсэн ч, энэ нь бидний мэдэхгүй нөхцөлүүд эсвэл Түүний Ирадэ (Хүсэл таалал)-ээс хамааралтай. Эсвэл энэ нь сүсэгтний хүртэх ёстой зовлонг уучилна гэсэн үг. Шийтгэл, зовлонгийн талаар мэдээлсэн Кэлэм нь мэдээ өгөх биш, тиймээс уучлахад худлаа болгохгүй. Аллаахын амласан нигүүлслийг өгөхгүй байх нь зөвшөөрөгдөхгүй, харин зовлонг уучлах нь зөвшөөрөгдөх зүйл. Ямар нэгэн саад, хүндрэл байхгүй л бол Айат-и Керимэ болон Хадис-и Шериф-т ил тод ойлгогдох утгыг өгөх ёстой. Эдгээртэй төстэй өөр утга өгөх нь зөвшөөрөгдөхгүй. [Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүд Күрэйш-ийн хэл, аялгуутай байдаг. Үгсэд мянга дөрвөн зуун жилийн өмнөх Хижаз-д ашиглагдаж байсан утгыг өгөх ёстой. Цаг хугацааны өөрчлөлтөөр өнөөдөр ашиглагдаж буй утгыг өгч орчуулах нь зөв биш.]

(Мүтешабихат) гэж нэрлэгддэг Айат-и Керимэ-д ойлгогдохгүй нууц утгууд байдаг. Эдгээрийн утгыг зөвхөн Аллаах мэддэг бөгөөд Илм-и Ледүнни (нууц мэдлэг) өгөгдсөн маш цөөн сонгогдсон агуу хүмүүс өөрсдөд нь мэдэгдсэний хэрээр ойлгож чадна. Өөр хэн ч ойлгож чадахгүй. Тиймээс Мүтешабих айатууд нь Аллаахын Кэлэм гэдэгт итгэх ёстой, утгыг нь судлахыг оролдох ёсгүй.

Эшари урсгалын эрдэмтэд ийм айатуудыг товчоор эсвэл дэлгэрэнгүйгээр (Те'виил) хийх нь зөвшөөрөгдөх гэж хэлсэн. Те'виил гэдэг нь үгийн олон утгаас алдартай биш утгыг сонгох гэсэн үг.

Жишээлбэл, Исра сүрээ-бүлэг дэх: "Аллаахын гар тэдний гарын дээр байна" гэсэн утгатай Айат-и Керимэ нь Аллаахын Кэлэм.

"Аллаах үүгээр юуг хүсэж байгаа бол, би түүнд л итгэсэн" гэж хэлэх ёстой. "Би үүний утгыг ойлгохгүй, зөвхөн Аллаахыг мэднэ" гэж хэлэх нь хамгийн сайн арга юм. Эсвэл Аллаахын Илм (Мэдлэг) нь бидний мэдлэг шиг биш. Ирадэ (Хүсэл) нь бидний хүсэл шиг биш. Аллаахын гар ч бас сүсэгтэнуудийн гар шиг биш.

Аллаахын буулгасан номуудад зарим айатуудын зөвхөн уншилт, эсвэл зөвхөн утга, эсвэл хоёулаа нь (Нэсх) хийгдсэн, өөрөөр хэлбэл, Аллаахын зүгээс өөрчлөгдсөн.

Кур'ан-и Керим нь бүх номуудыг нэсх хийж, тэдгээрийн хууль тогтоомжийг хүчингүй болгосон.

Кур'ан-и Керим-д Кыямет (Төгсгөл, шүүлт) өдөр хүртэл хэзээ ч алдаа, мартагдах, нэмэгдэх, дутагдах зүйл гарахгүй. Өнгөрсөн болон ирээдүйн бүх мэдлэг Кур'ан-и Керимд байдаг. Тиймээс бүх Тэнгэрийн ариун ном судруудаас илүү давуу, үнэтэй.

Элч-и Керим (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн хамгийн том гайхамшиг бол Кур'ан-и Керим юм. Хүн төрөлхтөн болон жиннүүд бүгд нэгдэж, Кур'ан-и Керимийн хамгийн богино бүлэг шиг үг хэлэхийг хичээсэн ч чадахгүй. Арабын уран илтгэгч, яруу найрагчид нэгдэж, их хичээсэн. Гэвч богино айат шиг үг бүтээж чадаагүй. Кур'ан-и Керимийн өмнө эсэргүүцэн зогсож чадалгүй, гайхширсан.

Аллаах Исламын дайснуудыг Кур'ан-и Керимийн өмнө чадваргүй, ялагдсан болгодог. Кур'ан-и Керимийн уран яруу байдал нь хүний хүчнээс дээгүүр юм. Хүмүүс түүнтэй адилхан үг хэлж чадалгүй хоцордог. Кур'ан-и Керимийн айатууд нь хүмүүсийн шүлэг, үг хэллэг, эсвэл уран үгтэй адилгүй. Гэсэн хэдий ч, Арабын уран зохиолчдын ашигладаг үсгүүдээр хэлэгдсэн.

Бидэнд мэдэгдсэн Тэнгэрийн номууд нийт нэг зуу дөрөв юм.

Эдгээрийн арван сухуф (хуудас) Адаам (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, тавин сухуф Шийс (Шит) (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, гучин сухуф Идрис (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, арван сухуф Ибрахим (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д буусан нь алдартай.

(Тэврат) ном Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, (Зэбур) ном Давидад (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, (Инжиил) ном Иса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д, мөн (Кур'ан-и Керим) Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д буусан.

Хүн тушаал өгөх, хориглох, асуух, мэдээ өгөх гэж хүсвэл эхлээд тэдгээрийг бодолдоо төлөвлөж, бэлддэг. Тархинд байдаг эдгээр утгыг (Кэлэм-и Нэфси) (Сэтгэлийн Үг) гэж нэрлэдэг. Энэ утгыг Араб, Перс, эсвэл Турк гэж хэлж болохгүй. Өөр өөр хэлээр хэлэгдэх нь өөр өөр утга авах шалтгаан болохгүй.

Эдгээр утгыг илэрхийлдэг үгсийг (Кэлэм-и Лафзи) (Хэлний Үг) гэж нэрлэдэг. Кэлэм-и Лафзи-г өөр өөр хэлээр илэрхийлж болно.

Үүнээс харахад Кэлэм-и Нэфси нь бусад шинж чанарууд (жишээлбэл, илм, ирадэ, харах гэх мэт) шиг, Үгний эзэнд байдаг, энгийн, өөрчлөгддөггүй, тусдаа нэг шинж чанар юм.

Кэлэм-и Лафзи нь Кэлэм-и Нэфси-г илэрхийлдэг бөгөөд хүний чихэнд сонсогддог, хэлж буй хүний амнаас гардаг үсгүүдийн цуглуулга.

Аллаахын Кэлэм нь хэзээ ч чимээгүй болдоггүй, махлуук (бүтээгдсэн) биш, Өөрийн Мөн Чанартай хамт байдаг, эзэлий (үүрд мөнх), эбэдий (төгсгөлгүй) Кэлэм юм. Энэ нь Сыфат-ы Затиййе (Мөн чанарт хамаарах) болон Илм, Ирадэ зэрэг Сыфат-ы Сүбутиййе (Оршихуйн) шинж чанаруудаас гадна, тусдаа нэг шинж чанар юм. Кэлэм шинж чанар ч гэсэн энгийн. Хэзээ ч өөрчлөгдөхгүй. Үсэг, дуу авиа байхгүй. Тушаал, хориг, мэдээ өгөх зэрэг, мөн Араб, Перс, Еврей, Турк, Сири зэрэг хэлээр байх шиг өөрчлөгдөх, хуваагдах гэж үгүй. Ийм хэлбэр авдаггүй. Бичигддэггүй. Тархи, чих, хэл зэрэг багаж, дамжуулагч шаардахгүй. Ямар ч хэлээр хэлэхийг хүсвэл хэлэгдэж болно.

Ингээд Араб хэлээр хэлэгдвэл Кур'ан-и Керим гэдэг. Еврей хэлээр хэлэгдвэл Тэврат. Сири хэлээр бол Инжиил. [(Шерх-үл-Мэкаасид) [1] номд Грек хэлээр хэлэгдвэл Инжиил, Сири хэлээр бол Зэбур гэж бичжээ.] Кэлэм-и Илахи (Тэнгэрлэг Үг) олон төрлийн зүйлийг мэдээлдэг. Кысса (үйл явдал)-уудыг мэдээлбэл (Хабэр) (Мэдээ) болно. Ийм биш бол (Инша) болно. Хийх ёстой зүйлсийг мэдээлбэл (Эмр) (Тушаал) болно. Хориглосон зүйлсийг мэдээлбэл (Нэхий) (Хориг) болно. Гэвч Кэлэм-и Илахи-д өөрчлөлт, нэмэгдэх гэж үгүй. Буусан номууд болон сахифа (хуудас)-ууд бүгд Аллаахын Кэлэм шинж чанараас гаралтай. Кэлэм-и Нэфси-ээс гаралтай. Араб хэлээр бол Кур'ан-и Керим. Үсэгтэй, бичигдсэн, хэлэгдсэн, сонсогдсон, тархинд цээжлэгдсэн, шүлгийн хэлбэрээр буусан Вахи-г (Кэлэм-и Лафзи) болон (Кур'ан-и Керим) гэж нэрлэдэг. Энэ Кэлэм-и Лафзи нь Кэлэм-и Нэфси-г илэрхийлж байгаа тул, үүнийг ч бас Кэлэм-и Илахи (Тэнгэрлэг Үг) болон Сыфат-и Илахи (Тэнгэрлэг Шинж Чанар) гэж хэлэх нь зөвшөөрөгдөх. Бүгдийг нь Кур'ан-и Керим гэж нэрлэдэг шиг, хэсгүүдийг нь ч Кур'ан гэж нэрлэдэг. Кэлэм-и Нэфси нь махлуук (бүтээгдсэн) биш, кадим (мөнхийн) гэдгийг зөв замын эрдэмтэд санал нэгтэй хэлдэг. Кэлэм-и Лафзи нь хаадис (шинэ) эсвэл кадим байх тал дээр санал нэгдэл байхгүй. Хаадис гэж мэдээлсэн хүмүүсийн зарим нь Кэлэм-и Лафзи-г хаадис гэж хэлэх ёсгүй гэсэн. Хэрэв хаадис гэж хэлбэл, Кэлэм-и Нэфси-г хаадис гэж ойлгож болно гэж айлдсан. Хамгийн сайн үг энэ юм.

Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдээс "Кур'ан-и Керим хаадис" гэж хэлсэн нь бидний амаар уншдаг дуу авиа болон үгс нь махлуук (бүтээгдсэн) гэдгийг мэдээлж байна.

Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд Кэлэм-и Лафзи болон Нэфси хоёулаа Аллаахын Кэлэм гэж санал нэгтэй хэлсэн. Кэлэм-и Нэфси нь Аллаахын Кэлэм гэдэг нь Аллаахын Кэлэм шинж чанар гэсэн үг юм. Кэлэм-и Лафзи нь Аллаахын Кэлэм гэдэг нь Аллаах түүний Халык (Бүтээгч) гэсэн үг. Асуулт: Дээрх бичвэрүүдээс харахад, Аллаахын эзэлий (мөнхийн) Кэлэм нь сонсогдохгүй. "Би Аллаахын Кэлэм-ийг

сонссон" гэдэг нь уншиж буй дуу авиа, үгсийг сонссон гэсэн үг. Эсвэл уншиж буй дуу авиа болон эзэлий Кэлэм-и Нэфси-г ойлгосон гэсэн үг. Аллаахын нийт элчид, тэр байтугай хүн бүр, энэ хоёр хэлбэрээр сонсож чаддаг. Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-г (Кэлиймуллах) (Аллаахын Үг хэлэгч) гэж онцлохын шалтгаан юу вэ?

Хариулт: Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) адет-и илахиййэ (Тэнгэрлэг Заншил)-ээс гадуур, үсэггүй, дуу авиагүй айатуудыг сонссон. Диваажинд ойлгож, тайлбарлаж барахааргүй Аллаахыг харсан шиг, тайлбарлах аргаггүй байдалд сонссон. Өөр хэн ч ийм юм сонсоогүй.

Эсвэл Аллаахын Кэлэм-ийг дуу авиагаар сонссон. Гэвч зөвхөн чихээр биш. Биеийнх нь бүх бөөмс, бүх талаас сонссон.

Эсвэл зөвхөн модноос сонссон. Гэвч дуу авиагаар биш. Агаарын хэлбэлзэл чичиргээ эсвэл бусад үйл явдлуудаар сонсоогүй.

Энэ гурван байдлын нэгээр сонссон тул (Кэлиймуллах) хэмээх нэрийг хүртсэн.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Миъраж (Тэнгэр огторгуйд гарсан) шөнө Кэлэм-и Илахи-г сонссон, Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Вахи (илчлэл) авах үед сонссон нь ч ийм байсан.

Аллаахын элчдэд (Пейгамбер) Итгэх

Итгэх ёстой зургаан зүйлийн дөрөвдүгээр нь: (Аллаахын Аллаахын элчдэд итгэх) явдал юм.

Тэд хүмүүсийг Аллаахын таалсан замд хүргэх, зөв замыг заахын тулд илгээгдсэн. Рүсүл нь Элч нар гэсэн үг. Хэлний утга нь илгээгдсэн хүн ба мэдээлэгч.

Ислаамын утгаараа (Рэсүүл) гэдэг нь бүтээл, зан чанар, мэдлэг, ухаанаараа тухайн үеийнхээ бүх хүнээс илүү, үнэтэй, хүндэтгэлтэй хүн гэсэн үг. Ямар ч муу зан, таалагдахгүй байдал байхгүй.

Аллаахын элчдэд (Исмэт) (нүгэлгүй байх) шинж чанар байдаг. Өөрөөр хэлбэл, Аллаахын элч гэж мэдэгдэхээс өмнө болон мэдэгдсэний дараа их бага ямар ч нүгэл үйлдэхгүй.

[Исламыг дотроос нь устгахыг хүсдэг кяфирүүд "Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Аллаахын элч болохоос өмнө хөшөөний өмнө тахил өргөдөг байсан" гэж хэлдэг бөгөөд урсгалгүй хүмүүсийн номуудыг баримт болгон үзүүлдэг. Энэхүү бузар гүтгэлэг нь дээрх мөрүүдээс худал болох нь ойлгогдож байна.]

Аллаахын элч гэж мэдэгдсэний дараа, Аллаахын элч гэдэг нь тархаж, ойлгогдох хүртэл, сохор, дүлий болон бусад сэв, дутагдал байхгүй.

Аллаахын элч бүрт долоон шинж чанар байдаг гэдэгт итгэх ёстой: Эманет (Итгэлтэй), Сыдк (Үнэнч), Тэблийг (Мэдээлэгч), Адалет (Шударга), Исмэт (Нүгэлгүй), Фетанет (Маш ухаалаг, ойлгоцтой), ба Эмн-үл-Азл (Аллаахын элчийн үүргээс халагдахгүй).

Шинэ шашин авчирсан Аллаахын элчийг (Рэсүүл) гэж нэрлэдэг. Шинэ шашин авчрахгүйгээр, хүмүүсийг өмнөх шашинд урьдаг Аллаахын элчийг (Нэбий) гэж нэрлэдэг.

Тушаалыг мэдээлэх болон хүмүүсийг Аллаахын шашинд дуудах тал дээр Рэсүүл болон Нэбий-н хооронд ялгаа байхгүй.

Аллаахын элчдэд итгэх нь тэдний хооронд ямар ч ялгаа үзэхгүйгээр, бүгд үнэнч, зөв үгтэй гэдэгт итгэх гэсэн үг. Тэдний нэгэнд нь итгэхгүй бол хэнд ч итгээгүй болно.

Аллаахын элч болох нь хөдөлмөрлөх, өлсөх, зовлон үзэх болон их мөргөл үйлдэхээр олдохгүй. Зөвхөн Аллаахын хайр хишиг, сонголтоор л болдог.

Хүмүүсийн үйл хэрэг зөв, ашигтай байхын тулд, мөн хортой үйлсээс хамгаалж, амар амгалан, зөв замд хүргэхийн тулд Аллаахын элчдээр дамжуулан шашнууд илгээгдсэн.

Тэд дайсан ихтэй байсан, тохуурхагдаж, зовож байсан ч, Аллаахад итгэх, тушаалуудыг хүмүүст мэдээлэхдээ дайснуудаас айгаагүй, цааргалаагүй.

Аллаах аугаа их элчдийнхээ үнэнч болохыг, зөв хэлж буйг харуулахын тулд тэднийг гайхамшгуудаар (Мүжизэ) хүчтэй болгосон. Хэн ч энэ гайхамшгуудыг эсэргүүцэж чадаагүй.

Аллаахын элчийг хүлээн зөвшөөрч, итгэсэн хүнийг тэр Аллаахын элчийн (Үммэт) (Дагагч үй олон) гэж нэрлэдэг.

Кыяамет (Төгсгөл, шүүлтийн) өдөр үммэтүүдээсээ нүгэл ихтэй хүмүүст шафаат (зуучлал) хийхийг зөвшөөрөх бөгөөд тэдний зуучлалыг хүлээн авах болно.

Үммэтүүдээсээ эрдэмтэн, сайн (салих), Авлиа нарт ч мөн шафаат хийхийг Аллаахыг зөвшөөрч, зуучлалыг нь хүлээн авах болно.

Аллаахын элчид (тэдэнд энх амгалан, адислал байх болтугай) булшиндаа бидний мэдэхгүй амьдралаар амьд байдаг. Тэдний ариун биеийг хөрс муутгадаггүй. Тиймээс Хадис-и Шериф-т "Аллаахын элчид булшиндаа Намаз (мөргөл) үйлдэж, Хаж (мөргөл) хийдэг" гэж айлдсан.

[Одоо Арабт байдаг (Вехабби) нэртэй хүмүүс энэ Хадис-и Шерифүүдэд итгэдэггүй. Эдгээрт итгэдэг жинхэнэ мусульманчуудыг тэд кяфир гэж нэрлэдэг. Утга нь тодорхой бус, эргэлзээтэй Насс-уудыг (ариун текстүүд) буруу тайлбарлаж байгаа тул өөрсдөө кяфир болохгүй ч, (Бид'ат Сахиби) (шинэчлэл гаргагчид) болдог. Тэд мусульманчуудад маш их хор хөнөөл учруулж байна. Вехабизм-ийг Мухаммед бин Абдүлвехаб гэх Нэжд-ийн нэг тэнэг үүсгэсэн. Английн тагнуул Хемпхер нь Ибни

Тэймиййэ-гийн [2] буруу үзэл бодлыг дэвшүүлж, түүнийг хуурсан. Египетийн Абдух [3] нэртэй хүний номуудаар дамжуулан Турк болон бусад газарт тараасан. Тэднийг тав дахь урсгал биш, харин далалет (буруу зам) дээр байгааг Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд олон зуун номоороо мэдээлсэн. (Се'адет-и Эбэдиййэ) болон (Кыямет вэ Ахирет) номуудад эдгээрийн талаар дэлгэрэнгүй бичсэн. Хадис-и Шерифүүдээр магтагдсан (Эхл-и Сүннэт)-ийн эрдэмтдийн замаас хазайлгахгүй байх болтугай!]

Аллаахын элчдийн (тэдэнд Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) ариун нүд нь унтаж байхад, зүрхний нүд нь унтдаггүй.

Аллаахын элчийн үүргийг гүйцэтгэх, Аллаахын элчийн давуу чанарыг авч явахад Аллаахын бүх элч нар адил тэнцүү. Дээр дурдсан долоон зүйл бүгдэд нь байдаг. Аллаахын элчид Аллаахын элчийн үүргээс буцдаггүй...

Энэхүү хэсэг нь Итгэлийн (Иманы) нөхцөлүүд-ийн үргэлжлэл бөгөөд Аллаахын элчдэд итгэх тухай гүнзгийрүүлсэн тайлбар, ялангуяа Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын давуу чанарууд болон Миъраж-ийн гайхамшгийн талаар өгүүлдэг.

Аллаахын элчдэд (Пейгамбер) Итгэх (Үргэлжлэл)

Аллаахын элчийн үүргээс халагддаггүй, хаягддаггүй. Харин Авлиа-гаас авлиагийн зэрэг хураагдаж болно.

Аллаахын элчид (тэдэнд адислал, амар амгалан байх болтугай) хүнээс төрдөг. Жинн эсвэл Тэнгэр элчээс хүмүүст Аллаахын элч болохгүй. Жинн, Сахиусан Тэнгэр элч нар Аллаахын элчдийн зэрэгт хүрч чадахгүй.

Аллаахын элчид хоорондоо нэр хүнд, давуу чанаруудтай. Жишээлбэл, үммэтүүд нь олон байх, илгээгдсэн орнууд нь том байх, мэдлэг, танин мэдэхүй нь олон газар тархсан байх, гайхамшгууд нь илүү олон, тасралтгүй байх, мөн өөрсдөд нь зориулсан тусгай үнэ цэн, хишиг байх зэрэг давуу чанаруудаар Ахуйн цагийн Аллаахын элч (Мухаммед) (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Аллаахын бүх элч нараас илүү юм.

Үлүл'азм (Хамгийн шилдэг) Аллаахын элчид, бусад Аллаахын элчдээс, Рэсүүлүүд нь Рэсүүл биш Нэбий нараас илүү давуу.

Аллаахын элчдийн Тоо

Аллаахын элчдийн (тэдэнд адислал, амар амгалан байх болтугай) тоо тодорхойгүй. Нэг зуун хорин дөрвөн мянгаас илүү гэж алдартай.

Эдгээрийн гурван зуун арван гурав эсвэл гурван зуун арван тав нь Рэсүүл юм. Эдгээрийн дотроос зургаа нь илүү өндөр зэрэгтэй. Тэднийг (Үлүл'азм) Аллаахын элчид гэж нэрлэдэг.

Үлүл'азм Аллаахын элчид нь: Адам, Нух, Ибрахим, Муса, Иса, болон Мухаммед Мустафа (тэдэнд адислал, амар амгалан байх болтугай) юм.

Аллаахын элчдийн дунд гучин гурав нь алдартай. Тэдний нэрс:

Адам, Идрис, Шит (Шийс), Нух, Хүүд, Салих, Ибрахим, Лут, Исмаил, Исхак, Яъкууб, Юүсүф, Эййүүб, Шуайб, Муса, Хаарун, Хыдыр, Юүша бин Нуун, Иляас, Эльеса, Зүлкифл, Шэмъуун, Ишмоил, Юүнүс бин Мэта, Давууд, Сүлэйман, Лукмаан, Зэкэриййа, Яхяа, Үзэйр, Иса бин Мэрьям, Зүлкарнейн, болон Мухаммед (тэдэнд болон тэдний дээр адислал, амар амгалан байх болтугай) нар юм.

Эдгээрээс зөвхөн хорин наймынх нь нэр Кур'ан-и Керимд дурдагдсан. Шит, Хыдыр, Юүа, Шэмъуун, Ишмоил нар дурдагдаагүй.

Энэ хорин наймаас Зүлкарнейн, Лукмаан, Үзэйр болон Хыдыр нар Аллаахын элч мөн эсэх нь тодорхой биш.

(Мэктүүбаат-ы Маъсуумиййэ)-ийн 2-р боть, 36-р захидалд Хыдыр (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Аллаахын элч байсан гэсэн мэдээллүүд хүчтэй гэж бичсэн. 182-р захидалд Хыдыр (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын хүний хэлбэрээр харагдах, зарим үйл хийх нь Түүнийг амьд гэдгийг харуулахгүй. Аллаахыг Түүний болон Аллаахын олон элч, авлиа нарын сүнс-ийг хүний хэлбэрээр харагдахыг зөвшөөрсөн. Тэднийг харах нь тэднийг амьд гэдгийг харуулахгүй гэж бичжээ.

Зүлкифл (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн хоёр дахь нэр нь Харкил юм. Үүнийг Иляас, эсвэл Идрис, эсвэл Зэкэриййа (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) гэж хэлдэг хүмүүс ч бий.

Онцгой Нэршил, Зэрэг

Ибрахим (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Халиилүллах (Аллаахын Дотны Нөхөр) юм. Учир нь түүний зүрхэнд Аллаахын хайраас өөр ямар ч бүтээлийн хайр байгаагүй.

Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Кэлиймуллах (Аллаахын Үг хэлэгч) юм. Учир нь Аллаах Таалаатай ярилцсан.

Иса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Келимэтуллах (Аллаахын Үг) юм. Учир нь тэрээр эцэггүй. Зөвхөн (БОЛ) гэсэн тэнгэрлэг үгээр эхээсээ дэлхийд мэндэлсэн. Үүнээс гадна, Аллаахын мэргэн ухаантай үгсийг номлож, хүмүүсийн чихэнд хүргэдэг байсан.

Адаамын хөвгүүдийн хамгийн давуу, хамгийн нэр хүндтэй, хамгийн үнэ цэнтэй бүтээлүүдийн бүтээгдэх шалтгаан болсон Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Хабибуллах (Аллаахын Хайрт) юм.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын Давуу Чанарууд

Түүнийг Хабибуллах (Аллахын хайртай элч) болох, агуу, давуу чанарыг нь харуулсан зүйлс маш олон.

Кыяамет (Сүүлчийн өдөр) өдөр хүн бүрээс түрүүлж булшнаас босох болно. Махшар (Цуглах газар)-т түрүүлж очих болно. Диваажинд хүн бүрээс түрүүлж орох болно. Түүний гайхамшгуудыг тоочиж дуусахгүй, хүний хүч хүрэхгүй ч, Миъраж-ийн гайхамшгийг бичиж, бичвэрээ чимэглэе:

Миъраж-ийн Гайхамшиг

Аллахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) орон дээрээ унтаж байхад нь сэрээж, Меккэ хотоос Иерусалим дахь Мэсжид-и Акса руу, тэндээс тэнгэр огторгуйн давхаргууд руу, долоо дахь тэнгэрээс цааш Аллаахын хүссэн газруудад аваачсан. Миъраж-д ийнхүү итгэх ёстой юм.

[Исмаилит урсгалын буруу хүмүүс болон Исламын эрдэмтний дүрээр хувирсан шашны дайснууд "Миъраж бол зөвхөн сүнсээр болсон, биеэр яваагүй" гэж хэлж, бичиж залуучуудыг хуурахыг оролдож байна. Миъраж хэрхэн болсон тухай Шифа-и Шериф [1] зэрэг үнэт номуудад дэлгэрэнгүй бичигдсэн.] Меккэ-и Мүкерремэ-гээс Сидре-түл-Мүнтэхаа хүртэл Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-тай хамт явсан. Сидре-түл-Мүнтэхаа нь зургаа, долоо дахь тэнгэр дэх мод бөгөөд бүх мэдлэг, бүх өргөлт түүнээс цааш гарч чадахгүй. Аллаахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Сидрэ-д Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ыг зургаан зуун далавчтай, өөрийнх нь дүрээр харсан. Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Сидрэд үлдсэн. Меккээс Кудүс-и Шериф (Иерусалим) хүртэл, эсвэл долоо дахь тэнгэр хүртэл (Бурак) хэмээх амьтан дээр авч явагдсан. (Бурак) нь цагаан өнгөтэй, луусnаас жижиг, илжигнээс том Диваажингийн амьтан. Дэлхийн амьтан биш. Түүнд эр, эм хүйс байхгүй. Маш хурдан явдаг байсан. Аллаахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Мэсжид-и Акса-д Аллаахын элчдэд имаам (удирдагч буюу урьдатгал хамба) болж, оройн эсвэл өглөөний Намаз мөргөлийг үйлдүүлсэн. Аллаахын элчдийн сүнснүүд өөрийн хүний дүрээрээ тэнд байсан. Кудүс-ээс тэнгэрийн долоо дахь давхар хүртэл (Миъраж) гэж нэрлэгддэг үл мэдэгдэх шат-аар нэг хоромд өргөгдсөн. Замд тэнгэрлэг элчүүд баруун, зүүнээр жагсаж, Элчийг магтан дуулж байв. Тэнгэрийн давхар бүрд ирэхэд Жебраиль (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Элчийн залрахыг мэдээлж, баяртай мэдээ өгдөг байсан. Тэнгэр бүрт Аллаахын нэг сахиусан элчтэй уулзаж, мэндчилсэн. Сидрэ-д гайхалтай олон зүйлийг харсан. Диваажингийн нигүүлсэл, Тамын зовлонг харсан. Сидрэ-ээс цааш, ганцаараа, гэрлүүдийн дунд урагшилсан. Тэнгэрлэг элчүүдийн үзэгний дууг сонссон. Далан мянган хөшигөөр гарсан. Хоёр хөшигний хоорондын зай таван зуун жилийн зам шиг байсан. Үүний дараа, нарнаас илүү гялалзсан (Рефреф) гэж нэрлэгддэг дэвсгэр дээр Күрсий-г өнгөрөөсөн. Арш-и Илахи-д хүрсэн. Арш-аас цаг хугацаа, орон зай, материаллаг ертөнцөөс гарсан. Аллаахын Кэлэм (Үг)-ийг сонсох макам (зэрэг)-д хүрсэн. Цаг хугацаагүй, орон зайгүй байдлаар, Ахуйд Аллаахыг харагдах шиг, ойлгогдохгүй, тайлбарлагдахгүй хэмжээнд Аллаахыг харсан. Үсэггүй, дуу авиагүйгээр Аллаах Таалаатай ярилцсан.

Аллаах Таалааг Тэсбийх, Хамд (Магтаал), Сенаа (Дээдлэл) айлдсан. Тоо томшгүй их хүндлэл, алдрыг хүртсэн.

Өөртөө болон үммэтэд нь тавин удаагийн Намааз фарз (заавал) болсон ч, Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн зөвлөгөөгөөр аажмаар таван удаа болгож цөөрүүлсэн. Үүнээс өмнө зөвхөн өглөө болон үдшийн эсвэл оройн Намааз уншдаг байсан. Ийм урт аялал, хүндлэл, хишгийг хүртсэн хойно, гайхалтай олон зүйлийг харж сонссоны дараа газар дэлхий дэх орондоо буцаж ирсэн. Түүний ор нь дөнгөж сая боссон мэт дулаан хэвээр байсан.

Бидний мэдээлсэн зүйлсийн зарим нь Айат-и Керимэ-ээр, зарим нь Хадис-и Шерифүүдээр мэдээлэгдэн баталгаажсан. Бүгдэд нь итгэх нь важиб (заавал биш) биш ч, Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдийн мэдээлснийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол Эхл-и Сүннэт-ээс тусгаарлагдсан болно. Айат-и Керимэ эсвэл Хадис-и Шериф-т итгэхгүй бол кяфир (үл итгэгч) болно.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын Бусад Давуу Чанарууд:

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол (Сэйийд-үл-Энбийаа) (Аллаахын элчүүдийн Тэргүүн) болохыг харуулсан тоо томшгүй зүйлсээс хэдийг нь дурдъя:

Кыямет өдөр Аллаахын бүх элч нар (тэдэнд адислал, амар амгалан байх болтугай) Түүний тугийн дор сүүдэрлэх болно.

Аллаах Таалаа Аллаахын элч бүрт: [Миний бүтээлүүдийн дунд сонгож хайрласан, хайрт Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын Аллаахын элч болсон цагт хүрвэл, Түүнд итгэж, тус болоорой!] хэмээн тушаасан. Аллаахын элч нар мөн адил үммэтүүддээ ингэж гэрээслэж, тушаасан.

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол (Хаатэм-үл-Энбийаа) (Аллаахын элчдийн Төгсгөл) юм. Өөрөөр хэлбэл, Түүнээс хойш хэзээ ч Аллаахын элч ирэхгүй.

Түүний ариун гэгээн сүнс Аллаахын бүх элчээс өмнө бүтээгдсэн. Аллаахын элчийн макам (зэрэг) хамгийн түрүүнд Түүнд олгогдсон. Аллаахын элчийн үүрэг Түүний дэлхийд заларснаар бүрэн гүйцэд болсон.

Иса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Кыямет ойртох үед, Хазрат Мэхдий-н үед, тэнгэрээс Шам-д буух ч, дэлхий дээр Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын шашныг түгээх болно. Тэрээр Түүний үммэт /дагагч олон түмэн/ болно.[Бид'ат (Шинэчлэл гаргагч) болон Зындык-уудын тухай анхааруулга (Веххаби, Кадияни, Жэмаатүт-Тэблиигиййэ) дурдагдсан.]

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол Аллаахын элчдийн хамгийн давуу, орчлонгийн рахмэт (нигүүлсэл) юм. Арван найман мянган орчлон Түүний нигүүлслийн далайгаас ашиг хүртэж байна.

Санал нэгтэйгээр, Тэрээр бүх хүн болон жиннүүдийн Аллаахын элч юм. Тэнгэрлэг элчүүд, ургамал, амьтан болон бүх материйн Аллаахын элч гэж мэдээлэгчид олон бий.

Аллаахын бусад элчид тодорхой нэг газар, тодорхой нэг ард түмэнд илгээгдсэн. Аллаахын элч Мухамммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) бол бүх орчлонд, амьтай, амьгүй бүх бүтээлд илгээгдсэн Аллаахын элч юм.

Аллаах бусад Аллаахын элчдийг нэрийг нь хэлж дурдсан. Харин Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ыг "Эй Элч минь, Эй Аллаахын элч минь" хэмээн хүндэтгэсэн.

Аллаахын бусад элч бүрт олгогдсон бүх гайхамшгийн адил зүйлс Түүнд ч олгогдсон. Аллаах Өөрийн хайрт Аллаахын элчдээ өөр хэнд ч өгөөгүй тийм олон хүндлэл, гайхамшгийг хайрласан.

Хуруугаараа дохиход сар хоёр хуваагдах, ариун алгандаа барьсан чулуунууд Тэсбийх (магтаал) хийх, моднууд "Аяа Рэсүүл Аллаах" (Аллаахын Элчмнь ээ) хэмээн мэндлэх, Элч Түүний дэргэдээс холдоход (Ханнаанэ) нэртэй хуурай мод дуугарч уйлах, ариун хурууны завсраас цэвэр ус урсах, Ахуйд Түүнд (Макаам-ы Махмууд), (Шэфаат-и Күбраа), (Кэвсэр Хавузу), (Вэсийлэ), (Фадийлэ) нэртэй макамууд (дэв зэрэг) олгогдох, Диваажинд орохоос өмнө Жэмаал-и Илахи (Тэнгэрлэг Гоо үзэсгэлэн)-г үзэх нэр төр хүртээгдэж, мөн дэлхийд хулк-ы азиим (агуу зан чанар), шашинд якын (үнэнч итгэл), илм (мэдлэг), хилм (үл яарах), сабр (тэвчээр), шүкр (талархал), зүхд (дэлхийн амьдралаас татгалзах), иффэт (ариун журам), адл (шударга ёс), мүрүввэт (хүнлэг чанар), хаяаа (ичгүүр), шэжааат (эр зориг), теваазуъ (даруу байдал), хикмэт (мэргэн ухаан), эдэб (ёс суртахуун), сэмаахат (буян хийгч) зэрэг шинж чанарууд олгогдсон.

Энэхүү хэсэг нь Итгэлийн (Имааны) нөхцөлүүд-ийн дөрөвдүгээр хэсэг болох Аллаахын элчдэд итгэх тухай тайлбарыг үргэлжлүүлэн, Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын давуу чанар болон Түүний сахааба (нөхөд)-ийн тухай, мөн тэдний хоорондын маргааныг ижтихад (шашны хуулийг тайлбарлах чадвар)-ын үүднээс тайлбарлаж байна.

Аллаахын элчид (Пейгамбер) Итгэх (Үргэлжлэл)

Рахмэт (энэрэнгүй сэтгэл, таалал) болон дуусахгүй их фазилет (буян), нэр төрөөр бүх Аллаахын элчдийн хамгийн тэргүүн нь. Түүнд олгогдсон гайхамшгуудын тоог Аллаах Таалаагаас өөр хэн ч мэдэхгүй. Түүний шашин бүх шашныг нэсх хийж, хүчингүй болгосон. Түүний шашин бүх шашны хамгийн сайн, хамгийн өндөр нь юм.

Түүний үммэт (дагагч олон түмэн) бүх үммэтүүдээс илүү.

Дөрвөн Халиф болон Сахааба (Нөхөд)-ийн Дээд Чанар

Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ын үммэтийн Авлиа (гэгээнтэн) нарын дундаас Элч-ийн Халиф (Орлогч) болох эрхийг олж авсан,

бусдаас илүү Халиф-д тохирох, Имаамууд, Авлиа нарын тэргүүн болсон (Эбу Бэкр-и Сыддийк) (Аллаах түүнийг таалах разый болтугай) Аллаахын элчдээс хойш ирсэн болон ирэх бүх хүмүүсийн хамгийн сайн, хамгийн давуу нь юм.

Халифат-ын зэрэг, нэр төрийг хамгийн түрүүнд олж авсан нь Тэр юм. Ислам ил болохоос өмнө ч Аллаахын Лутф (Нигүүлсэл) болон Ихсан (Хишиг)-аар шүтээн шүтээгүй. Кяфир (Үл итгэгч) болох болон самуурал-ын айбаас? хамгаалагдсан. [Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Аллаахын элч болохоос өмнө биет шүтээн шүтдэг байсан гэж боддог хүмүүс байсан] Үүнээс хойш хүмүүсийн хамгийн сайн нь, Фаруук-ы Азам (Агуу Ялгагч), Аллаахын элчид (Мухаммед) нөхөр болгохоор сонгосон хоёр дахь Халиф (Өмэр бин Хаттааб) (Аллаах түүнийг таалах болтугай) юм. Дараа нь хүмүүсийн дундаас хамгийн сайн нь Элч-ийн гурав дахь Халиф, сайн үйлс, хишгийн сан хөмрөг, итгэл үнэмшилтэй Зиннүүрейн (Хоёр Гэрэлт) (Осман бин Аффан) (Аллаах түүнийг таалах болтугай) юм. Үүнээс хойш хүмүүсийн хамгийн сайн нь, Элч-ийн дөрөв дэх Халиф, гайхалтай давуу чанаруудын эзэн Арслан (Али бин Эби Талиб) (Аллаах түүнийг таалах болтугай) юм. Дараа нь (Хазрат Хасэн) Халиф болсон. Хадис-и Шериф-т мэдээлэгдсэн гучин жилийн Халифат үүгээр дууссан [1]. Үүнээс хойш хүмүүсийн хамгийн давуу нь, Элч-ийн хоёр нүдний гэрэл гэгдэх хоёр зээ нь (Хүсэйн бин Али) (Аллаах тэднийг таалах болтугай) юм. (Тэр хоерын нэг нь Хасейн бус уу?) ?

Эдгээр давуу чанарууд нь: Шагналын илүү их байдал, Исламын шашны төлөө эргэн тойрныхноо, эх орноо орхих, бусдаас түрүүлж мусульман болох, Элчийг чин үнэнчээр дагах, Түүний Сүннэтээс /замналаас/ хазайхгүй байх, шашныг нь түгээхийг хичээх, үл итгэл, самуурал, муу муухайг зогсоох гэсэн үг.

Сахааба нарын хоорондын давуу байдлын ойлголт

Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) нь Эбу Бэкр (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-ээс бусдаас өмнө мусульман болсон ч, тэр үед хүүхэд байсан, эд хөрөнгөгүй байсан, Гэгээн элчийн гэрт байсан тул түүний түрүүлж исламд итгэх нь бусдын исламд итгэх сургамж авах, кяфирүүдийг ялахад шалтгаан болоогүй. Харин бусад гурван Халифын исламд итгэх нь Исламыг хүчирхэгжүүлсэн.

Имам Али болон түүний хүүхдүүд (Аллаах тэднийг таалах болтугай) нь Элч-ийн хамгийн ойр хамаатан, Элчийн цусан хамаатан тул Сыддийк-и Акбар (Эбу Бэкр) болон Фаруук-ы Азам (Өмэр)-ээс илүү гэж хэлж болох ч, энэ давуу чанар нь бүх талаараа давуу гэсэн үг биш. Бүх талаараа тэдгээр агуу хүмүүсийн өмнө байхыг баталдаггүй. Хыдыр (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-ын Муса (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д хэдэн зүйл зааж өгсөнтэй адил.

[Хэрэв цусан хамаатан байх нь илүү ойр байх нь давуу болгодог байсан бол Хазрат Аббас, Хазрат Али-гаас илүү давуу байх байсан. Цусан хамаатан маш ойр байсан Эбу Талиб болон Эбу Лэхеб-т муъминүүдийн хамгийн доод зэргийн нэр төр, давуу чанар огт байгаагүй.]

Цусан хамаатан ойр тул Хазрат Фаатима нь Хазрат Хадийжэ болон Хазрат Аийшэ (Аллаах тэднийг таалах болтугай)-ээс илүү давуу. Гэвч нэг талаараа давуу байх нь бүх талаараа давуу байхыг илтгэхгүй.

Энэ гурвын хэн нь хамгийн давуу болохыг эрдэмтэд өөр өөрөөр хэлсэн. Хадис-и Шерифүүдээс ойлгогдсноор, энэ гурван эмэгтэй, мөн Хазрат Мэрьем болон Фиръавны эхнэр Хазрат Аасийэ (Аллаах тэдгээрээс бүгд разый болтугай) нар дэлхийн эмэгтэйчүүдийн хамгийн давуу нь юм. Хадис-и Шериф-т «Фаатима, Диваажингийн эмэгтэйчүүдийн тэргүүн. Хасэн, Хүсэйн нар Диваажингийн залуучуудын тэргүүн» гэж айлдсан нь нэг талаараа давуу байдал юм.

Бусад Сахааба нарын Зэрэг

Эдгээрээс хойш Эсхааб-ы Кираам (Ариун Нөхөд)-ын хамгийн давуу нь (Ашере-и Мүбэшшэрэ) (Диваажинд байх баярт мэдээ хүртсэн арван хүн) юм.

Тэднээс хойш Бэдр-ийн дайнд оролцсон гурван зуун арван гурван хүн давуу.

Тэднээс хойш Ухуд-ын дайнд байсан долоон зуун арслангийн дунд байсан бүх хүмүүс, түүнээс хойш (Бийт-үр-Рыдваан) буюу модны дор Элч-д тангараг өргөсөн мянга дөрвөн зуун хүн давуу.

Сахааба нарын Хүндлэл

Аллаахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн замд амиа, эд хөрөнгөө золиосолсон, Түүнд тусалсан Эсхааб-ы Кираам (Аллаах тэднээс бүгд разый болтугай)-ын бүгдийнх нь нэрийг хүндэтгэлтэй дуудах нь бидэнд важиб (заавал) юм.

Тэдний агуу чанарт тохирохгүй үгс хэлэх нь огт зөвшөөрөгдөхгүй. Нэрийг нь хүндэтгэлгүй дуудах нь далалет (буруу зам), самуурал юм.

Элч-д хайртай хүн, Түүний бүх нөхдөд хайртай байх ёстой. Нэг Хадис-и Шериф-т: «Миний нөхдөд хайртай хүн, Надад хайртай учраас тэднийг хайрладаг. Тэдэнд хайргүй хүн Надад хайргүй болно. Тэднийг гомдоосон хүн Намайг гомдоодог. Намайг гомдоосон хүн Аллаах Таалааг гомдоодог. Аллаах Таалааг гомдоосон хүн мэдээж зовлон үзэх болно» гэж айлдсан.

Өөр нэг Хадис-и Шериф-т: «Аллаахыг Миний үммэтийн нэг сүсэгтэнд сайн үйл хийхийг хүсвэл, түүний зүрхэнд миний нөхдийг хайрладаг шиг хайр хүртээдэг. Тэдний бүгдийг амь шигээ хайрладаг” гэж айлдсан.

Сахааба нарын Хоорондын Зөрчил (Ижтихад-ын Үүднээс)

Тиймээс, Эсхааб-ы Кираам-ын хооронд болсон дайн, тулаануудыг муу бодолтойгоор, Халифат-ыг булаах, өөрийн хүслийг гүйцэлдүүлэхийн тулд хийсэн гэж бодох ёсгүй. Ингэж бодох, тэр агуу хүмүүсийг хэл амаар доромжлох нь мүнафык (хоёр нүүрт) байдалд хүргэнэ.

Учир нь, Элч-ийн дэргэд суух, Түүний ариун үгсийг сонссоноор тэдний зүрхнээс үзэн ядалт, атаархал, эрх мэдлийн хүсэл болон эд зүйлд шунах гэдэг зүйл арчигдаж, алга болсон. Тэд шунал, өшөө хонзон, муу зан чанараас ангид болсон байсан.

Тэр агуу Аллаахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн үммэтийн нэг Авлиатай хэдэн өдөр хамт байсан хүн тэр Авлиагийн сайн зан чанар, давуу талаас ашиг хүртэж, цэвэрлэгдэж, эд хөрөнгөд шунах шуналаас ангид болж байхад, Эсхааб-ы Кираам эзэд маань Элч-д бүхнээс илүү хайртай байсан, эд хөрөнгө, амиа Түүний төлөө золиосолсон, эх орноо орхисон. Тэдгээр агуу хүмүүс бусдаас илүү цэвэр байсан нь гарцаагүй. Тэдний зөрчил, дайн тулааныг бидэн шиг буруу санаатай хүмүүстэй адилтгах, эд хөрөнгийн төлөө, өөрсдийн буруу хүсэлдээ хүрэхийн тулд дайтсан гэж хэлэх нь огт зохисгүй юм.

Эсхааб-ы Кираам-ын тухай ийм муу зүйлс бодох нь зөвшөөрөгдөхгүй. Ингэж хэлдэг хүн Эсхааб-ы Кираам-д дайсагнах нь тэднийг хүмүүжүүлсэн, бэлдсэн Аллаахын элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д дайсагнах болно гэдгийг огт боддоггүй хэрэг үү? Тэднийг муулах нь Элчийг муулахтай адил болно.

Тиймээс шашны агуу хүмүүс: «Эсхааб-ы Кираам-ыг агуу гэж хүлээн зөвшөөрөхгүй, тэдэнд хүндэтгэл үзүүлэхгүй бол Элч-д итгээгүй болно» гэж айлдсан.

Тэмээ болон Сыффийн-ий тулаанууд нь тэднийг муулах шалтгаан болохгүй. Эдгээр тулаануудад Хазрат Алийг эсэргүүцсэн хүмүүсийг ч аварсан, тэр байтугай шагнал хүртээсэн явдал бий.

Хадис-и Шериф-т: «Эндүүрсэн мүжтэхидэд нэг шагнал, зөвийг олсон хүнд хоёр эсвэл арван шагнал бий. Хоёр шагналын эхнийх нь ижтихад хийх шагнал. Хоёр дахь нь зөвийг олох шагнал» гэж айлдсан.

Энэ шашны агуу хүмүүсийн хоорондын зөрчил, тулаанууд нь атаархал, дайсагналаас болоогүй. Ижтихадын улмаас байсан. Исламын шашны тушаалыг гүйцэлдүүлэхийг хүссэн учраас байсан. Эсхааб-ы Кираам-ын хүн бүр мүжтэхид байсан. [Жишээлбэл, Амр ибни Аас (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) мүжтэхид байсан тухай (Хадийка)-гийн 298 дахь хуудасны Хадис-и Шериф-т мэдээлэгдсэн.]

Мүжтэхид бүр өөрийн ижтихадаар олж авсан мэдлэгтээ тохирсон үйлдэл хийх нь фарз (заавал) юм. Өөрийн ижтихад нь түүнээс илүү агуу мүжтэхидийн ижтихадтай тохирохгүй байсан ч, өөрийн ижтихадаа дагах ёстой. Бусдын ижтихадыг дагах нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Имам-ы Азам Эбу Ханийфэ [2]-гийн шавь нар болох Эбу Юүсүф, Мухаммед Шэйбаани болон Имам Мухаммед Шаафиъи [3]-гийн шавь нар болох Эбу Сэвр, Исмаил Мүзэний нар олон зүйлд багш нартаа дагаагүй. Багш нарынх нь хараам (хориглосон) гэсний заримыг халаал (зөвшөөрсөн) гэсэн. Халаал гэсний зарим зүйлийг хараам гэсэн. Үүнээс болж тэднийг нүгэл үйлдсэн, муу болсон гэж хэлж

болохгүй. Ингэж хэлсэн хүн огт байхгүй. Учир нь тэд ч багш нар шигээ мүжтәхид байсан.

Тийм ээ, Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) эзэн нь Муавийэ болон Амр ибни Аас (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-аас илүү өндөр, илүү эрдэмтэй байсан. Өөрийгөө тэднээс ялгах олон давуу чанаруудтай байсан. Ижтихад нь ч тэд хоёрын ижтихадаас илүү хүчтэй, илүү зөв байсан.

Гэвч Эсхааб-ы Кираам бүгд мүжтәхид байсан тул, тэр хоёр Имамын ижтихадад дагах нь зөвшөөрөгдөхгүй байсан. Өөрсдийн ижтихадаар үйлдэл хийх ёстой байсан.

Асуулт: Жэмэл болон Сыффийн тулаануудад Мухаажир (нүүж ирэгсэд) болон Энсаар нараас олон Сахааба Имам Али-тай хамт байсан. Түүнийг сонсож, дуулгавартай байсан. Түүнийг дагасан. Эд нар бүгд мүжтәхид байсан хэрнээ Имам Али-г дагахыг важиб (заавал) гэж үзсэн. Үүнээс харахад Имам Али-г дагах нь мүжтәхид хүмүүст ч важиб байсан. Ижтихад нь тохирохгүй байсан ч түүнтэй нэгдэх ёстой байсан гэж хэлбэл:

Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-г дагасан, түүнтэй хамт дайтсан хүмүүс түүний ижтихадыг дагасан учраас нэгдээгүй. Өөрсдийн ижтихад нь Имамын ижтихадтай тохирсон учраас, тэдний ижтихад нь Имам Али-г дагахыг важиб болгосон.

Үүнтэй адилаар, Эсхааб-ы Кираам-ын олон агуу хүмүүсийн ижтихад нь Имам Али-гийн ижтихадтай тохироогүй. Тэр агуу Имамтай дайтах нь важиб болсон. Тэр үед Эсхааб-ы Кираам-ын ижтихад гурван янз байсан.

Нэг хэсэг нь Имам Али зөв болохыг ойлгосон. Тэдэнд Имам Али-г дагах нь важиб болсон.

Нэг хэсэг нь түүнтэй дайтсан хүмүүсийн ижтихадыг зөв гэж үзсэн. Тэдэнд Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-тай дайтсан хүмүүсийг дагах, түүнтэй дайтах нь важиб болсон.

Гурав дахь хэсэг нь хоёр талыг ч дагахгүй, дайтахгүй байх нь зүйтэй гэсэн. Тэдний ижтихад нь тулаанд оролцохгүй байхыг шаардсан.

Энэ гурван хэсэг ч зөв байсан бөгөөд шагнал хүртсэн нь гарцаагүй.

Асуулт: Дээрх бичвэр Имам Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-тай дайтсан хүмүүс ч зөв байсныг харуулж байна. Гэтэл Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд Имам Али зөв байсан, харин түүний эсрэг талынхан эндүүрсэн, гэхдээ тэдэнд өчүүхэн шалтгаан байсан тул уучлагдсан эсвэл шагнал авсан гэж мэдээлдэг. Үүнд юу гэж хэлэх вэ?

Хариулт:

Имам Шаафиъи болон Өмэр бин Абдүл'азийз зэрэг шашны агуу хүмүүс Эсхааб-ы Кираам-ын хэн нэгнийг "эндүүрсэн" гэж хэлэх нь зөвшөөрөгдөхгүй гэж айлдсан. Тиймээс (Агуу хүмүүст "эндүүрсэн" гэж хэлэх нь буруу) гэж айлдсан. Багачууд нь агуу хүмүүсийн тухай "зөв хийсэн, буруу хийсэн, таалагдсан, таалагдаагүй" гэх мэт зүйлсийг хэлэх нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Гүн мэдлэгтэй эрдэмтэд нотлох баримтуудыг ойлгож, үйл явдлуудыг судалсны үндсэн дээр "Имам Али зөв байсан, эсрэг талынхан эндүүрсэн" гэж айлдсан ч, энэ үгээрээ: «Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) эсрэг талынхантай ярилцаж чадсан бол тэднийг өөртэйгөө адилхан ижтихад хийх боломжийг олгох байсан» гэдгийг хэлэхийг хүссэн.

Тухайлбал, Зүбэйр бин Авваам (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) Жэмэл тулаанд Хазрат Али-г эсэргүүцэж байсан хэдий ч, үйл явдлуудыг илүү гүнзгий судалж, ижтихад нь өөрчлөгдсөн. Тулаанаас татгалзсан. Ийм байдлаар Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдийн алдааг зөвшөөрдөг гэсэн үгсийг ойлгох ёстой. Үгүй бол, Хазрат Али болон түүнтэй хамт байсан хүмүүс зөв замд, харин эсрэг талд байсан Аийшэ-и Сыддийка эх болон түүнтэй хамт байсан Эсхааб-ы Кираам буруу зүйл хийж байсан гэж хэлэх нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Эсхааб-ы Кираам-ын эдгээр тулаанууд нь шариатын хуулийн салбар дахь ижтихадын зөрчлүүд байсан. Исламын шашны үндсэн, тодорхой зүйлс дээр огт зөрчил байгаагүй.

Одоо зарим хүмүүс Муавийэ болон Амр ибни Аас (Аллаах тэднээс разый болтугай) зэрэг шашны агуу хүмүүсийг хэл амаар доромжилж, хүндэтгэлгүй хандаж байна...

Энэхүү хэсэг нь Итгэлийн (Иманы) нөхцөлүүд-ийн тухай тайлбарыг үргэлжлүүлэн, Эсхааб-ы Кираам (Ариун Нөхөд)-ыг хүндэтгэх шаардлага, тэднийг эсэргүүцэгч урсгалууд (Раафизый, Хаарижий, Вехһаабий) болон Мазхаб-уудыг үгүйсгэгч Мезхэбгүй (Мазхабгүй буюу урсгалгүй) үзэлтэй хүмүүсийн (ялангуяа Рэшиид Рызаа) шашны эрдэмтдийг үгүйсгэсэн үзэл бодлыг няцаасан тайлбарыг өгч байна.

Аллаахын элчдэд (Пейгамбер) Итгэх (Төгсгөл)

Эсхааб-ы Кираам-ыг гомдоох нь Элч (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-ыг гомдоох бөгөөд доош нь хийх явдал болохыг ойлгохгүй байна.

Имам Маалик бин Энэс: (Муавийэ эсвэл Амр ибни Аас-ыг (Аллаах тэднээс разый болтугай) хараасан, муулсан хүн өөрийнхөө хэлсэн үгэндээ тохирох хүн юм. Тэднийг үл хүндэтгэсэн, муулсан, бичсэн хүмүүст хүнд шийтгэл оногдуулах ёстой) гэж айлдсан нь (Шифаа-и Шериф)-д бичигдсэн.

Аллаах минь, зүрхийг маань Хайрт Элчийнхээ нөхдийн хайраар дүүргэх болтугай! Тэр агуу хүмүүст саалих (зөв шударга) болон мүттэкии (Аллаахаас эмээгч) хүмүүс хайртай. Мүнафык (хоёр нүүрт) болон шаки (хорон муу) хүмүүс хайрладаггүй. Эсхааб-ы Кираам-ыг Үл Хүндэтгэгч Урсгалууд

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн нөхдийн үнэ цэнэ, давуу чанарыг ойлгож, бүгдийг нь хайрлаж, хүндэлж, тэдний замаар явдаг хүмүүсийг «Эхл-и Сүннэт» гэнэ.»

"Хэдийг нь хайрлана, бусдыг нь хайрлахгүй" гэж хэлж, ихэнхийг нь муулдаг, улмаар хэнийх нь ч замд байдаггүй хүмүүсийг “Раафизый” болон “Шиий)» гэнэ. Раафизый нар Иран, Энэтхэг, Ирактолон. Туркт огт байхгүй.

Эдгээрийн зарим нь манай орны (Туркийн) мусульман, цэвэр Алэвийнүүдийг хуурах зорилгоор өөрсдийгөө “Алэвийд” гэж нэрлэсэн. Гэтэл Алэвий гэдэг нь Али (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай)-г хайрладаг мусульман гэсэн үг.

Хүн хэн нэгэнд хайртай байхын тулд түүний замд байх, түүний хайрладаг хүмүүст хайртай байх ёстой. Хэрэв тэд Али-д (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) хайртай байсан бол түүний замаар явах байсан.

Али (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Эсхааб-ы Кираам-ын бүгдэд хайртай байсан. Хоёр дахь Халиф Өмэр ч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) зөвлөх, зовлонгоо хуваалцдаг нөхөр байсан. Фаатима ((Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-аас төрсөн охин Үмм-и Гүлсүмийг Өмэртэй ((Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) гэрлүүлсэн.

Хутба (Номлол) дээр Хазрат Муавийэ-гийн тухай “Ах дүүс маань биднээс салсан. Тэд кяфир, фаасык (нүгэлтэн) биш. Ижтихад нь ийм болсон” гэж айлдсан. Өөрийнх нь эсрэг дайтсан Талха (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) шэхийд (алагдах үед) болоход нүүрнээс нь тоосыг арчиж, Намаз-ыг нь өөрийн биеэр уншуулсан.

Аллаахын Кур'ан-и Керимд «Муъминүүд ах дүүс” гэж мэдээлсэн. Фэтх Сүрээ-гийн төгсгөлийн Айат-и Керимэ «Эсхааб-ы Кираам хоорондоо бие биедээ хайртай” гэж мэдээлсэн.

Эсхааб-ы Кираам-ын нэгэнд ч хайргүй байх, ялангуяа дайсагнах нь Кур'ан-и Керимд итгэхгүй болгох юм. Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд Эсхааб-ы Кираам-ын ((Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) давуу чанарыг сайн ойлгож, бүгдийг нь хайрлахыг тушаасан. Мусульманчуудыг гамшгаас аварсан. Эхл-и Бэйт буюу Али (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) болон түүний бүх үр удам, угсааг хайрладаггүй, Эхл-и Сүннэт-ийн нүдний цэцгий болсон энэ агуу хүмүүст дайсагнадаг хүмүүсийг «Хаарижий” гэнэ. Өнөөдөр хаарижий нарыг «Езидий” гэж нэрлэдэг.

"Эсхааб-ы Кираам-ын бүгдийг хайрлана" гэж хэлдэг ч, тэдний замд байдаггүй, өөрийн буруу бодлуудаа Нөхдийн зам гэж хэлдэг хүмүүсийг «Вехаабий” гэнэ. Вехаабий үзэл нь Мезхэбсиз (урсгалаас гаднах) шашны зүтгэлтэн Ахмэд ибни Тэймиййэ-гийн номнуудын самууралтай үзэл бодол болон Хэмпхэр гэгдэх Английн тагнуулчийн худал үгс холилдож үүссэн. Вехаабий нар Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд, Тэсаввуф-ын агуу хүмүүс, Шиий-нүүдийг буруушааж, бүгдийг нь муулдаг.

Зөвхөн өөрсдийгөө мусульман гэж үздэг. Өөрсөдтэйгөө адилхан биш хүмүүсийг мүшрик (Аллаахтай хамт өөр зүйлийг шүтэгч) гэж хэлдэг. Эдгээр хүмүүсийн эд хөрөнгө, амь нас Веххаабий нарт халаал (зөвшөөрөгдсөн) гэж хэлдэг. «Ибаахий" болдог.

Насс-ууд буюу Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүдээс буруу, самууралтай утгыг гаргаж, мусульман шашныг энэ утга гэж үздэг. Эдиллэ-и Шэриъййэ (Шариатын нотлох баримтууд) болон Хадис-и Шерифүүдийн ихэнхийг үгүйсгэдэг.

Дөрвөн Мазхабын эрдэмтэд Эхл-и Сүннэт-ээс салсан хүмүүс далалет (самуурал)-д орсон, Исламын шашинд их хохирол учруулсан гэдгийг олон номондоо баримттайгаар баталсан. Мезхэбсиз үзэл бодлыг няцаасан нь (Рэшиид Рызаагийн эсрэг)

Асуулт: Мезхэбсиз хүмүүсийн буруу номнуудаас орчуулсан бичвэрүүдийг уншсан нэгэн хүн (Кур'ан-и Керим-ийн тафсийр (тайлбар)-ыг унших ёстой. Шашнаа, Кур'ан-и Керим-ийг ойлгохыг шашны эрдэмтдэд үлдээх нь аюултай, аймшигтай бодол юм. Кур'ан-и Керимд " шашны эрдэмтдээ" гэж хэлдэггүй. " Исламд итгэгсэд ээ", " хүмүүс ээ" гэх мэт хандлага хэрэглэдэг. Тиймээс мусульман хүн бүр Кур'ан-и Керим-ийг өөрөө ойлгох ёстой) гэж хэлж байна.

Энэ хүн хүн бүр Тафсийр, Хадис уншихыг хүсч байна. Исламын эрдэмтэд, Эхл-и Сүннэт-ийн агуу хүмүүсийн Кэлэм (Теологи, үг), Фыкх (Исламын хууль) болон Илмихал (Үндсэн шашны мэдлэг)-ын номнуудыг уншихыг зөвлөхгүй байна.

Тэрээр Рэшиид Рызаа [7]-гийн номноос иш татан:

(Мүжтәхид Имамуудыг Аллаахын элчдийн (тэдэнд адислал байх болтугай) зэрэгт хүртэл өргөмжилсөн. Тэр байтугай Элчийн (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Хадис-д тохирохгүй Мүжтәхидийн үгийг сонгож, Хадисыг орхисон. Энэ Хадис нэсх хийгдсэн эсвэл манай Имамын дэргэд өөр Хадис байсан байх магадлалтай гэсэн.)

(Энэ таклийдчид (дагагчид) нь алдаа хийх эсвэл мэдэхгүй байх нь зөвшөөрөгддөг хүмүүсийн үгээр үйлдэл хийж, алдаанаас ангид Аллаахын элчийн Хадисыг орхисноор Мүжтәхидүүдийг таклийд хийхээс ч салж байна. Кур'анаас ч салж байна. Мүжтәхид Имамаас өөр хэн ч Кур'аныг ойлгож чадахгүй гэж хэлдэг. Фыкхчид болон бусад таклийдчдийн ийм үгс нь Ехүүди болон Христийн шашинтнуудаас шилжиж ирснийг харуулж байна.)

(Кур'ан болон Хадисыг ойлгох нь Фыкхчдын бичсэн номнуудыг ойлгохоос илүү хялбар. Араб үг, хэллэгийг эзэмшсэн хүмүүс Кур'ан болон Хадисыг ойлгоход хүндрэлгүй. Аллаахын Өөрийн шашныг ил тод тайлбарлаж чадна гэдгийг хэн үгүйсгэх вэ? Элч Аллаахын зорилгыг хүн бүрээс илүү сайн ойлгож, бусдаас илүү тайлбарлах чадвартай гэдгийг хэн үгүйсгэж чадах вэ?...) гэж үргэлжлүүлэн бичжээ.

Та энэ талаар юу хэлэх вэ?

Хариулт:

Рэшиид Рызаа зэрэг Мезхэбсиз хүмүүсийн энэхүү үзэл нь Исламын шашны үндсэн зарчмуудыг үгүйсгэсэн, аюултай самуурал юм. Энэхүү тайлбар нь Эхл-и Сүннэт-ийн баримталдаг Таклийд (Мазхабын Имамыг дагах)-ын зарчмыг буруугаар ойлгож, мусульманчуудыг Мүжтәхид биш хэрнээ Кур'ан, Хадисаас шууд хууль тогтоохыг уриалж байна.

Кур'ан болон Хадисын Ойлголт: Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүд нь Араб хэлний гүн гүнзгий мэдлэг, олон мянган жилийн шашны ухааны (Усуул-и Фыкх, Кэлэм, Насх-Мансуух гэх мэт) мэдлэгийг шаарддаг. Бүх хүн, ялангуяа Араб хэлний мэдлэггүй хүн шууд уншаад, шашны хуулийг (Ахкаам) зөвөөр гаргаж, тайлбарлах нь боломжгүй. Хэрэв боломжтой байсан бол Мазхабууд (Исламын хуулийн сургуулиуд) үүсэхгүй байх байсан.

Таклийд (Дагах)-ын Шаардлага: Исламын шашны хуулийг тогтоох, тайлбарлах чадвартай хүмүүсийг Мүжтәхид гэнэ. Мусульманчуудын дийлэнх олонх нь Мүжтәхид биш тул тэднийг Тафсийр (Тайлбар), Хадис (Элчийн үг, үйлдэл) болон Ижмаа (Эрдэмтдийн зөвшилцөл), Кыяас (Зүйрлэл) зэрэг Эдиллэ-и Шэриъййэ-гээс шууд хууль тогтоохыг шаардах нь аюултай.

Эхл-и Сүннэт-ийн хувьд, Мүжтәхид биш хүн дөрвөн Мазхаб (Ханафий, Шаафиъий, Мааликий, Ханбалий)-ын нэгийг дагах (Таклийд) нь важиб (заавал) юм.

Имам Мухаммед-и Шаафиъий-н Үг: Рэшиид Рызаагийн эш татсан "Мүжтәхидүүд Хадисыг орхисон" гэсэн зэмлэл нь буруу юм. Имам Мухаммед-и Шаафиъий (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг): "Миний үг Хадистай зөрчилдвөл, та нар Хадисыг авч, миний үгийг хана руу шид" гэж айлдсан нь үнэн. Гэвч Имам ямар нэг Хадисыг орхисон бол, тэр Хадис нэсх (хүчингүй) болсон, эсвэл Имам түүнийг мэдэхгүй байсан, эсвэл өөр илүү хүчтэй Хадисыг мэддэг байсан зэрэг шалтгаантай байдаг. Таклийд хийгч хүн Мүжтәхид Имамын мэдэхгүй байж болох шалтгааныг мэдэхгүй тул, өөрийнхөө ойлгосон Хадисаар Имамаа үгүйсгэх нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Фыкх ба Таклийд: Шариатын хуулийн ихэнх (Фүрууъ) хэсгүүд нь Кур'ан болон Хадис-д тодорхой биш, харин Мүжтәхид Имамуудын Ижтихад-аар (зүйрлэл, тайлбар) тогтоогдсон байдаг. Тэр агуу Имамууд энэхүү хүнд хөдөлмөрийг хийсний ачаар бид шашны үйлдлүүдээ хялбархан гүйцэтгэх боломжтой болсон.

Хариулт: Мезхэбсиз (Мазхабгүй) хүмүүсийн бичвэрүүдийг анхааралтай уншвал, тэдний самууралтай бодлууд болон хуваагдуулан бутраах үзэл нь хуурамч логикийн гинж болон тодотгосон үгсээр чимэглэгдэж, мусульманчуудыг хуурч төөрөгдүүлэхийг хичээж байгаа нь тэр дор нь харагдана.

Мунхаг хүмүүс эдгээр бичвэрүүдийг логик, оюун ухааны хүрээнд, шинжлэх ухаанд тулгуурласан мэтээр итгэж, араас нь дагадаг ч, мэдлэг боловсрол, хурц ухаантай хүмүүс огт тэдний урхинд ордоггүй.

Мусульманчуудыг төгсгөлгүй гамшигт түлхэж буй мезхэбсиз (Мазхабгүй) байдлын аюулаас залуучуудыг сэрэмжлүүлэх зорилгоор Исламын эрдэмтэд (Аллаах тэдэнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) арван дөрвөн зуун жилийн турш үнэт мянган ном туурвин гаргасан.

Дээрх асуултад хариулахын тулд Юүсүф Нэбхаанийн [1] “Хужжэт-уллахи алэл-аалемийн” номын 771-р хуудаснаас эхлэн орчуулгыг хийх нь тохиромжтой гэж үзлээ. Кур'ан болон Хадисыг Ойлгохын Ялгаа

Кур'ан-и Керим-ээс Ахкаам (Шашны хууль)-ыг гаргах нь хүн бүрийн хийж чадах зүйл биш.

Мүжтәхид Имамууд хүртэл Кур'ан-и Керим дэх Ахкаам-ын бүгдийг гаргаж чадахгүй тул, Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Кур'ан-и Керим дэх Ахкаам-ыг Хадис-и Шерифүүд-ээрээ тайлбарласан.

Кур'ан-и Керим-ийг зөвхөн Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) тайлбарласан шиг, Хадис-и Шерифүүд-ийг ч зөвхөн Эсхааб-ы Кираам (Ариун Нөхөд) болон Мүжтәхид Имамууд л ойлгож чадсан бөгөөд тайлбарласан.

Ингэж ойлгохын тулд Аллаахыг Мүжтәхид Имамуудад Акли (оюун ухааны) болон На'кли (дамжсан) мэдлэгүүд, ойлгох хүч, хурц оюун ухаан, илүү их ухаан болон бусад олон давуу чанаруудыг соёрхсон.

Эдгээр давуу чанаруудын тэргүүн нь Та'кваа (Аллаахаас эмээх, сүсэг бишрэл). Манай Мүжтәхид Имамууд эдгээр давуу чанаруудын тусламжтайгаар Аллаахыг болон Элчийнхээ (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) айлдсан зүйлсээс тэдний зорилгыг ойлгосон, ойлгоогүйгээ (Кыяас)-аар (Зүйрлэл) мэдээлсэн.

Таклийд (Дагах) ба Мүжтәхидийн Үгс

Дөрвөн Мазхабын Имам бүр өөрийнхөө үзлээр яриагүйг мэдээлж, шавь нартаа «Сахих (үнэн зөв) Хадистай таарвал, миний үгийг орхи. Элчийн Хадисыг даг!” гэж хэлсэн.

Манай Мазхабын Имамууд энэ үгийг өөр шигээ Мүжтәхид байсан гүн ухаантан эрдэмтдэд хэлсэн.

Эдгээр эрдэмтэд нь дөрвөн Мазхабын нотлох баримтуудыг мэддэг, Тэржиih (илүүд үзэх) чадвартай хүмүүс юм.

Мүжтәхид болох энэ эрдэмтэд нь Мазхабын Имамын Ижтихад-ын нотлох баримттай, шинээр олж авсан Сахих Хадисын Сэнэд (дамжсан хэлхээ), Раавий (дамжуулагч)-нуудыг, мөн алий нь дараа ирсэн гэх мэт олон нөхцөлүүдийг судалж, алийг нь илүүд үзэх-ийг ойлгодог.

Эсвэл Мүжтәхид Имам нэг асуудалд нотлох баримт болох Хадис-и Шериф өөрт нь хүрээгүй тул Кыяас хийж, хууль тогтоосон байдаг. Шавь нар нь энэ асуудалд

нотлох баримт болох Хадис-и Шериф-ийг олж мэдээд, өөрөөр хууль тогтоосон байдаг.

Гэвч шавь нар нь ийм Ижтихад хийхдээ Мазхабын Имамын дүрэм-ээс гарахгүй.

Үүнээс хойш ирсэн Мүжтәхид Мүфтийн (шашны хууль тайлбарлагч) нар ч ийм фатва (шашны шийдвэр) өгсөн.

Аллаахыг болон Элчийнхээ (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) хуулиудад захирагдаж байгаа Мүжтәхидүүд нь Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүдээс бусад хүмүүсийн ойлгож чадахгүй хуулиудыг ойлгож, мэдээлсэн.

Мусульманчууд ч тэдний Ки'таб (Кур'ан) болон Сүннэт-ээс (Хадис) ойлгож мэдээлснийг Таклийд хийсэн. Учир нь Нахл Сүрээ-гийн 43-р Айат-и Керимэ-д «Мэдэхгүй бол, мэддэг хүмүүсээс асуу!” гэж айлдсан.

Мезхэб-гүй Үзэлтнүүдийн Аюул

Энэхүү Айат-и Керимэ (Ариун судар, өгүүлбэр)нь хүн бүр Ки'таб болон Сүннэт-ийг зөвөөр ойлгож чадахгүй, ойлгож чадахгүй хүмүүс ч байхыг харуулж байна.

Ойлгож чадахгүй хүмүүст Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүд-ээс ойлгохыг хичээхийг биш, харин ойлгосон хүмүүсээс асууж, сурахыг тушааж байна.

Хэрэв Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүд-ийн утгыг хүн бүр зөвөөр ойлгож чадсан бол далан хоёр самууралтай урсгал үүсэхгүй байх байсан.

Эдгээр урсгалуудыг үүсгэсэн хүмүүс бүгд гүн ухаантай эрдэмтэд байсан. Гэвч Насс (Кур'ан, Хадис)-уудын утгыг хэн нь ч зөвөөр ойлгож чадаагүй. Буруу ойлгосноор зөв замаас салсан.

Сая сая мусульманчуудыг гамшигт түлхэх шалтгаан болсон.

Зарим нь Насс-уудаас буруу утга гаргахдаа хэтэрч, зөв зам дээрх мусульманчуудыг кяфир, мүшрик гэж хэлэх хүртэл самуурсан явдал болно.

Мазхабууд бол Исламын Хамгаалалт

Аллаахаас Мазхабын Имамууд-ыг Ижтихад хийж, Мазхабууд-аа үүсгэж, бүх мусульманчуудыг эдгээр Мазхабууд дээр цуглуулахыг зөвхөн Өөрийн хайрт Элчийнхээ (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) үммэтэд соёрхсон.

Аллаах нэг талаас И'тикаад (Итгэл Үнэмшил)-ын Имамуудыг бүтээж, самууралтан, зындык (нууц кяфир)-ууд, мүлхид (үл итгэгч) болон хүн-шүүснүүд-ийн И'тикаад-ыг эвдэхээс сэргийлсэн шиг, нөгөө талаас Мазхабын Имамууд-ыг ч бүтээж, шашнаа муудахаас хамгаалсан.

Христийн болон Ехүүдийн шашинд энэ нигүүлсэл байгаагүй тул шашин нь муудаж, тоглоом болсон.

Ижтихад-ын Хаалт

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн таалал төгссөнөөс хойш дөрвөн зуун жилийн дараа Ижтихад хийх чадвартай гүн ухаантан эрдэмтэд үлдээгүй гэдгийг Исламын эрдэмтэд санал нэгтэйгээр мэдээлсэн.

Одоо "Ижтихад хийх ёстой" гэж хэлдэг хүн оюун ухааны согогтой эсвэл шашны мунхаг хүн гэдэг нь ойлгомжтой.

Агуу эрдэмтэн Жэлалэддийн-и Сүюүтий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) [2] Ижтихад-ын зэрэгт хүрсэн гэж хэлсэн. Гэвч түүний үеийн эрдэмтэд түүнээс нэг асуулт асууж, хоёр янзаар хариулсан байсны алий нь илүү баттай болохыг хэлэхийг хүсэхэд, тэр хариулж чадаагүй. Ажил ихтэй тул цаг зав гаргаж чадахгүй гэдгээ мэдэгдсэн. Гэтэл түүнээс хүссэн зүйл нь Фатва (шашны шийдвэр)-д Ижтихад хийх байсан. Энэ нь Ижтихад-ын зэргүүдийн хамгийн доод тал нь юм.

Имам-ы Сүюүтий шиг гүн ухаантан эрдэмтэн Фатва-д Ижтихад хийхээс зайлсхийж байхад, мусульманчуудыг Тусгай Ижтихад хийхэд түлхэж буй хүмүүсийг галзуу эсвэл шашны мунхаг гэхээс өөрөөр юу гэх вэ?

Имам-ы Газаалий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) [3] өөрийн үедээ Мүжтәхид байхгүй гэдгийг «Ихяа-үл-улуум” номондоо мэдээлсэн.

Мазхаб Солих (Телфиик биш)

Мүжтәхид биш мусульман хүн нэг Сахих (үнэн зөв) Хадис мэдээд, Мазхабын Имамын түүнд тохирохгүй хуулийг гаргах нь хүнд санагдвал, энэ мусульман дөрвөн Мазхабын дунд энэ Хадис-д тохирсон Ижтихад хийсэн Мүжтәхидийг хайж олоод, энэ үйлдлээ түүний Мазхабын дагуу хийх ёстой.

Агуу эрдэмтэн Имам-ы Нэвэвий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) [4] «Равдат-үт-таалибийн” номондоо үүнийг дэлгэрэнгүй тайлбарласан.

Учир нь Ижтихад-ын зэрэгт хүрээгүй хүмүүс Ки'таб болон Сүннэт-ээс Ахкаам гаргах нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Анхаарах зүйлс:

Тэлфиик (Мазхабуудыг холих) хийх нь зөвшөөрөгдөхгүй. Тэлфиик гэдэг нь Мазхабуудын хялбар талуудыг нийлүүлж хийсэн ажил нь эдгээр Мазхабуудын алинд нь ч тохирохгүй байхыг хэлнэ.

Та'кваа (Сүсэг Бишрэл) гэдэг нь нэг ажлыг хийхдээ дөрвөн Мазхабын аль нэгэнд тохирч, тэр Мазхабаар сахих (зөв) болсны дараа, нэмээд бусад гурван Мазхабт ч сахих байхын тулд шаардлагатай зүйлсийг боломжоороо дагавал, үүнийг Та'кваа гэнэ. Энэ нь маш их шагналтай болно.

Дүгнэлт: Мүжтәхидүүдийн Ач Холбогдол

Хадис-и Шерифүүд-ийг уншиж, сайн ойлгож чаддаг мусульман хүн эхлээд өөрийн Мазхабын нотлох баримт болсон Хадисуудыг сурах, дараа нь энэ Хадисуудын сайшаасан үйлдлүүдийг хийж, хориглосон үйлдлүүдээс зайлах ёстой.

Дөрвөн Мазхабын Имамуудын хэн нь ч Ижтихад хийхдээ Ки'таб болон Сүннэт-ээс салаагүй.

Тэдний Мазхабууд нь Ки'таб болон Сүннэт-ийн тайлбарууд юм. Тэд Кур'ан, Сүннэт-ийн утга, хуулиудыг мусульманчуудад ойлгож чадах хэлбэрээр тайлбарлаж, номонд оруулсан.

Мазхабын Имамуудын (Аллаах тэдэнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) хийсэн эдгээр үйлс нь Исламын шашинд хийсэн маш том үйлчилгээ бөгөөд, хэрэв Аллаах тэдэнд туслаагүй бол хүний хүч хүрэхгүй байсан.

Эдгээр Мазхабууд нь Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Аллаахын үнэн элч болохыг, Исламын шашин үнэн зөв болохыг мэдээлдэг хамгийн хүчтэй баримтуудын нэг юм.

Адилгүй байдал нь Нигүүлсэл:

Манай шашны Имамуудын Ижтихад-аар хоорондоо салж буй зүйлс нь зөвхөн Фүрууъ-и Дийн буюу Фыкх (Шашны хуулийн салбар) асуудлууд юм.

Усуул-и Дийн буюу И'тикаад (Итгэл Үнэмшил) болон Иман (Итгэл)-ийн мэдлэгүүдэд огт зөрчил байхгүй.

Шашны Фүрууъ мэдлэгүүдийн заримд нь зөвхөн нотлох баримтуудын хүчийг ойлгоход гарсан зөрчил нь энэ үммэтэд нигүүлсэл юм.

Мусульманчууд хүссэн, хялбар санагдсан Мазхабаа дагах нь зөвшөөрөгдсөн.

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) энэ зөрчлийг сайн мэдээ болгон мэдээлсэн бөгөөд айлдсан ёсоор болсон.

Сүүлчийн Анхааруулга:

И'тикаад (Итгэл Үнэмшил)-ын мэдлэгүүдэд Ижтихад хийх нь зөвшөөрөгдөхгүй. Энэ нь самууралд хүргэж, том нүгэл болно.

И'тикаад-ын мэдлэгүүдэд зөв ганц зам бий. Энэ нь «Эхл-и Сүннэт вэл-Жэмаа'ат” Мазхаб юм.

Хадис-и Шериф-т нигүүлсэл гэж мэдээлэгдсэн зөрчил нь Фүрууъ буюу Ахкаам (хууль)-д гарсан зөрчил юм.

Дөрвөн Мазхабын үйлдлийн хуулиуд-ын зөрсөн асуудалд, зөвхөн нэгийнх нь хууль зөв юм. Энэ зөв хуулийг Таклийд хийсэн хүмүүст хоёр шагнал, зөв биш хуулийг Таклийд хийсэн хүмүүст нэг шагнал бий (энэ нь Ижтихад хийсний шагнал юм).

Хариулт: Мазхабууд нь нигүүлсэл болсон нь нэг мазхабыг орхиод, өөр мазхабын үйлдлийн хуулийг дагах (Таклийд) нь зөвшөөрөгдөх болохыг харуулж байна. Мазхабын Ач Холбогдол ба Ижтихадын Хаалт

Дөрвөн Мазхабаас гадна, Эхл-и Сүннэт-ээс гарсан бусад мазхабуудыг, тэр ч байтугай Эсхааб-ы Кираам-ыг (Ариун Нөхөд) дагах нь зөвшөөрөгдөхгүй.

Учир нь тэдний мазхабууд номондоо тэмдэглэгдэж үлдээгүй, мартагдсан. Мэдэгдэж буй дөрвөн Мазхабаас өөр мазхабыг дагах боломжгүй болсон.

Исламын эрдэмтэд Эсхааб-ы Кираам-ыг дагах нь зөвшөөрөгдөхгүй гэдгийг санал нэгтэйгээр мэдээлснийг Имам-ы Эбүү Бэкр-и Раазий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) [1] мэдээлсэн.

Мазхабууд, Мүжтәхидүүд, ялангуяа дөрвөн Мазхабын Имамууд-ын давуу чанар, тэдний мазхабууд Ки'таб (Кур'ан) болон Сүннэт (Хадис)-ээс гараагүй, мөн Ижмаа (Санал нэгдэл) болон Кыяас (Зүйрлэл)-аар мэдээлсэн хуулиуд нь өөрсдийнх нь үзэл биш, харин Ки'таб болон Сүннэт-ээс авсан гэдгийг сайн ойлгохыг хүссэн хүмүүст Имам-ы Абдүлвэхааб-ы Ша'раанийн (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) “Мийзаан-үл-күбраа” болон «Мийзаан-үл-хыдриййэ” номнуудыг уншихыг зөвлөж байна.

(Энэ хэсэгт “Хужжэтуллахи алэл'аалемийн” номноос орчуулсан хэсэг төгсөв.)

Кур'ан болон Хадис дахь Эрдэмтдийн Үнэлэмж

"Кур'ан-и Керимд шашны эрдэмтэд гэж хэлдэггүй" гэсэн үг буруу. Төрөл бүрийн Айат-и Керимэ-үүд эрдэмтэд болон мэдлэгийг магтсан.

Абдүлғаний Наблүүси Хазрат “Хадийка” номондоо:

Энбияа Сүрээ, 7-р Айат-и Керимэ: “Мэдэхгүй зүйлсээ Зикр (Мэдлэг)-ийн эзэдээс асуу!” - Энэ нь мэдэхгүй хүмүүс эрдэмтдийг олж, тэднээс асууж сурахыг тушааж байна.

Аал-и Имраан Сүрээ, 7-р Айат: «Мүтэшаабих (Утга нь тодорхойгүй) Айатуудын утгыг зөвхөн Илм (Мэдлэг)-ийн эзэд ойлгоно».

Фаатыр Сүрээ, 27-р Айат: «Аллаах Таалаг-аас зөвхөн Илм (Мэдлэг)-ийн эзэд л айдаг”.

Мүжааделе Сүрээ, 11-р Айат: «Илм-ийн эздэд Жэннэтэд өндөр зэргүүд өгөгдөнө” гэх мэт.

Хадис-и Шерифүүд-д:

«Аллаахыг болон Тэнгэрэлүүд, мөн амьтай бүхэн хүмүүст сайн зүйл зааж буй хүнд Дүаа (Ерөөл) хийдэг”.

(Кыяамэт (Сүүлийн Өдөр) Өдөр эхлээд Аллаахын элчид, дараа нь Эрдэмтэд, дараа нь Шэхийдүүд Шафаа'ат (Залбирал) хийнэ).

«Мэдлэгийг Эрдэмтнээс сонсож сурдаг гэдгийг хүмүүс минь мэд!)».

Таахир Бухаарий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) [2], “Хүлааса» фатва номын эзэн:

“Фыкх (Шашны Хууль) ном унших нь шөнө Намаз уншихаас илүү их шагналтай».

Хадис-и Шерифүүд: «Илм /эрдэм/ сурах нь бүх Наафилэ (Сайн Дурын) Ибаадэтүүдээс илүү их шагналтай”. «Бусдад заахын тулд сурч буй хүнд Сыддыкууд (Үнэнч Хүмүүс) -ын шагнал өгөгдөнө».

Исламын мэдлэгүүдийг зөвхөн Устаад (Багш) болон Ки'таб (Ном)-аас сурдаг. Исламын ном, хөтөч шаардлагагүй гэдэг хүмүүс худалч, зындык (нууц кяфир) юм.

И'тикаад-ыг Засахын Чухал Байдал (Имам-ы Раббаанийн Зөвлөгөө)

Имам-ы Раббааний (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) “Мэктүүбаат» номынхоо I боть, 193-р захидалдаа:

Мүкэллэф (Оюун ухаантай, нас биед хүрсэн) хүн эхлээд Ийманаа, И'тикаадаа (Итгэл Үнэмшил) засах ёстой. Өөрөөр хэлбэл, Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдийн бичсэн Акааид (Итгэлийн тухай) мэдлэгүүдийг сурч, түүнд тохируулан итгэх ёстой.

Жаханнам (Тамын) цээрлэлээс муужрах нь тэдний мэдээлсэнд итгэхээс хамаарна. Жаханнам-аас гарах хүмүүс зөвхөн тэдний замаар явж буй хүмүүс юм. (Тэдний замаар явж буй хүмүүсийг Сүнний гэнэ).

Ки'таб (Кур'ан) болон Сүннэт (Хадис)-ээс гаргасан мэдлэгүүд дотор үнэтэй, зөв нь зөвхөн энэ агуу эрдэмтдийн Ки'таб болон Сүннэт-ээс ойлгож мэдээлсэн мэдлэгүүд юм.

Учир нь бүх бид'ат (шашны шинэчлэл)-ын эзэн, самууралтан, мезхэбсиз хүн бүр буруу бодлуудаа богино оюун ухаанаар Ки'таб болон Сүннэтээс гаргасан гэж хэлдэг.

И'тикаад-аа зассаны дараа Халаал (Зөвшөөрөгдсөн), Хараам (Хориглосон), Фарз (Заавал), Ваажиб (Шаардлагатай), Сүннэт (Элчийг дагах) зэрэг зүйлсийг Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдийн бичсэн Фыкх номнуудаас сурч, тэдгээрт нийцүүлэх ёстой.

Итгэл Үнэмшил нь Эхл-и Сүннэт-ийн мазхабт тохирохгүй мусульманчууд Ахирэт (Дараах Амьдрал)-д Жаханнам-д орохоос муужрахгүй.

Ийман (Итгэл) нь зөв хүний Ибаадэт (Мөргөл)-д сул тал байвал, төвбэ (наманчлал) хийгээгүй ч уучлагдаж болно. Уучлагдахгүй байсан ч цээрлэл амссаны дараа Жаханнам-аас гарна.

Үйлсийн эхлэл бол И'тикаад-аа засах юм.

Исламд Үйлчлэх

Одоогийн энэ цаг үед Исламд үйлчлэхийн тулд нэг лира /зоос/ өгөх нь бусад үед өгсөн мянган лирагаас /зоос/ илүү их шагналтай.

Исламд хийх хамгийн том үйлчилгээ нь Эхл-и Сүннэт-ийн номнууд, Ийман болон Исламын номнуудыг авч, хөдөө тосгон, залуучуудад түгээх явдал юм.

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) Эсхааб-ы Кираам-даа: «Та нар тийм цаг үед ирэхэд Аллаахын тушаал, хоригуудын аравны есөд нь нийцээд, аравны нэгэнд нь нийцэхгүй бол мөхнө. Цээрлэл амсана. Та нараас хойш тийм цаг ирэхэд тэр цагт тушаал, хоригуудын зөвхөн аравны нэгэнд нь нийцсэн нь аврагдана» гэж айлдсан.

Энэ Хадис-и Шериф-т мэдээлсэн цаг үе бол яг энэ цаг үе юм.

Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтдийн ном, үгсийг түгээхийн тулд кэраамэт (гайхамшигт үйл) -ийн эзэн байх, эрдэмтэн байх шаардлагагүй. Мусульман хүн бүр үүнийг хийх гэж хичээх ёстой.

Дөрвөн Мазхабын Имамууд

Дэлхий дээрх бүх мусульманчуудад зөв замыг зааж, Мухаммед (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-ийн шашныг өөрчлөгдөлгүй, сурахад маань удирдамж болсон (Эхл-и Сүннэт Эрдэмтэд) нь дөрвөн Мазхабын Ижтихад-ын зэрэгт хүрсэн эрдэмтэд юм.

Тэдний хамгийн агуу нь дөрвөн агуу зүтгэлтэн:

Имам-ы А'зам Эбүү Ханийфэ Нү'маан бин Саабит (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). Исламын эрдэмтдийн хамгийн агуу нь. Эхл-и Сүннэт-ийн тэргүүн. Хижрийн 80 онд Күүфэд төрж, 150 онд Багдаадад шэхийд /нас барсан/ болсон.

Имам-ы Маалик бин Энэс (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). Маш агуу эрдэмтэн. Хижрийн 90 онд Мэдийнэ-д төрж, 179 онд .

Дөрвөн Мазхабын Имамууд (Үргэлжлэл)

Ибн Аабидийн номонд бичсэнээр, Имам-ы Маалик бин Энэс Хижрийн 179 онд (МЭ 795) тэндээ таалал төгсөж, наян есөн жил амьдарсан. Түүний өвөө нь Маалик бин Эбй Аамир юм.

Имам-ы Мухаммед бин Идрийс Шаафи'ий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). Исламын эрдэмтдийн нүдний цэцгий юм. 150 онд (МЭ 767) Палестин, Гаазад төрж, 204 онд (МЭ 820) Египетэд таалал төгссөн.

Имам-ы Ахмэд бин Ханбэл (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). 164 онд (МЭ 780) Багдаадад төрж, 241 онд (МЭ 855) тэндээ таалал төгссөн. Тэр бол Исламын барилгын тулгуур багана юм (Аллаах тэдэнд бүгдэд нь нигүүлсэл үзүүлэх болтугай).

Өнөөдөр, энэ дөрвөн Имамын алинд нь ч нийцээгүй хүн том аюулд орсон. Зөв замаас самуурсан.

Эдгээрээс гадна Эхл-и Сүннэт-ийн эрдэмтэд олон байсан. Тэдэнд ч зөв мазхабууд байсан. Гэвч цаг хугацааны явцад тэдний мазхабууд мартагдаж, номондоо тэмдэглэгдэж үлдээгүй.

Жишээлбэл, «Фүкахаа-и сэб'а" гэгддэг Мэдийнэ дэх долоон агуу эрдэмтэн болон Өмэр бин Абдүл'азийз, Сүфяан бин Уйэйнэ [1], Исхаак бин Раахэвэйх, Даавүд-и Таа'ий, Аамир бин Шэраахил-и Ша'бий, Лэйс бин Са'д, А'мэш, Мухаммед бин Жэрийр Табэрий, Сүфяан-ы Сэврий [2] болон Абдүррахмаан Өвзаа'ий (Аллаах тэдэнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) тэдний тоонд орно.

И'тикаад (Итгэл Үнэмшил)-ын Хоёр Мазхаб

Эсхааб-ы Кираам бүгд (Аллаах тэдэнд бүгдэд нь таалагдсан) үнэн дээр тогтож, удирдлагын одод байсан. Тэдний аль нь ч бүх дэлхийг зөв замд оруулахад хангалттай байсан. Тэд Мүжтәхид байсан. Бүгд өөрийн мазхабтай байсан. Гэвч тэдний мазхабууд цуглуулагдаагүй, бичигдээгүй тул тэднийг дагах боломжгүй.

Дөрвөн Имамын мазхабууд, өөрөөр хэлбэл итгэх болон хийх ёстой зүйлс нь өөрсдөөр болон шавь нараар нь цуглуулагдаж, тайлбарлагдаж, номондоо бичигдсэн.

Өнөөдөр мусульман хүн бүр нэр дурдсан дөрвөн Имамын аль нэгний мазхабт байж, энэ мазхабын дагуу амьдарч мөн Ибаадэт (Мөргөл) хийх нь заавал юм. (Энэ дөрвөн мазхабын аль нэгийг дагахыг хүсэхгүй байгаа хүн «Эхл-и Сүннэт» биш).

Энэ дөрвөн Имамын шавь нараас хоёр нь Ийман (Итгэл)-ийн мэдлэгүүдийг түгээхэд маш өндөр зэрэгт хүрсэн. Ингэснээр И'тикаад (Итгэл Үнэмшил), Ийман-д хоёр мазхаб үүссэн. Кур'ан-и Керим болон Хадис-и Шерифүүд-д тохирсон зөв Ийман нь зөвхөн энэ хоёрын мэдээлсэн Ийман юм.

Фырка-и Наажиййэ (Аврагдах Урсгал) болох Эхл-и Сүннэт-ийн Ийман-ы мэдлэгүүдийг түгээсэн нь энэ хоёр юм.

Нэг нь Эбүл-Хасэн Эш'арий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). Хижрийн 266 онд (МЭ 879) Басрад төрж, 330 онд (МЭ 941) Багдаадад таалал төгссөн.

Хоёр дахь нь Эбүү Мэнсуур-и Маатүрийдий (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай). 333 онд (МЭ 944) Сэмэрканд таалал төгссөн.

Мусульман хүн бүр И'тикаад-д энэ хоёр агуу Имамын аль нэгийг дагах нь заавал юм. Эвлиаа (Үнэнч Хүмүүс) ба Кэраамэт (Гайхамшигт Үйлс)

Эвлиаа (Үнэнч Хүмүүс)-гийн Тарийкат (Замууд) нь үнэн. Исламт шилний хэлтэрхий шиг ч зөрүү байхгүй.

Эвлиаа-д Кэраамэт (Гайхамшигт Үйлс) бий. Бүгд үнэн, зөв.

Имам-ы Яафи'ий [3]: (Гавсүс-сэкалэйн Мэвлаана Абдүлкаадир-и Гэйлаанийн (Аллаах түүний нууцыг ариусгах болтугай) [4] Кэраамэтүүд нь амаар маш их тархсан тул эргэлзэх, үл итгэх боломжгүй. Учир нь хаа сайгүй тархах буюу (Тэваатүр) нь нотлох баримт болдог)**.

Ахирэт (Дараах Амьдрал)-д Итгэх нь

Ийман хийх ёстой зургаан зүйл-ийн тав дахь нь “Ахирэт (Дараах) өдөрт итгэх» явдал юм.

Энэ цаг үеийн эхлэл нь хүний үхсэн өдөр. Кыяамэт (Сүүлийн Өдөр)-ийн төгсгөл хүртэл үргэлжилнэ.

Хадис-и Шериф-т мэдээлсэн энэ өдөр нь бидний мэддэг шөнө өдөр гэсэн утга биш. Цаг хугацаа гэсэн утга юм.

Кыяамэт (Сүүлийн Өдөр)-ийн Шинж Тэмдэгүүд

Кыяамэт хэзээ болох нь мэдээлэгдээгүй. Гэвч манай Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) олон шинж тэмдэг болон эхлэлийг нь мэдээлсэн:

Хазрэт-и Мэһдий ирнэ.

Иисаа (Есүс) (Энх амгалан түүнд) тэнгэрээс Шам (Сири)-д бууна.

Дэжжаал гарч ирнэ.

Я'жүүж Мэ'жүүж гэгдэх хүмүүс хаа сайгүй самууруулна.

Нар баруунаас мандана.

Том газар хөдлөлтүүд болно.

Шашны мэдлэгүүд мартагдана.

Фыск (Нүгэл), муу муухай ихэснэ.

Шашингүй, ёс суртахуунгүй, нэр хүндгүй хүмүүс Эмир (Удирдагч) болно.

Йемен-ээс гал гарна.

Тэнгэр ба уулс бутарна. Нар ба Сар харанхуйлна. Далайнууд хоорондоо холилдож, буцалж, хатна.

Кабр (Оршуулгын Газар)-ын Азба (Цээрлэл)

Нүгэл үйлдэгч мусульманчуудыг «Фаасык” (ялзарсан амьтан) гэнэ. Фаасыкууд болон бүх Каафирууд (Үл Итгэгчид)-д кабр-т азба (цээрлэл) бий.

Мүнкер болон Нэкиир гэдэг хоёр тэнгэр элч үл мэдэгдэх аймшигтай хүний дүрээр кабрт ирж асуулт асуухыг Хадис-и Шерифүүд тодорхой мэдээлсэн.

Сайн хариулт өгсөн хүмүүсийн кабр өргөсөж, Жэннэт (Диваажин)-ээс цонх нээгдэж, өглөө орой Жэннэт дэх байраа харах болно.

Сайн хариулт өгч чадаагүй бол төмөр алхаар цохиулж, хашгирахыг нь хүн болон жин-ээс бусад бүх амьтан сонсоно. Кабр нь маш их нарийсч, яснуудыг нь хооронд нь оруулах шахам шахна. Жаханнам (там)-аас цонх нээгдэж, өглөө орой Жаханнам дэх байраа харж, Махшэр (үхээд дахин сэхээд цугларах газар) хүртэл гашуун цээрлэл амсана.

Тэндэхийн Амьдрал ба Хэмжээс

Үхсэний дараа дахин сэргэхэд итгэх нь заавал юм. Яс, мах нь ялзарч, хөрс болон хий болсны дараа, бие нь дахин бүтээгдэж, сүнс нь биед нь орж, хүн бүр кабраас босно. Үүнийг (Кыяамэт өдөр) гэнэ.

Бүх амьд биет «Махшэр» нэрт газарт цугларна. Хүн бүрийн Амэлийн дэвтрүүд нисэж, эзэндээ ирнэ.

Саалих (Буянтай) хүмүүсийн дэвтэр баруун талаас, фаасык (Нүгэлтэн), муу хүмүүсийнх ар эсвэл зүүн талаас өгөгдөнө.

Кираамэн Каатибийн нэртэй тэнгэр элч нарын мэдээгүй үйлдлүүд ч эрхтнүүдийн мэдээлэхээр, эсвэл Аллаах Таалаг-ийн мэдээлэхээр илчлэгдэж, бүхнээс асуулт, тооцоо хийгдэнэ.

Аллаахыг хүссэн Мү'минийн (Итгэгчид)-ий том болон жижиг бүх нүглүүдийг Фадл (Нигүүлсэл)-ээрээ, Ихсаан (Хайр)-аараа уучилна.

Мүшрик (Олон Бурханд Итгэгч) болон Каафир (Үл Итгэгч) байдлаар нас барсан хүнийг огт уучлахгүй гэдгийг мэдээлсэн.

Мийзаан (Хэмжээс) ба Сыраат (Гүүр)

Кыяамэт өдөр амэл (үйл)-ийг хэмжих зориулалттай бидний мэдэхгүй (Мийзаан) буюу хэмжих хэрэгсэл, туухай бий.

(Сыраат гүүр) бий. Сыраат гүүр нь Аллаах Таалагийн тушаалаар Жаханнам-ын дээр босгогдоно.

Хүн бүр энэ гүүрээр гарахыг тушаана. Жэннэт-ийнхэн хялбархан гарах болно.

Сыраат гүүр нь үснээс нарийн, илднээс хурц юм. Дэлхий дээр Исламд бүрэн нийцүүлэхийг хичээх нь Сыраат гүүрээр гарахтай адил юм. Нэфис (Муу Муухай хүсэл)-тэйгээ тэмцэх хүнд хэцүү байдлыг тэвчсэн хүмүүс тэнд хялбар, амархан гарах болно.

Көвсэр Сан

Манай Элч Мухаммед Мустафа (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг)-д онцгой зориулсан (Көвсэр Сан) бий.

Хэмжээ нь нэг сарын замтай тэнцэнэ. Ус нь сүү-нээс цагаан, үнэр нь мускус-аас сайхан.

Эргэн тойрон дахь хундага нь оддоос ч олон. Нэг удаа уусан хүн Жаханнам-д байсан ч дахиж цангахгүй.

Шэфаа'ат (Залбирал, энрэл)

Шэфаа'ат (Залбирал) үнэн.

Төвбэ (Наманчлал) хийхгүйгээр нас барсан Мү'минүүд-ийн жижиг болон том нүглүүдийг уучлахын тулд Аллаахын элчид, Вэлийүүд, Саалихүүд, Тэнгэр Элч нар болон Аллаах Таалаг-ийн зөвшөөрсөн хүмүүс Шэфаа'ат хийх бөгөөд энэ нь хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Элч (Аллаах түүнийг адислаж, амар амгаланг хүртээг) «Үммэт (Дагагчид)-аасаа том нүгэл үйлдсэн хүмүүст Шэфаа'ат хийнэ” гэж айлдсан.

Махшэр-т Шэфаа'ат таван төрөл байна:

Кыяамэт өдөр, Махшэр газарт олон хүн, удаан хүлээснээс залхсан нүгэлтнүүд уйлан, тооцоог аль болох хурдан хийхийг хүснэ. Үүний төлөө Шэфаа'ат хийгдэнэ.

Шэфаа'ат (Залбирал)-ын Үлдсэн Төрлүүд

Махшэр-т хийгдэх Шэфаа'ат-ын үргэлжлэл:

Хоёр дахь: Асуулт болон тооцоо хялбар бөгөөд түргэн болохын тулд шэфаа'ат хийгдэнэ.

Гурав дахь: Нүгэлтэй Мү'минүүд Сыраат (Гүүр)-аас Жаханнам (Тамын Газарт) унахаас сэргийлэх, Жаханнам-ын цээрлэлээс хамгаалахын тулд шэфаа'ат хийгдэнэ.

Дөрөв дэх: Нүгэл нь их Мү'минүүдийг Жаханнам-аас гаргахын тулд шэфаа'ат хийгдэнэ.

Тав дахь: Жэннэт (Диваажин)-д тоо томшгүй нигүүлсэл байх ба үүрд үлдэх боловч найман зэрэгтэй. Хүн бүрийн зэрэг, байр суурь нь Ийман болон Амэл (Үйлс)-ийн хэмжээгээр байх бөгөөд Жэннэт-ийнхний зэргийг өсгөхийн тулд ч шэфаа'ат хийгдэнэ.

Жэннэт ба Жаханнам / Диваажин ба Там/

Жэннэт (Диваажин) ба Жаханнам (Там) одоо бий.

Жэннэт нь долоон давхар тэнгэрийн дээр байрладаг. Жаханнам нь бүх зүйлийн доор байдаг.

Найман Жэннэт (диваажин), долоон Жаханнам (там) бий.

Жэннэт нь дэлхийн бөмбөрцөг, нар, тэнгэрүүдээс ч агуу. Жаханнам ч мөн нараас агуу.

Кадеер (Хувь Заяа)-т Итгэх нь

Исламын итгэлийн зургаан зүйлийн зургаа дахь нь: (Кадээр (хувь заяа)-т, Хайр (сайн) ба Шээр (муу) нь Аллаах Таалаагаас болдогт итгэх) явдал юм.

Хүмүүст ирдэг хайр ба шээр, ашиг ба хохирол, олз ба гарз бүгд Аллаах Таалаг-ийн тагдирдаж (урьдчилан тогтоож) өгснөөр болдог.

Кадээр ба Казаа (Хувь Заяаны Тодорхойлолт)

Кадээр нь хэл зүйд хэмжих, хууль, тушаал гэсэн утгатай. Аллаахын нэг зүйлийг Эзээл (мөнхийн өмнө)-д хүсэхийг Кадээр гэнэ.

Кадээр буюу оршихуйг хүссэн зүйлийн орших-ыг Казаа гэнэ. Казаа ба Кадээр үгс нь бие биеийнхээ оронд хэрэглэгддэг.

Казаа гэдэг нь Эзээл-ээс Эбэд (мөнх)-ийг хүртэл бүтээгдэх зүйлсийг Аллаах Таалаг-ийн Эзээл-д хүсэх юм.

Энэ бүх зүйлсийг Казаа-д нийцүүлэн, илүү ч үгүй, дутуу ч үгүй бүтээхийг Кадээр гэнэ.

Аллаахыг болох бүхнийг Эзээл-д, мөнхийн өмнө мэдэж байсан. Энэ мэдлэгийг нь (Казаа ба Кадээр) гэнэ.

Хүн ба Үйлдлийн Бүтээл

Бүх амьтан, ургамал, амьгүй зүйлсийн хөдөлгөөн, физикийн үзэгдлүүд, химийн урвалууд, хүмүүсийн сайн ба муу үйлдлүүд, дэлхий ба ахирэт дэх тэдний шийтгэл бүгд Эзээл-д Аллаах Таалаагийн мэдлэгт байсан.

Хүмүүсийн сайн ба муу бүх үйлдлүүдийг, тэдний мусульман болохыг, күфр (үл итгэл)-ийг, хүссэн ба хүсээгүй бүх үйлдлийг Аллаах бүтээдэг.

Бүтээгч, хийгч нь зөвхөн Тэр юм. Шалтгаанууд-ын үүсгэсэн бүхнийг бүтээгч нь Тэр юм. (Бүхнийг нэг шалтгаанаар бүтээдэг).

Шалтгаан ба Бүтээл (Тулгуур Үзэл)

Жишээлбэл, гал нь шатаагч. Гэсэн хэдий ч шатаагч нь Аллаах Таалаа. Галд шатаахтай холбоотой огт зүйл байхгүй.

Гэхдээ ааш нь ингэдэг: Нэг зүйлд гал хүрэхгүй бол шаталтыг бүтээдэггүй.

Аллаах хүсвэл бүхнийг шалтгаангүйгээр бүтээх байсан. Галгүйгээр шатаах, идэхгүйгээр цатгах, онгоцгүйгээр нисгэх, радиогүйгээр холбогдуулах.

Харин нигүүлсэл үзүүлж, хүмүүст сайн үйлдэл хийлгэхийн тулд бүхнийг нэгэн шалтгаанд холбосон.

Түүний нэг зүйлийг бүтээхийг хүссэн хүн тэр зүйлийн шалтгааныг барьж, тэр зүйлд хүрдэг.

Жишээлбэл, Жэннэт (Диваажин)-д явж, мөнхийн нигүүлсэлд хүрэхийг хүссэн хүн Исламд нийцдэг.

Ираадэ-и Жү'зӣййэ (Хүсэл Таалал)

Аллаах хүмүүсийн хүссэн (Ихтияари) бүх зүйлийг бүтээгч юм.

Хүмүүсийн хүслийг бүтээхийн тулд, хүмүүст (Ихтияар) (Сонголт) болон (Ирадээ) (Хүсэл Таалал)-ыг бүтээж, энэ сонголт ба хүслийг үйл бүтээхдээ шалтгаан болгосон.

Нэг Сүсэгтэн нэг зүйлийг хийхийг Ихтияар (сонгох), хүсэх үед, Аллаах хүсвэл, тэр үйлдлийг бүтээдэг.

Сүсэгтэн хүсэхгүй бөгөөд Аллаах хүсэхгүй бол тэр зүйлийг бүтээхгүй. Зөвхөн Сүсэгтний хүслээр бүтээгдэхгүй.

Кэсб (Олох) ба Халк (Бүтээх)

Сүсэгтний хүсэлтэй үйлдлүүд хоёр зүйлээс үүсдэг:

Нэг дэх: Сүсэгтний зүрхний Ихтияар (сонголт) ба Ирадээ (хүсэл) болон Күдрэт (чадал)-ээр болдог. Үүнийг (Кэсб) (Олох, Хүртэх) гэнэ. Кэсб нь хүний шинж юм.

Хоёр дахь: Аллаах Таалаагийн бүтээх, оршихуйг өгөхөөр болдог.

Саффаат Сүрээ, 96-р Айат-и Керимэ: «Аллаах та нарыг бүтээсэн, мөн та нарын үйлдлүүдийг ч бүтээсэн”.

Энэ Айат-и Керимэ нь хүмүүст Кэсб буюу үйлдлүүддээ зүрхний Ихтияар болон (Ирадээ-и Жү'зӣййэ) (Хэсэгчилсэн Хүсэл) байгааг харуулж байна. Энэ нь Жэбр (Албадлага) байхгүйг тодорхой нотолж байна.

Хүн нь Каасиб (Кэсб хийгч) ба Мухтаар (Сонгогч) гэгддэг. Аллаах Хаалык (Бүтээгч) ба Мухтаар (Сонгогч).

Кадээр ба Ирадээ (Хүсэл Таалал)

Аллаах сүсэгтнүүдийнхээ Тааат (дуулгаварт үйлс) болон Гүнаах (нүгэл)-уудыг Ирадээ (хүсэл таалал) хийж, бүтээдэг (Халк). Гэвч Тааат-д раазы (таалагдсан, сэтгэл хангалуун) байдаг. Гүнаах-д раазы биш, таашаадаггүй.

Бүх зүйл Түүний Ирадээ болон бүтээл-ээр (Халк) оршин тогтнодог.

Ән'аам сүрээний 102-р айат-и керимэ-д: «Түүнээс өөр шүтээн байхгүй. Бүхнийг бүтээгч нь зөвхөн Тэр юм” хэмээн айлдсан.

Му'тәзилә ба Жәбрииййә Урсгалуудын Алдаа

Му'тәзилэ урсгалд байдаг хүмүүс Ирадээ (хүсэл) ба Рызаа (таашаал)-ын хоорондох ялгааг харж чадаагүйгээс будилж, "Хүн хүссэн үйлдлээ өөрөө бүтээдэг" гэж хэлсэн. Ингэснээр Казаа ба Кадээр-ыг үгүйсгэсэн.

Жәбриййә урсгал ч мөн бүтээлгүйгээр Ихтияар (сонголт) байхыг ойлгоогүйгээс бүрмөсөн будилж, хүнд Ихтияар байхгүй гэж үзэн, чулуу, модтой адилтгасан. Тэд: "Хүмүүс нүгэлтэн биш, бүх муу үйлдлийг Аллаах албадлагын хүчээр хийлгэдэг" гэж хэлсэн.

Хэрэв Жәбриййә-гийнхний хэлснээр хүнд Ирадээ болон Ихтияар байхгүй, Аллаах нүглүүдийг албадлагын хүчээр хийлгэдэг байсан бол, гар хөл нь хүлэгдээд уулнаас өнхөрсөн хүн болон тойрон харангаа алхаад буусан хүний хөдөлгөөн хоорондоо ялгаагүй байх ёстой байсан. Гэтэл эхнийх нь Жәбр (албадлага)-аар, хоёр дахь нь Ирадээ ба Ихтияар-аар болж байна.

Му'тәзилэ-гийн хэлснээр, хүн хүссэнээ өөрөө бүтээдэг гэж үзэх нь (Бүхнийг бүтээгч нь Аллаах юм) гэсэн айат-и керимэ-д үл итгэх төдийгүй, бүтээлд хүмүүсийг Аллаах Таалааг хамтрагч болгож байна.

Ши'ий нар ч Му'тәзилэ-тэй адил "Хүн хүссэнээ бүтээдэг" гэдэг. Хэрэв Му'тәзилэ-гийн хэлснээр хүний хүссэн бүхэн болдог бол, Аллаахыг аж төрөхөө шаардана. Аллаах гаж үзэгдэлээс муназзәх (хол) юм.

(И'тикаад-наамэ)-гийн Төгсгөл

Кулл (Сүсэгтэн)-уудын Ихтияари (хүсэлтэй) хөдөлгөөн нь өөрсдийн Ирадээ-ээр болдоггүй, харин тэдний мэдлэгээс ч нууц олон физик, химийн, физиологийн үзэгдлээр бий болдог.

Энэ нарийн ширийн зүйлийг ойлгосон шударга шинжлэх ухааны хүн өөрийн Ихтияари хөдөлгөөнийг “би бүтээлээ» гэж хэлэх нь байтугай, «би хийлээ» гэж хэлэхээс ч ичдэг.

“И'тикаад-наамэ” номын орчуулга энд дууслаа. Энэ орчуулгыг хийсэн Хаажи Фэйзуллах эфэнди нь Эрзинжаан-ы Кэмаах хотоос гаралтай. Номын зохиогч Мэвлаана Хаалид-и Багдаадий Осмааний (Аллаах түүний нууцыг ариусгах болтугай) нь Хижрийн 1192 онд (МЭ 1778) Багдаадын умард хэсэгт орших Шэхрэзүүр хотод төрж, 1242 онд (МЭ 1826) Шамд (Сири) таалал төгссөн.

Намаз мөргөлөө өдөр бүр үйлдэж,

Ном ёсоор мацгаа барьж,

Нүглээ наманчилж нандин хүслээ хэлнэ

Нүдээ нээж, шүтэн бишир Аллаахыг!

Цаг хугацааг дэмий бүү өнгөрөө,

Цар хүрээгүй бүх юмны

Цаад утгыг ойлохыг хичээн

Цаг тутамд Аллаахыг шүт.

–5–

ШАРИФУДДИН МҮНИРИЙН
“рахимәһуллаһы тааля” захидал:
(шалтгааныг баримтах хэрэгтэй)

Энэтхэгт өсөж хүмүүжсэн Исламын агуу эрдэмтдийн нэг Шэрэфүддӣн Ахмэд бин Яхяа Мүнӣрӣ (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) Фарс хэлээр бичсэн «Мэктүүбаат” номынхоо арван наймдугаар захидалд: «Шалтгаануудыг барих нь зайлшгүй” хэмээн айлдсан. Буруу Ойлголтууд

Буруу бодолтой хэсэг хүмүүс: "Аллаахад бидний Ибаадэт (мөргөл)-ийн хэрэгцээ байхгүй. Бидний мөргөл Түүнд огт ашиггүй. Хүмүүсийн мөргөх эсэх, нүгэл үйлдэх эсэх нь Түүний өмнө адилхан. Мөргөл үйлдэгчид дэмий зовж байна" гэдэг.

Ийм бодол буруу. Тэд Исламыг мэддэггүй учраас ингэж ярьдаг. Тэд залбирал нь Аллаах Таалаад ашигтай учраас тушаагдсан гэж андуурдаг. Энэ нь маш том алдаа.

Хүн бүрийн үйлдсэн залбирлын ашиг зөвхөн өөрөө-д нь байдаг.

Энэ нь хоолны дэглэм бариагүй өвчтөнд эмч дэглэм зөвлөсөнтэй адил. Өвчтөн дэглэм барихгүй байвал эмчид хохирол учрахгүй, харин өөртөө хор хөнөөл учруулна.

Буруу бодолтой өөр хэсэг хүмүүс: Ибаадэт хийдэггүй, хараам (хориотой) зүйлээс зайлсхийдэггүй: "Аллаах бол Кэрийм (Өгөөмөр), Рахӣм (Нигүүлсэнгүй). Сүсэгтэнууддаа маш их хайртай. Уучлал нь хязгааргүй. Хэнд ч цээрлэл үзүүлэхгүй" гэдэг.

Эхний хэсэг нь үнэн, гэхдээ сүүлийнх нь буруу. Энд Шайтаан (буг чөтгөр) тэднийг хуурч, эсэргүүцэлд (Исьяан) хөтөлж байна.

Аллаах Кэрийм, Рахӣм боловч цээрлэл нь ч мөн хүчтэй.

Амьдрах, өвдөхгүй байх, эд хөрөнгөтэй болох зэрэг дэлхийн бүх ни'мэт (нигүүлсэл)-ийн төлөө шалтгаанууд-ыг бүтээсэн.

Эмчилгээ нь материаллаг болон сүнслэг гэж хоёр хуваагддаг. Сүнслэг эмчилгээ нь садака (буян)-г өгөх, дуа (залбирал) унших юм.

Буруу бодолтой өөр хэсэг хүмүүс: Өлсөж, зовлон амсаж рийаазэт (биеэ барих) үйлддэг. Ингэснээр Исламын таашаадаггүй шәхвэт (хүсэл тачаал), газаб (уур хилэн), хөгжилтэй байх хүслийг үндсээр нь устгахыг хүсдэг.

Тэд Ислам үүнийг устгахыг тушаасан гэж андуурдаг.

Ислам нь газаб, шәхвэт, хүний шинж-үүдийг устгахыг тушаадаггүй. Ингэж хэлэх нь Исламыг гүтгэж буй хэрэг болно.

Аллаах Кур'ан-и Керимд Газаб (уур хилэн)-аа дардаг) хүмүүсийг магтсан. Уурладаггүй хүмүүсийг магтаагүй.

Пайгамбаар Мухаммед (Аллаах түүнийг адисалж, амар амгаланг хүртээг) есөн эхнэртэй байсан нь шәхвэт-ийг устгах шаардлагагүйг харуулдаг.

Ислам нь шәхвэт ба газаб-ыг устгахыг бус, харин аль алиныг нь хяналтандаа байлгаж, Дин (шашин)-д нийцүүлэн ашиглахыг тушаадаг.

Шәхвэт ба газаб нь анчин-ы нохой болон морин цэргийн морь шиг юм. Энэ хоёр байхгүй бол Ахирэт (Дараах Амьдрал)-ын ни'мэт-ийг "ангнаж" чадахгүй.

Рийаазэт хийх нь энэ хоёр шинжийг устгахын тулд бус, харин төлөвшүүлж, Дин-д нийцүүлэхийн тулд юм.

Буруу Бодолтой Дөрөв дэх Хэсэг Хүмүүс

Энэ хэсгийн хүмүүс өөрсдийгөө хуурч: "Бүх зүйл Эзээл (мөнхийн өмнө)-д тагдирдсан (зурааслагдсан). Хүүхэд дэлхийд ирэхээс өмнө (Сэ'йд) (Жэннэт-д орох хувьтай) эсвэл (Шэгй) (Жаханнам-д орох хувьтай) нь тодорхой. Энэ нь хожим өөрчлөгдөхгүй. Тиймээс Ибаадэт (мөргөл) хийх нь ашиггүй" гэдэг.

Расуулуллах (Аллаах түүнийг адисалж, амар амгаланг хүртээх болтугай) Казаа ба Кадээр өөрчлөгдөхгүйг тайлбарлахад, Эсхааб-и Кираам (Сахабууд) мөн "Эзээл-д тогтоогдсон зүйлдээ найдаад, Ибаадэт хийхгүй байя" гэж хэлж байжээ.

Расуулуллах тэдэнд хандан: «Ибаадэт хийгтүн! Хүн бүрд Эзээл-д тагдирдсан зүйлийг хийх нь хялбар байдаг» хэмээн айлдсан.

Кадээр ба Үйлдэл Хоорондын Хамаарал

Эндээс харахад: Эзээл-д Сэ'йд хэмээн мэдэгдсэн хүмүүс дэлхий дээр Сэ'йд-үүдийн үйлдлийг хийдэг.

Эзээл-ийн тагдир бол тушаал бус, мэдлэг юм.

Эзээл-ийн тагдир биелэхийн тулд, энэ хүн Азраа'ийл (Үхлийн Тэнгэрийн Элч)-ээс айж, Сүлэймаан Пайгамбарын (Аллаах түүнд амар амгаланг хүртээх болтугай) үгэнд орж, баруун тийш явсан. Ингэснээр Эзээл-ийн тагдир шалтгааны гинжээр биелсэн.

Эзээл-д Шэгй (Жаханнамд орох хувьтай) гэж мэдэгдсэн хүн: "Ибаадэт хийх шаардлагагүй, бүх зүйл тагдирдсан" гэж бодоод Ибаадэт хийхгүй байх нь, тэр хүн Эзээл-д Шэгй байсныг харуулж байна.

Тариаланч хүнд арвин ургац авах нь тагдирдсан бол, түүнд газраа хагалах, үр тариа тарих нь насйб (хувь) болдог.

Мунхаг (муухай ааштай, ухаан муутай) хүмүүс энэ хамаарлыг ойлгодоггүй. Тэд "Ийман, Ибаадэт хийх нь Сэ'йд байхтай, Күфр (үл итгэл), Эсьяан (эсэргүүцэл) нь Шэгй байхтай ямар холбоотой юм бэ?" хэмээн хязгаарлагдмал ухаанаараа шийдэх гэж оролддог.

Исаа (Эсус) Пайгамбар (Аллаах түүнд амар амгаланг хүртээх болтугай): «Төрөлхийн сохрыг хараатай болгох, тэр бүү хэл үхэгсдийг амилуулах нь надад хүнд байсангүй. Гэвч мунхаг хүнд үнэн үгийг ойлгуулах нь надад хүнд байсан хэмээн айлдсан»

Сэ'аадэт ба Шэгавэт-ийн Түлхүүр

Шэрэфүддйн Ахмэд бин Яхяа Мүнйрй-н (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) 76-р захидалд:

(Сэ'аадэт) нь Жэннэт (Диваажин)-д орох хувьтай байхыг хэлнэ. (Шэгавэт) нь Жаханнам (Там)-д орох хувьтай байхыг хэлнэ. Сэ'аадэт ба Шэгавэт нь Аллаах Таалаагийн хоёр сан шиг юм.

Эхний сангийн түлхүүр нь Тааат (дуулгаварт үйлс) ба Ибаадэт юм. Хоёр дахь сангийн түлхүүр нь Ма'сыййэт (нүгэл) юм.

Эзээл-д Сэ'йд байх нь мэдэгдсэн хүн Аллаах Таалаад дуулгавартай байдаг. Шэгй байх нь мэдэгдсэн хүн үргэлж нүгэл үйлдэг. Хүн бүр өөрийн Амэл (үйлдэл)-ээрээ Сэ'йд эсвэл Шэгй байгаагаа ойлгож болно. Хүн бүрд зовлон ба гамшиг нь нүглийн замаар ирдэг.

Тайвшрал ба амар амгалан нь Тааат (дуулгаварт үйлс)-ын замаар ирдэг.

Бага Нүгэл ба Бага Тааат

Илм (мэдлэг) нь Ийман ба Тааат төрүүлдэг.

Жәхл (мунхаг) нь Күфр ба Гүнаах (нүгэл) үүсгэдэг.

Тааат хэдий бага ч байсан алдаж болохгүй!

Нүгэл хэдий бага мэт харагдсан ч ойртож болохгүй! Учир нь Аллаах Таалаг-ийн Газаб (уур хилэн) тэр нүгэлд байж болно.

Аллаах нэгэн Мүслимийг Бүхэл амьдралдаа нүгэл үйлдэж, Тааат хийгээгүй байсан ч хүсвэл уучилдаг.

Бакара сүрээний 30-р айат-д Мал’аика (Тэнгэрийн элч нар): «(Эзэн минь! Газар дээр бусниулж, цус урсгах хүмүүсийг та яагаад бүтээж байна вэ?” гэж асуухад, Аллаах Таалаа: «Тэд бусниулдаггүй” гэж хэлээгүй, харин «Та нарын мэдэхгүй зүйлсийг Би мэднэ» хэмээн айлдсан.

Имаам-и Раббаанийн Зарлиг (Ибаадэт ба Итгэл)

Имаам-и Раббааний (Аллаах түүнд нигүүлсэл үзүүлэх болтугай) айлдсан нь:

Фарз (заавал хийх) үйлдлийг хийх, Харам (хориотой) үйлдлээс зайлсхийх, Мубаах (зөвшөөрөгдсөн) үйлдлийг Аллаахын таалалд нийцүүлэн хийхийг (Ибаадэт хийх) гэнэ.

Ибаадэт сахих (зөв) бөгөөд магбүүл (хүлээн зөвшөөрөгдөх) байхын тулд:

(Илм): Зөв хийх нөхцөлүүдийг сурах.

(Амэл): Нөхцөлүүдэд нийцүүлэн хийх.

(Ихлаас): хорвоогийн ашиг сонирхол (мөнгө, нэр хүнд) бодохгүйгээр, зөвхөн Аллаахын тушаасан учраас Түүний Рызаа (таалал)-г олохын тулд хийх.

Фарз болон Хараам-д итгээд, залхуу-гаар эсвэл муу нөлөөгөөр Ибаадэт хийгээгүй Мүслим Тауба (уучлал гуйх) хийхгүйгээр нас барвал, нүгэл нь дуусах хүртэл Жаханнамд шатна.

Фарз-уудыг сураагүй, эсвэл мэдсэн ч үнэлээгүй, айдасгүйгээр орхисон хүн Мүслим байдлаас гарч, Каафир (үл итгэгч) болж, Жаханнамд мөнхөд шатна.

–6–

АЛААХ ОРШИН БАЙДАГ БА ЦОРЫН ГАНЦ ЮМ.

ТҮҮНЭЭС БУСАД БҮХ ОРШИН БУЙ ЗҮЙЛС ҮГҮЙ БАЙСАН БА ДАХИН ҮГҮЙ БОЛНО.

Бид эргэн тойрныхоо оршихуйг мэдрэхүйн эрхтнүүдээрээ таньдаг. Жин болон эзээлхүүн-тэй, орон зайд байр эзээлдэг оршихуйг «Жавхэр" эсвэл (Маддэ) (Бодис) гэнэ. Маддэ (бодис) нь хатуу (сульб), шингэн (маа'и'), хий (газ) гэсэн гурван төлөвт байж болно.

Материйн Бүтэц ба Физик Үзэгдэл

Бодисууд үргэлж жисим (бие)-ийн төлөвт оршдог. Жисимүүд хоёр төрөлд хуваагдана: Энгийн жисим ба Нийлмэл жисим.

«Аалем мүтэг-аййирдир» буюу: Бүх жисимд байнга өөрчлөлт гардаг. Жишээлбэл, хөдөлж байраа сольдог, томордог, жижгэрдэг, өнгө нь өөрчлөгддөг. Хэрэв амьд бол өвддөг, үхдэг. Эдгээр өөрчлөлтийг «Олай» буюу (Хаадисэ) (Үзэгдэл) гэнэ.

Физик олай (үзэгдэл): Гадны нөлөөгөөр бодисын бүтэц алдагдахгүй, мөн чанар нь өөрчлөгдөхгүй бол үүнийг (Физик олай) гэнэ (Жишээ нь: Цаас урагдах).

Кимйаа олай (үзэгдэл): Бодисын бүтцийг алдагдуулж, мөн чанарыг нь өөрчилдөг үзэгдлийг (Кимйаа олай) гэнэ (Жишээ нь: Цаас шатаж үнс болох).

Химийн урвал: Хоёр ба түүнээс дээш бодис харилцан нөлөөлж, тус бүртээ химийн үзэгдэл үүсгэх үйл явц.

Атом, Элемент, Нийлмэл Бодис

Бодисын химийн урвалд орох нь хамгийн жижиг хэсгүүдээр дамжин бий болдог. Бодисын энэ хамгийн жижиг хэсгийг «Жавхэр-үл-фэрд» буюу «Атом» гэнэ.

Энгийн жисим буюу (Элемент): Ижил төрлийн атомууд нийлснээс үүсдэг. Өнөөдөр 105 төрлийн атом мэдэгдэж байгаа тул 105 төрлийн энгийн жисим байна.

Нийлмэл жисим буюу (Мүрэккэб жисим): Өөр өөр атомууд нийлснээс үүсдэг. (Жишээ нь: Ус, Давс).

Бүх жисим (уулс, тэнгис, ургамал, амьтан) нь энэ 105 элементээс бүрддэг.

Орчлонгийн Өөрчлөгдөх Чанар (Хөдөлгөөн)

Бид жисимүүд устгагдаж байгааг харж байна. Гэвч бидний харж буйгаар дүгнэж андуурах нь бий. Учир нь устгагдаж байна гэдэг энэ үзэгдэл нь бодисуудын өөрчлөгдөхөөс өөр зүйл биш.

(Амьд, амьгүй бүх бодис өөрчлөгдөж байна, өөрөөр хэлбэл хуучин нь устгагдаж, шинэ нь бий болж байна.) Өнөөдөр оршин буй бүх амьд зүйл (ургамал, амьтан) өмнө нь үгүй байсан.

Шинэ бодис болон устсан бодисын шинж чанарууд ижилхэн байвал, хүмүүс энэ өөрчлөлтийг ойлгохгүй бөгөөд бодисыг үргэлж оршин байна гэж андуурдаг. Энэ нь киноны хөдөлгөөнт туузан дээр, объективийн өмнө үргэлж өөр зураг ирж өнгөрч байхад, үзэгчид үүнийг ойлгохгүйгээр нэг зураг хөдөлж байна гэж боддогтой адил.

Аалем (Орчлон) ба Мөнх Бус (Хаадис)

«Шэрх-и Акааид» номын эхэнд: «Бүх оршин буй зүйлс Аллаах Таалаагийн оршихуйн шинж тэмдэг учир, «Аалем» гэнэ.

«Шэрх-и Мэваакиф» номын 441-р хуудсанд: Аалем буюу бүх зүйл нь хаадис (мөнх бус, хожим бүтээгдсэн) юм. Энэ нь: үгүй байгаад, хожим бий болсон гэсэн үг.

Хуучин Философийн Алдаа

Ислам болон бусад шашинтны үзлээр: Жисимүүдийн бодис болон шинж чанар хоёул хаадис (мөнх бус) юм.

Аристотель болон түүнийг дагагчдын үзлээр: Жисимүүдийн бодис болон шинж чанар хоёул кадӣм (мөнхийн, эзээлийн) юм гэдэг. Энэ үг буруу бөгөөд орчин үеийн химийн мэдлэг үүнийг баталж байна. Иймэрхүү зүйлд итгэж, хэлсэн хүн Мүслим байдлаас гарч, Каафир (үл итгэгч) болно.

Мөнх Бус Байдлын Нотолгоо

Мүслим-үүд бодис болон түүний шинж чанарууд хаадис болохыг хэд хэдэн аргаар нотолдог:

Бодисууд үргэлж өөрчлөгдөж байдаг. Өөрчлөгдөж байгаа зүйл кадӣм (мөнхийн) байж чадахгүй, хаадис (мөнх бус) байх ёстой.

Бодисын өөрчлөлт хязгааргүй өмнөх үеэс үргэлжилж чадахгүй. Энэ өөрчлөлтөд эхлэл байх ёстой. Эхний бодисууд үгүй-гээс бий болсон байх ёстой. Хэрэв үгүй-гээс бүтээгдсэн анхны бодисууд байгаагүй бол өнөөдөр ямар ч бодис оршин байх ёсгүй байсан.

Мөн тэнгэрээс унасан чулууг "Хязгааргүйгээс ирсэн" гэж хэлж болохгүй. Учир нь хязгааргүй гэдэг нь эхлэл, төгсгөлгүй гэсэн үг. Хязгааргүйгээс ирсэн зүйл ирэхгүй байх ёстой. Ваажиб-үл-Вүжүүд (Мөнх Оршихуй) Аалем (орчлон) хаадис (мөнх бус) учраас, үүнийг үгүй-гээс бүтээсэн нэгэн Бүтээгч байх ёстой. Учир нь ямар ч үзэгдэл өөртөө бий болж чадахгүй.

Үйлдвэрүүдэд бүтээгдэж буй мянга мянган зүйлс, электрон хэрэгслүүд, дайны хэрэгслүүдээс аль алийг нь ч "өөртөө бий болсон" гэж хэлдэггүй байхад, амьд, амьгүй зүйлс дээрх сая сая үзэгдлүүдийг "санамсаргүй тохиолдлоор өөрөө бий болсон" гэж хэлэх нь мунхаглал эсвэл ухамсаргүй байдал юм.

Бүх бодис, хөдөлгөөнийг бий болгосон ганц Бүтээгч байна. Энэ Бүтээгч бол «Ваажиб-үл-Вүжүүд» юм.

Ваажиб-үл-Вүжүүд: Үгүй байгаад хожим бий болсон биш, үргэлж оршин байх ёстой. Оршин байхын тулд түүнд юу ч хэрэгэггүй. Хэрэв Тэр үргэлж оршин байх нь зайлашгүй биш байсан бол (Мүмкин-үл-Вүжүүд) (Орших боломжтой) байх байсан. Тэгвэл Аалем шиг хаадис (бүтээгдсэн) байх байсан бөгөөд Түүнийг ч өөр нэгэн бүтээсэн байх шаардлагатай болно. Ингэснээр хязгааргүй олон бүтээгчид байх шаардлага үүсэх бөгөөд энэ нь логикгүй юм.

Бүтээгдээгүй анхны Бүтээгч бол ганц Бүтээгч юм. Түүнээс өмнө болон хойно өөр Бүтээгч үгүй. Бүтээгч огт өөрчлөгддөггүй. Одоо ямар байгаа, Орчлонг бүтээхээс өмнө ч тийм байсан.

Тэр бүхнийг шалтгаантай бүтээдэг. Энэ нь зохион байгуулалттай байлгах, хүмүүсийг амьдруулах, соёлтой байлгахын тулд юм.

Аллаахын шалтгаануудыг бүтээсэн шиг, шалтгаануудын нөлөөлөх чадвар, ажил хийх чадварыг ч Тэр бүтээдэг.

Тиймээс "Хүн нэг зүйлийг бүтээсэн" гэж хэлэх нь ухаан ба шашин-д үл нийцэх, мунхаг үг юм.

Хүмүүс өөрсдийгөө бүтээсэн, амьдруулж буй, хэрэгцээтэй зүйлсийг нь бүтээж өгч буй энэ ганц Бүтээгчийг хайрлах, Түүний Сүсэгтэн, сүсэгтэн байх ёстой.

Ваажиб-үл-Вүжүүд буюу Ганц энэ Илах (Бүтээгч Аугаа Их Эзэн) Өөрийн нэрийг “Аллаах» хэмээн Өөрөө мэдэгдсэн. Сүсэгтэнуудын хувьд Түүний өгсөн нэрийг өөрчлөх эрх байхгүй.

ИСЛАМЫН ШАШНЫ НЭР ТОМЬЁОНЫ ТАЙЛБАР ТОЛЬ

А

Аалем – Орчлон ертөнц, бүх бүтээгдсэн зүйлс.
Айат / Аят – Кураны мөр, хэсэг.

Аджр / Ажр – Бурханы шагнал, буян.
Азраа'ийл – Үхлийн тэнгэрийн элч, Малакүл-Маут.
Акида (Aqidah) – Исламын итгэл үнэмшлийн үндэс сургаал.
Аллаах / Аллах – Нэг Бурхан, бүхний Бүтээгч.
Амэл – Итгэлтний үйлдэл, хийдэг буянтай үйл.
Асааба / Сахааба – Пайгамбарын нөхөд.
Ашере-и Мүбэшшэрэ – Диваажинд орох баярт мэдээ сонссон 10 сахаба.
Аийшэ-и Сыддийка – Пайгамбарын эхнэр, их мэдлэгтэй эмэгтэй.
Али (разыйаллаху анху) – Дөрөв дэх Халиф, Пайгамбарын хүргэн.

Б

Бакара сүрэ – Кураны 2-р сүрэ, "Баккара".
Бейхеки – Исламын алдарт эрдэмтэн.
Бид'ат сахиби – Шинэчлэл гаргагч; суннит үзлээс хазайгч.
Бисмиллаа / Бисмиллах – "Аллахын нэрээр" гэсэн хэллэг.
Бэйт-үр-Рыдваан – 1400 сахаба тангараг өргөсөн үйл явдал.
Бэдр – Исламын анхны том дайн.

В

Важиб – Фарзын арай доогуур заавал биелүүлэх үүрэг.
Ваххаби – XVIII зууны шашны хөдөлгөөний дагагч.

Г

Газаб – Аллаахын цээрлэл, уур хилэн.
Гүнаах – Нүгэл.
Гомдол / доромжлол = далалет – Зөв замаас гарах, төөрөлдөх.

Д

Диваажин (Жаннат) – Сайн үйлстэн ордог газар.
Дуа – Залбирал, хүсэл гуйлт.
Дюрр-үл-Мухтар – Сонгодог шариатын ном.

Е

Эбу Бэкр, Өмэр, Осман – Исламын эхний гурван халиф.
Эбу Талиб, Эбу Лэхеб – Пайгамбарын авга ах нар.

Ж

Жавхэр – Мөн чанар, бодисын үндсэн нэгж.
Жебриль / Жибрил – Тэнгэрийн элч, илч.
Жәбр – Албадлага, хүний сонголтгүй байдал.
Жәбрииә – Сонголтыг үгүйсгэдэг урсгал.
Жаханнам – Там.
Жэннэт – Диваажин.
Жисим – Бие, бодис.
Жәхл – Мунхаг байдал, мэдлэггүй байх.
Жаиз – Зөвшөөрөгдөх, боломжтой.

З

Зындык – Исламын нэр барин мухар суртлыг тараагч.

И

Ирадээ – Хүслийн хүч.

Ихтияар – Сонголтын эрх.
Ильм – Мэдлэг, шашны мэдлэг.
Ихлаас – Чин сэтгэл, ариун сэдэл

Ибаадэт – Мөргөл, Аллаахад захирагдах үйл.
И’тикаад / Итикад – Итгэлийн тайлбар, догматик сургаал.
Иман / Ийман – Итгэл, исламын 6 итгэлийн үндэс.
Инша Аллаах – “Аллах хүсвэл” гэсэн хэллэг.
Ислам – Шашны нэр.
Ижтихад – Шашны хууль тайлбарлан гаргах эрдэм.
Имам Абу Ханифа, Имам Шаафиъи – Мазхабын үндэслэгчид.

К

Казаа – Аллаахын урьдчилсан шийдвэр.
Кадээр / Тагдир – Хувь тавилан.
Кадим – Мөнхийн, эхлэлгүй.
Кяфир / Кафир – Үл итгэгч.
Келиме-и Шехадет / Шахадат – Итгэлийн гэрчлэл.
Китаб / Китабеви – Ном, номын газар.
Күфр – Итгэлээс няцах.
Кэрийм – Өгөөмөр, хишиг зарагч.

М

Ма'сыййэт – Нүгэл.
Мал’аика – Тэнгэрийн зээтнүүд.
Маддэ – Бодис.
Мактубат / Мэктүүбаат – Захидлын ном.
Мазхаб – Исламын хууль зүйн урсгал.
Мутазила / Муътәзилә – Хүний үйлдөлд хүнийг бүтээгч гэж үздэг урсгал.
Мүлхид – Дотооддоо үл итгэгч.
Муҷтәхид – Ижтихад хийх эрхтэй эрдэмтэн.
Мумин – Итгэгч.
Мунафык – Гаднаа мусульман мэт, дотроо эсэргүүцэгч.
Муавийэ – Сахаба, халиф.
Муса – Элч Мосе.
Мухаажир – Меккаас Медина руу нүүсэн мусульман.
Мубаах – Хориотой ч биш, сүннэт ч биш – зөвшөөрөгдөх.

Н

Ни'мэт – Аллаахын нигүүлсэл.
Насиб – Хувь, заяа.

О

Олай / Хаадиса – Үзэгдэл, өөрчлөлт.

П

Пайгамбар – Аллаахын элч.
Пейгамбер / Расуулуллах – Мухаммед.

Р

Раббани – Аллаахад ойр хүн.
Разый болтугай – Сахабуудын нэрийн дараа хэлдэг залбирал.
Рахим – Энэрэнгүй, өршөөнгүй.
Рыязэт – Сүнслэг дасгал, биеэ барих.

С

Сахаба – Пайгамбарын хамт явсан нөхөд.
Сыфаат – Аллаахын шинж чанарууд.
Сүннэт – Пайгамбарын үг, үйл.
Сыффийн – Али ба Муавийэгийн хооронд болсон тулалдаан.
Сә’иид – Диваажинд орох хувьтай хүн.
Сә’адәт – Аз буянтай хувь.

Т

Тауба – Уучлал гуйх.
Таухид / Тевхид – Аллаахыг ганц гэж хүлээн зөвшөөрөх.
Таат – Дуулгавартай үйл.
Текмил-үл-Иман – Исламын номын нэр.
Тэмээний тулаан (Жэмэл) – Али ба Аийшэ нарын мөргөлдөөн.
Тафсир – Кураны тайлбар.
Тэ’вийл – Бэлгэдэлтэй утгыг тайлбарлах.

У

Ухуд – Түүхэн дайн.
Усул – Суурь зарчим.

Ү

Үмм-и Гүлсүм – Али ба Фаатима нарын охин.

Ф

Фарз – Заавал хийдэг шашны үүрэг.
Фаатима – Пайгамбарын охин.
Фиръавны эхнэр Аасийэ – Ариун эмэгтэй.

Х

Хадис – Пайгамбарын үг, үйл.
Хаж – Меккад хийдэг мөргөл.
Харам – Хориотой.
Халифат – Исламын төрийн институци.
Хыдыр – Домогт дүр.
Хижри – Исламын тоолол.

Ш

Шайтаан – Чөтгөр.
Ширк – Аллаахтай ханьцуулах хамгийн том нүгэл.
Шейх – Шашны багш.
Ши’ий – Шиит урсгалын дагагч.